

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

TASARRUF MEVDUATI SİGORTA FONU

2017 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylöl 2018

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ	1
2.	DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU	4
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	4
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	5
5.	DENETİM GÖRÜŞÜ	6
6.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER	6
7.	EKLER.....	95

KISALTMALAR

BDDK	Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
BFB	Birleşik Fon Bankası
EFT	Elektronik Fon Transferi
FON	Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu
GSM	Global System for Mobile Communications (Türkçe: Mobil İletişim İçin Küresel Sistem)
HMK	Hukuk Muhakemeleri Kanunu
KDV	Katma Değer Vergisi
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
MERNİS	Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi
ÖİV	Özel İletişim Vergisi
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
SPK	Sermaye Piyasası Kurulu
SUT	Sağlık Uygulama Tebliği
TAKBİS	Tapu ve Kadastro Bilgi Sistemi
TCMB	Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
TFF	Türkiye Futbol Federasyonu
TİB	Ticari ve İktisadi Bütünlük
TMSF	Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu
TSKB	Türkiye Sınai Kalkınma Bankası
VZC	Vergi Ziyai Cezası

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: 2017 Yılı Bütçe Gerçekleşmeleri (Kesin Hesap) Tablosu	1
Tablo 2: Birinci Taksit Ödemesinden Yapılan Vergi Benzeri Mali Yükümlülük Kesintileri Tablosu	7
Tablo 3: İkinci Taksit Ödemesinden Yapılan Vergi ve Benzeri Mali Yükümlülük Kesintileri Tablosu	7
Tablo 4: DigiTürk'ün Ortaklık Yapısı ve Satıştan Ortaklara Düşen Paylar Tablosu	12
Tablo 5: Mevduat Sahibinin "18 Yaşını Doldurmadığı" Gereğiyle Fon'a Devredilmeyen Hesaplar Tablosu	39
Tablo 6: "Mahkeme Kararı/Talimatı Beklendiği", "Kurum Talimatı Beklendiği" ya da "Mahkemenin Devam Ettiği" Gibi Gereğlerle Bloke Konularak Fon'a Devredilmeyen Hesaplar Tablosu	40
Tablo 7: Zamanaşımına Uğradıktan Sonra Fon'a Devredilmesi Gereirken, Hak Sahiplerine İade Edilen ya da Sehven Fon'a Devredilmeyen Mevduatlar Tablosu	42
Tablo 8: Hak Sahipleri Tarafından Aranmadığı Ya Da Arandığına Dair Herhangi Bir Kanıtlayıcı Belge Olmadığı Halde Fon'a Devredilmeyen Mevduatlar Tablosu	46
Tablo 9: Toplulaştırılmış Gelir Kaybı Hesap Tablosu	49
Tablo 10: 31.12.2017 Tarihi İtibariyle Zamanaşımına Uğrayarak Fona Devredilen Kıymetler Tablosu	60
Tablo 11: Bankalardan Devralınan Binalardan, İz Değeri ile Takip Edilenler (Banka Bazında Düzenlenmiş) Tablo	60
Tablo 12: 2980510-Bankalardan Devralınan Binalar Hesabında Takip Edilen Binalardan İz Değeri ile Takip Edilenler Tablosu	61
Tablo 13: Emekliye Ayrılan Üyelere Yapılan Ödemeler Tablosu	68
Tablo 14: Fon'un Yönetim ve Denetiminde Bulunmayan Şirketlere Aktarılan Tutarlar Tablosu	74
Tablo 15: Tavan Ücreti Aşan Tutarlara İlişkin Hesap Tablosu	77
Tablo 16: Yıllar İtibariyle Fazla Ödenen Tutarlar Tablosu	78
Tablo 17: Alacağın Temliki Yoluyla Devralınan İpotek Bedellerinin KDV Matrahına Dâhil Edilmemesi Nedeniyle Oluşan Vergi Kaybı Tablosu	81
Tablo 18: 2013–2016 Yılları Arasında İlgililerden Rızaen Tahsil Edilen ve Personele Dağıtılan Tutarlar Tablosu	87
Tablo 19: TİB Satışlarında Tahsil Edilmesi Gereken KDV Tablosu	91

1. KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ

TMSF Teşkilat Yönetmeliği ile Fon Kuruluna verilen yetkiler çerçevesinde, Fon'un ana stratejisi ile amaç ve hedeflerine uygun olarak hazırlanan 2017 yılı Gider Bütçesi Fon Kurulu Kararı ile uygulamaya konulmuştur.

Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun (TMSF) 2017 Yılı Gider Bütçesi, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu ile Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Teşkilat Yönetmeliği çerçevesinde Fon'a verilen görevlerin gerektirdiği harcamalardan oluşmaktadır. Bunlar; Personel Giderleri, Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri, Mal ve Hizmet Alım Giderleri, Cari Transferler ve Sermaye Giderleri başlıklı bölümlerdir.

2017 Yılı Gider Bütçesinde öngörülen 82.000.000,00 TL ödenekten 31.12.2017 tarihi itibarıyla 74.715.074,68 TL harcama gerçekleştirilmiştir. Bu tutar toplam bütçe ödeneğinin %91,12'sini oluşturmaktadır. Sermaye Giderleri ile Cari Transferlerin gerçekleşme oranları oldukça düşük kalarak diğer kalemlerden ayrılmışlardır ancak bunların bütçe içerisindeki payları küçük olduğundan 2017 Bütçe Gerçekleşme Oranında önemli bir sapma yaratmamıştır. Harcamaların ana kalemler itibarıyla dağılımına aşağıdaki listede yer verilmiştir.

Tablo 1: 2017 Yılı Bütçe Gerçekleşmeleri (Kesin Hesap)

Ödenek Türü	2017 Ödeneği (TL)	Ödenekteki Payı (%)	2017 Gerçekleşmesi (TL)	Gerç. Oranı (%)	Toplam Gerç. Payı
Personel Giderleri	46.930.000,00	57,23	43.475.437,33	92,64	58,19
Sosyal Gv. Kur. Dev. Pr. Gid.	4.460.000,00	5,44	4.159.599,53	93,26	5,57
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	21.715.000,00	26,48	20.277.342,18	93,38	27,14
Cari Transferler	5.125.000,00	6,25	4.138.611,47	80,75	5,54
Sermaye Giderleri	3.770.000,00	4,60	2.664.084,17	70,67	3,56
TOPLAM	82.000.000,00	100,00	74.715.074,68	91,12	100,00

2017 Yılı Gider Bütçesinin %57,23'ü Personel Giderlerinden, %5,44'ü Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderlerinden, %26,48'i Mal ve Hizmet Alım Giderlerinden, %6,25'i Cari Transferlerden, %4,60'ı Sermaye Giderlerinden oluşmaktadır.

TMSF'nin 5411 sayılı Bankacılık Kanunu ve ilgili diğer mevzuat ile verilen yetkiler çerçevesinde iki temel fonksiyonu bulunmaktadır: Mevduat sigortacılığı ve çözümlene faaliyetleri.

Mevduat sigortacılığı faaliyetleri kapsamında; sigortaya tabi mevduat ve katılım fonlarına ilişkin primler başta olmak üzere, Bankacılık Kanunu'nun 130'uncu maddesinde

belirtilen gelirler tahsil edilmekte ve çeşitli yatırım araçlarında değerlendirilmektedir. Fonun gider bütçesini oluşturan personel, mal ve hizmet alımı vb. giderleri mevduat sigortacılığından elde edilen gelirler ile karşılanmaktadır.

Çözümleme faaliyetleri kapsamında ise; TMSF'ye devredilmiş ve faaliyet izni kaldırılmış bankaların çözümleme çalışmaları yürütülmektedir. Çözümleme faaliyetleri kapsamında yapılan masraflar, borçlunun borcuna ilave edildiğinden Fon için bir gider oluşmamaktadır.

Faaliyet izni kaldırılıp yönetim ve denetimi Fona intikal eden banka hakkında iflas kararı verilmesi halinde Fon, iflas masasına imtiyazlı alacaklı sıfatıyla iştirak etmekte ve iflas dairesi, alacaklılar toplantısı ve iflas idaresi görev ve yetkilerine sahip olarak bankayı tasfiye etmektedir. Bu işlemler ayrı tüzel kişiliği bulunan iflas idarelerince yürütülmekte, müflise ait varlıkların çözümlemesi ile ilgili tüm mali işlemler müflis iflas masası tarafından gerçekleştirilerek raporlanmaktadır.

Fon, faaliyetlerine ilişkin olarak her yılın Mart ayı sonuna kadar bir önceki yıla ait kararları, yaptığı düzenlemeler ile bunların ekonomik ve sosyal etkilerini analiz eden bir faaliyet raporu hazırlamaktadır. Söz konusu yıllık faaliyet raporu, mali tablolar ve bütçe kesin hesabı ile birlikte Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmakta, kesin hesabın bir örneği ise Maliye Bakanlığı'na gönderilmektedir.

Ayrıca, 5787 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un çerçeve 18'inci maddesinde yer alan Geçici 17'nci maddesi gereğince Hazine Müsteşarlığı tarafından hazırlanan Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun Nakit Fazlasının Hazine Müsteşarlığı Hesaplarına Aktarılmasına İlişkin Usul ve Esaslar'ın 3'üncü maddesinin birinci fıkrasında "... Müsteşarlığa yapılan ödemelerin bu Usul ve Esaslar dahilinde yapıldığını da ihtiva eden bağımsız denetim raporunu her yıl Müsteşarlığa sunar." hükmü yer almaktadır.

Bu kapsamda, 31.12.2016 tarihli mali tablolara ilişkin bağımsız denetim gerçekleştirilmiş ve düzenlenen 29.03.2017 tarihli Bağımsız Denetim Raporunda, Kurumun mali tablolarına "Olumlu Görüş" verilmiştir.

5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 111'inci maddesinin beşinci fıkrasında Fon'un, 3346 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri ile Fonların Türkiye Büyük Millet Meclisince Denetlenmesinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ile 4734

sayılı Kamu İhale Kanunu hükümlerine tâbi olmadığı hükmü ile Fon'un istisna olduğu mevzuat hükümleri belirlenmiştir.

Ayrıca, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 140'inci maddesinin birinci fıkrasında da, Fon'un her türlü vergi, resim ve harçtan muaf olduğu hükmü yer almaktadır.

5472 sayılı Bankacılık Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile değişik 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 129'uncu maddesi ile; Fon giderlerinin, Fon gelirleri ile karşılanmasının esas olduğu, Fon'un bütçe yılının, takvim yılı olacağı, Fon'un, bu Kanun'da belirtilen usûl ve esaslar çerçevesinde kendisine tahsis edilen kaynakları görev ve yetkilerinin gerektirdiği ölçüde, serbestçe kullanacağı, Fon giderlerinin Fon kaynaklarından karşılanacağı, Fon giderlerinin Fon Kurulu kararıyla yürürlüğe giren, stratejik plânları ve performans hedefleri ile kurumsal, işlevsel ve ekonomik sınıflandırma sistemine göre hazırlanan yıllık bütçeye göre yapılacağı düzenlemesi getirilmiştir.

Fon'un muhasebe kayıtları, 08.03.2005 tarihli Fon Kurulu Kararı ile yürürlüğe giren "TMSF Muhasebe Yönergesi" ve 18.09.2003 tarihli Fon Yönetim Kurulu Kararı ile yürürlüğe giren "TMSF Hesap Planı ve Açıklaması" nda belirtilen muhasebe prensipleri çerçevesinde tutulmaktadır. Fonun bilanço ve gelir tablosu hesap planında yer alan tip bilanço ve gelir tablosuna uygun olarak düzenlenmektedir. Dönem sonu mali tablolarına ilave olarak Mart, Haziran ve Eylül ay sonları itibarıyla düzenlenen ara dönem mali tabloları dönemi izleyen 45 gün içerisinde Fon Kurulunun bilgisine sunulmakta ve Fon'un internet sitesinde yayımlanmaktadır.

TMSF tarafından kullanılan muhasebe sistemi MARBAS Bankacılık Uygulaması'dır. 2001 yılından itibaren kullanılan bu sistem üzerinden muhasebe kayıtları yapılmakta ve mali raporlar bu sistemden alınmaktadır. Bankacılıkta kullanılan muhasebe sistemlerine göre hazırlanmış bu sistemde TMSF'nin kendine özgü yapısıyla ilgili olarak bir takım hesap grupları (görev zararı hesapları, elden çıkarılacak varlık hesapları vs.) yer almaktadır.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar 2017 yılı denetimine sunulmuş olup, denetim bunlar ile usul ve esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Geçici ve Kesin Mizan

- Bilanço
- Gelir Tablosu
- Kasa Sayım Tutanağı
- Banka Mevcudu Tespit Tutanağı
- Menkul Kıymetler Tespit Tutanağı
- Alınan Çekler Sayım Tutanağı
- Menkul Kıymet ve Varlıklar Sayım Tutanağı
- Teminat Mektupları Sayım Tutanağı
- Değerli Kâğıtlar Sayım Tutanağı
- Taşınır Hesabı İcmal Tablosu ve Sayım Tutanağı
- 2017 Yılı Bütçe Gerçekleşmeleri- Genel Rapor

Denetim görüşü, kamu idaresinin temel mali tabloları olan Bilanço ve Gelir Tablosuna verilmiştir.

2. DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve

doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Sayıştay, 6085 sayılı Kanun uyarınca TBMM adına denetim yapan bağımsız bir kuruluş olup, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun 2017 yılı hesap ve işlemleri, uluslararası kabul görmüş denetim standartları ve iç mevzuat esas alınarak, 14.02.2014 tarihli Başkanlık oluruyla yürürlüğe giren 2014/3 sayılı Düzenlilik Denetimi Rehberi versiyonu doğrultusunda incelenmiştir.

Denetim çalışmalarında, adı geçen Kurumun hesap ve işlemlerine ilişkin olarak başta Kurumun kendi iç mevzuatı dikkate alınmıştır.

6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun "Denetim Alanı" başlıklı 4'üncü maddesinde;

"(1) Sayıştay;

a) Merkezi yönetim bütçesi kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumlarını, mahallî idareleri, sermayesinde doğrudan veya dolaylı olarak kamu payı olan özel kanunlar ile kurulmuş anonim ortaklıkları, diğer kamu idarelerini (kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları hariç),

....

c) Kamu idareleri tarafından yapılan her türlü iç ve dış borçlanma, borç verilmesi, borç geri ödemeleri, yurt dışından alınan hibelerin kullanımı, hibe verilmesi, Hazine garantileri, Hazine alacakları, nakit yönetimi ve bunlarla ilgili diğer hususları; tüm kaynak aktarımları ve kullanımları ile Avrupa Birliği fonları dahil yurt içi ve yurt dışından sağlanan diğer kaynakların ve fonların kullanımını,

ç) Kamu idareleri bütçelerinde yer alıp almadığına bakılmaksızın özel hesaplar dahil tüm kamu hesapları, fonları, kaynakları ve faaliyetlerini,

denetler." hükmü yer almaktadır.

Ayrıca, "Kaldırılan hükümler" başlıklı 82'nci maddenin c bendi hükmünde de; diğer kanunların Sayıştay denetiminden istisna veya muafiyet tanıyan hükümleri ile 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'na aykırı hükümlerinin yürürlükten kaldırıldığı belirtilmiştir. Dolayısı ile bu hükme göre, diğer yasal düzenlemelerdeki Sayıştay denetimini sınırlayan madde hükümleri geçersiz hale getirilmiştir.

Öte yandan 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun "Fonun Hesap ve Harcamalarının Denetimi" başlıklı 124'üncü maddesinde;

"Fonun iç denetimi Fon tarafından belirlenecek usûl ve esaslar çerçevesinde, dış denetimi ise Fonun yıllık gider hesapları ile harcamalarının Sayıştay tarafından incelenmesi suretiyle gerçekleştirilir"

Denilmek suretiyle, Fon'un dış denetiminin Sayıştay tarafından gerçekleştirileceği hususu sahil hale gelmiştir.

Sonuç olarak, TMSF'nin 2017 yılına ait hesap ve işlemleri sadece gider bütçesi ile sınırlı olarak değil, Fon Kurulu Kararları da dâhil olmak üzere mevduat sigortacılığı ve çözümleme faaliyetleri ile kayımlık faaliyetlerine ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini kapsayacak şekilde denetlenmiştir.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜ

Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'nun (TMSF) 2017 yılına ilişkin ekte yer alan mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: Digitürk Dijital Yayın Platformu'nun Satışından Elde Edilen Gelirin Fon Payına Düşen Kısmından Kaynağı Belirsiz Kesintiler Yapılması

A. Digitürk Dijital Yayın Platformu'nun (Digitürk) satışından elde edilen gelirin Fon payına düşen kısmından, ilgili kamu kurumlarına ödenmek üzere, herhangi bir belgeye dayandırılmadan, (şirketin satış tarihinden) önceki dönemlere ait vergi benzeri mali yükümlülüklerine ilişkin borcu olduğundan bahisle kesintiler yapıldığı görülmüştür.

Digitürk'ün maliki Krea İçerik Hizmetleri ve Prodüksiyon A.Ş. (Krea/Şirket)'dir. Krea'nın satıştan önceki en büyük hissedarı da, şirketin %99,9999159 hissesine sahip olan Hollanda'da mukim ... firması olup bu firmanın büyük ortağı ise %53,3'lük hisse oranı ile ... Grubuna ait olan Fintur Technologies B.V. (Fintur)'dir. Bu durumda bahsi geçen Hollandalı

firmanın büyük ortağı Fintur, Digtürk'ün de büyük ortağı olmaktadır.

Fon Kurulunun 2013 ve 2014 yıllarına ait muhtelif kararlarıyla; Krea İçerik Hizmetleri ve Prodüksiyon A.Ş. yönetiminin, Türkiye'de yerleşik ortaklarının temettü hariç ortaklık haklarıyla bu şirketin Fon alacaklarının tahsili bakımından yarar görülmesi nedeniyle Fon tarafından devralınmasına karar verilmiştir. Dolayısı ile Fintur Fon tarafından devralındığından; Digtürk'ün satış gelirinden Fintur'un payına düşen tutar da esasen Fon'un payına düşen kısım olmaktadır.

Digtürk'ün nihai satış bedeli 30.06.2015 tarihli Hisse Alım Sözleşmesi'ni tadil eden ve 02.06.2016 tarihinde imzalanan Tadil Sözleşmesiyle, 937.799.344,36 USD olarak belirlenmiştir. Bu satıştan Fintur'un (Fon'un) payına azami 292.199.344,36 USD (ortaklara olan borçlar ve diğer yükümlülükler düşüldükten sonra kalan tutar) düşmektedir. Hisse Satış Sözleşmesi ile satış bedelinin %60'lık kısmının birinci taksitte, %40'lık kısmının ise ikinci taksitte ödenmesi kararlaştırılmıştır.

Birinci taksit tutarından (153.479.606,62 USD), aşağıda hesabı gösterildiği üzere 44.578.549,19 USD tutarında vergi benzeri mali yükümlülük kesintisi yapılmıştır.

Tablo 2: Birinci Taksit Ödemesinden Yapılan Vergi Benzeri Mali Yükümlülük Kesintileri Tablosu

İşlem	Tutar (USD)
BTK İdari Ücreti + Evrensel Hizmet Ücreti/ Gelecekte Ödenecek Miktarı	3.000.000,00
Geçmiş Bilgi Teknoloji Kurumu Ücretleri	12.450.942,14
Geçmiş Evrensel Hizmet Ücretleri	22.804.578,37
ÖİV/BTK/EHÜ Temerrüt Faizleri Toplamı	6.323.012,68
Muhabir Banka Masrafı	16,00
Vergi Benzeri Mali Yükümlülükler Toplamı	44.578.549,19

İkinci taksit tutarından (138.719.737,74 USD) ise aşağıda hesabı gösterildiği üzere 30.917.125,50 USD tutarında vergi benzeri mali yükümlülük kesintisi yapılmıştır.

Tablo 3: İkinci Taksit Ödemesinden Yapılan Vergi Benzeri Mali Yükümlülük Kesintileri Tablosu

İşlem	Tutar (USD)
BTK İdari Ücreti+Evrensel Hizmet Ücreti/Gelecekte Ödenecek Miktarı	2.000.000,00
Geçmiş Bilgi Teknoloji Kurumu Ücretleri	8.611.247,41
Geçmiş Evrensel Hizmet Ücretleri	16.090.536,31
ÖİV/BTK/EHÜ Temerrüt Faizleri Toplamı	4.215.341,78
Vergi Benzeri Mali Yükümlülükler Toplamı	30.917.125,50

Yukarıda, Digtürk'ün vergi benzeri mali yükümlülüklerine istinaden, (Digtürk satışından) Fintur'un payına düşen kısımdan yapılan kesintilerin detayı verilmiştir. Söz konusu kesintiler incelendiğinde bunların, şirketin çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarına olan vergi benzeri mali yükümlülüklerine ilişkin borçları ile bunların zamanında ödenmemesinden kaynaklanan temerrüt faizleri toplamından oluştuğu görülmektedir.

Kanıtlayıcı belgelere dayanmayan bir borca istinaden, ortaklardan kesinti yapılması hukuken mümkün olmadığından; öncelikle bu borç ve yükümlülüklerin kaynağının Alıcı tarafından kanıtlayıcı belgelerle ortaya konulması gerekmektedir. Bu durumda Alıcı öncelikle kesintilere konu edilen vergi benzeri mali yükümlülüklerin ilgili kamu kurumu tarafından şirket adına tahakkuk ettirildiğini ve bu borcun muaccel hale geldiğini; akabinde de bunların şirket tarafından ödenmeyerek temerrüde düşüldüğünü kanıtlayıcı belgelerle ispat etmelidir. Ayrıca, sunulacak kanıtlayıcı belgeler ile bunlara istinaden yapılan kesinti tutarlarının birbirini doğrulaması da gerekmektedir.

Oysa uygulamada, Digitürk'ün bazı kamu kurumlarına olan vergi benzeri mali yükümlülüklerine ilişkin borçları ile ilgili olarak Fon'a herhangi bir kanıtlayıcı belge sunulmadığı halde; Alıcı, ilk taksit ödemesinden 44.578.549,19 USD ve ikinci taksit ödemesinden ise 30.917.125,50 USD olmak üzere toplamda 75.495.674,69 USD tutarında Fintur'un payına düşen satış gelirinden kesinti yapmıştır. Digitürk'ün vergi benzeri mali yükümlülüklerine dair borcu olduğunu gösteren herhangi bir kanıtlayıcı belge olmadan, şirketin ödeme yükümlülüğünden bahsedilemeyeceğinden; bu belgeler olmadan satış bedelinin Fon'a aktarılacak kısmından kesinti yapılması da mümkün değildir. Öte yandan, bu mali yükümlülüklerine istinaden Fintur'un payından kesilen tutarların ilgili kamu kurumlarına aktarılıp aktarılmadığı da belli değildir.

Digitürk'ün vergi benzeri mali yükümlülüklerine ilişkin borçlarını gösteren kanıtlayıcı belgeler olmadan, şirket satışından elde edilen gelirin Fon payına düşen kısmından kesinti yapılabilmesi mümkün olmadığından; Vergi İdaresine ya da ilgili kamu kurumuna ödenmek üzere Fon'un payından yapılan 75.495.674,69 USD'lik kesinti tutarının; hangi belgelere dayanılarak ve nasıl hesaplandığının Fon tarafından izahı gerekmektedir.

B. Digitürk'ün Spor Toto'ya kullandırdığı reklam ve diğer hakları, 3. kişilere kullandırması halinde elde etmesi muhtemel reklam geliri ve diğer yan gelirlerin toplam tutarından, Spor Toto'dan fiilen elde ettiği reklam gelirleri ve diğer yan gelirlerin toplam tutarının çıkarılması sonucunda bulunan fark tutarının, mevzuata aykırı olarak Fon payına düşen satış gelirinden indirildiği görülmüştür.

Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) ile Spor Toto arasında daha önce Türkiye Süper Ligi 2015-2016 sezonuna ilişkin olarak imzalanan sözleşme (Spor Toto Sözleşmesi- Süper Lig İsim Sponsorluğu Hakkı Devir Sözleşmesi) 2016-2017 sezonu için de yenilenmiştir. Hisse Alım Sözleşmesi (madde 1 ile 4.1.-4.11 maddeleri) ile taraflar; Spor Toto Anlaşmasının yenilenmesi

durumunda, Digitürk'ün Spor Toto'ya kullandığı;

(i) Süper lig maçlarının ilk ve ikinci yarı başlama vuruşlarından önce 5 saniyelik sanal Spor Toto reklamının yayınlanması ve

(ii) Süper Lig maçlarının Spor Toto resmi internet sitesinde yayınlanması,

Şeklindeki hakların, üçüncü kişilere kullandırılması halinde Digitürk'ün elde etmesi muhtemel reklam gelirinin ve diğer yan gelirlerin toplam tutarından, Spor Toto'dan fiilen elde ettiği reklam gelirleri ve diğer yan gelirlerin toplam tutarının çıkarılması sonucunda bulunan rakamın, Fon payına düşen satış gelirinden indirilmesi konusunda mutabık kalmışlardır.

Bu kapsamda, Fon payına düşen satış gelirinin ikinci taksit ödemesinden; 2015/2016 sezonuna ilişkin olarak 418.576,00 USD, 2016/2017 sezonuna ilişkin olarak ise 1.107.631,00 USD olmak üzere toplam 1.526.207,00 USD indirim yapılmıştır.

Öncelikle belirtmek gerekir ki, Digitürk'ün Spor Toto'ya kullandığı reklam ve diğer haklar, TFF ile Spor Toto arasında imzalanan Spor Toto Sözleşmesi ile yayıncı kuruluşa verilmiş bir yükümlülüktür. Firmaya yüklenen söz konusu yükümlülük bir sözleşme ile bağtlandığından, firmanın bu yükümlülüğten hukuken imtina etmesi mümkün değildir. Dolayısı ile Alıcı'nın, Digitürk üzerinde böyle bir yükümlülük olmasaydı elde edebileceği potansiyel geliri hesaplayarak, Spor Toto Sözleşmesi ile kararlaştırılan tutarla aradaki farkı, satış tutarından düşmesi de mümkün değildir. Ancak uygulamada Alıcı, toplam satış tutarı üzerinden 1.526.207,00 USD'lik kesinti yapmış ve bu kesintiye Fon tarafından icazet verilmiştir.

Öte yandan, her ne kadar taraflar Hisse Alım Sözleşmesi ile satış bedelinden indirim yapılması konusunda anlaşmış ise de indirim konu edilen 1.526.207 USD'lik tutarın nasıl hesaplandığı ile ilgili olarak Alıcı tarafından ortaya konulmuş herhangi bir belge bulunmamaktadır. Yani yapılan hesaplamanın hangi yöntemle ve nasıl yapıldığı veyahut Digitürk'ün potansiyel kazanç tutarının hangi esaslara dayanılarak belirlendiği Alıcı tarafından ortaya konulmuş değildir. Dolayısı ile ortada indirim konu edilen tutarın hesabı ile ilgili bir belge olmadan, satış bedelinden herhangi bir indirimin yapılması da mümkün değildir.

Sonuç olarak, Alıcının, Digitürk'ün satışından elde edilen gelirin Fon payına düşen kısmından, sözleşme ile yüklenen bazı yükümlülükler karşılığında kendisine ödenecek tutarı; bu yükümlülüklerin hiç olmadığı bir durumda elde edebileceği ki nasıl hesaplandığı da

anlaşıl原因 potansiyel kazanç tutarından çıkarmak suretiyle bulmuş olduğu 1.526.207,00 USD’lik fark tutarını Fon payına düşen satış gelirinden düşmesi mümkün görülmemektedir.

Mevzuata aykırı şekilde Fon payından 1.526.207,00 USD’lik kesinti yapılmasına icazet verilmesi sonucu oluşan gelir kaybının telafi edilmesi gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; A. Bulgumuza konu edilen “kaynağı belli olmayan vergi benzeri mali yükümlülük kesintileri” hususu ile ilgili olarak Fon tarafından herhangi bir açıklama yapılmamıştır.

B. “Digitürk’ün Spor Toto’ya kullandığı reklam ve diğer hakları 3. kişilere kullandırması halinde elde etmesi muhtemel reklam geliri ve diğer yan gelirlerin toplam tutarından, Spor Toto’dan fiilen elde ettiği reklam gelirleri ve diğer yan gelirlerin toplam tutarının çıkarılması sonucunda bulunan fark tutarının, mevzuata aykırı olarak Fon payına düşen satış gelirinden indirilmesi” hususu ile ilgili olarak, Fon tarafından herhangi bir açıklama yapılmamıştır.

Sonuç olarak A. Bulgumuzda yer alan “vergi benzeri mali yükümlülüklerle ilişkin yapılan kaynağı belirsiz kesintiler” hususu ile ilgili olarak Kurum tarafından herhangi bir açıklama yapılmadığından bulgumuzun ilişiği giderilememiştir.

Digitürk’ün vergi benzeri mali yükümlülüklerine ilişkin borçlarını gösteren kanıtlayıcı belgeler olmadan, şirket satışından elde edilen gelirin Fon payına düşen kısmından kesinti yapılabilmesi mümkün olmadığından, ilgili kamu kurumuna ödenmek üzere Fon’un payından yapılan 75.495.674,69 USD’lik kesinti tutarının telafi edilmesi gerekmektedir.

B. Bulgumuzun bu kısmında, “Digitürk’ün Spor Toto’ya kullandığı reklam ve diğer hakları, 3. kişilere kullandırması halinde elde etmesi muhtemel reklam geliri ve diğer yan gelirlerin toplam tutarından, Spor Toto’dan fiilen elde ettiği reklam gelirleri ve diğer yan gelirlerin toplam tutarının çıkarılması sonucunda bulunan fark tutarının, mevzuata aykırı olarak Fon payına düşen satış gelirinden indirilmesi” hususu ile ilgili olarak Fon tarafından herhangi bir açıklama yapılmadığından bulgumuz geçerliliğini korumaktadır.

Bu durumda, Alıcının, Digitürk’ün satışından elde edilen gelirin Fon payına düşen kısmından, sözleşme ile yüklenen bazı yükümlülükler karşılığında kendisine ödenecek tutarı; bu yükümlülüklerin hiç olmadığı bir durumda elde edebileceği -ki nasıl hesaplandığı da

anlaşılamayan- potansiyel kazanç tutarından çıkarmak suretiyle bulmuş olduğu 1.526.207,00 USD'lik fark tutarını Fon payına düşen satış gelirinden düşmesi mümkün değildir.

Mevzuata aykırı şekilde, Fon payından 1.526.207,00 USD'lik kesinti yapılmasına icazet verilmesi sonucu oluşan gelir kaybının telafi edilmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Digitürk'ün Satışından Elde Edilen Gelirin Fon Payına Düşen Kısımından Dayanaksız Olarak Ortaklara Ödenmek Üzere Kesinti Yapılması

Resmi belgelerle kanıtlanmadığı halde, ... Grubunun diğer ortaklara borcu olduğundan bahisle, ortaklara ödenmek üzere Digitürk Dijital Yayın Platformu'nun (Digitürk) satışından elde edilen gelirin Fon payına düşen kısmından borç tutarı kadarlık bir kesinti yapıldığı görülmüştür.

Digitürk'ün maliki Krea İçerik Hizmetleri ve Prodüksiyon A.Ş. (Krea/Şirket)'dir. Satıştan önce en büyük hissedar Hollanda'da mukim ... firması olup şirketin %99,9999159 hissesine sahiptir. Satış öncesi bahsi geçen Hollandalı firmanın ortaklık yapısı ise aşağıdaki gibidir:

- * ... Grubuna ait Fintur Technologies B.V. (Fintur) – Hisse Oranı: %53,3
- * Lüksemburg firması ..... – Hisse Oranı: %41,7 ve
- * Hollanda'da yerleşik ..... – Hisse Oranı: %5,00

Fon Kurulunun 2013 ve 2014 yıllarına ait muhtelif kararlarıyla; Krea İçerik Hizmetleri ve Prodüksiyon A.Ş. ile Digital Platform Teknoloji Hizmetleri A.Ş. ve Pozitron Medya Holding A.Ş.'nin,

* Türkiye'de yerleşik ortaklarının temettü hariç ortaklık haklarıyla bu şirketin yönetiminin, Fon alacaklarının tahsili bakımından yarar görülmesi nedeniyle 5411 sayılı Kanun'un 134'üncü ve geçici 11'inci maddeleri uyarınca mülga 4389 sayılı Bankalar Kanunu'nun 15/7-a maddesi kapsamında Fon tarafından devralınmasına,

* 1.014.374.338,11 TL üzerinden 5411 sayılı Bankacılık Kanunu ve mülga 4389 sayılı Bankalar Kanunu'nun ilgili maddeleri çerçevesinde borçlandırılarak, hakkında 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun kapsamında, ihtiyati haciz de dâhil, tahsilde tekerrür olmamak üzere takip ve tahsil işlemlerine başlanmasına,

* Digtürk Ticari ve İktisadi Bütünlüğü oluşturulmasına,

Karar verilmiş ve söz konusu kararlar gereğince işlemler yapılmıştır.

Digtürk'ün Satış Bedeli, 30.06.2015 tarihli Hisse Alım Sözleşmesinde 1.107.799.344,36 USD olarak belirlenmiş ancak 02.06.2016 tarihinde imzalanan Tadil Sözleşmesiyle, söz konusu tutar 170.000.000.-USD kesinti yapılarak 937.799.344,36 USD olarak revize edilmiştir. Digtürk'ün söz konusu hisse satışına ilişkin Alıcı ve Satıcılar arasında rızaen yapılan satış sözleşmesine (sözleşmelerine) Fon tarafından muvafakat verilmiş olup, satış bedelinin Hollanda'da mukim ..... hissedarlarına dağılımı ise aşağıdaki tabloda gösterildiği şekilde olmuştur.

Tablo 4: Digtürk'ün Ortaklık Yapısı ve Satıştan Ortaklara Düşen Paylar Tablosu

Satıcının Unvanı	Hisse Oranı (%)	Ertelenen İlk Bedel	Birinci Taksit (USD)	İkinci Taksit (USD)
...	5,00		28.100.014,88	18.733.343,26
...	41,70		234.305.813,65	156.203.875,77
Fintur Tech.	53,30	Tamamı Fona ödenmek üzere en fazla 50.000.000.-USD	250.273.778,08	200.182.518,72

Anlaşmaya göre satış bedelinin %60'lık kısmının birinci taksitte, %40'ının ise ikinci taksitte ödenecektir. Hisse Alım Sözleşmesi'ne göre;

- İlk taksitte Fintur'a ödenecek olan 250.273.778,08 USD'den,

9.872.713,59 USD'si ..... 'e,

86.921.457,87 USD'si de ..... 'ye Fintur adına ödenmesi;

Geriye kalan 153.479.606,62 USD'nin Fon'un payına düşen tutar olması ve

- İkinci taksitte Fintur'a ödenecek olan 200.182.518,72 USD'den,

6.581.809,06 USD'si ..... 'e,

54.880.971,91 USD'si de ..... 'ye Fintur adına ödenmesi;

Geriye kalan 138.719.737,74 USD'nin yine Fon'un payına düşen tutar olması konusunda taraflar anlaşmaya varmışlardır. Bu anlaşmaya, Fon tarafından da icazet verilmiştir.

Sonuç olarak bu hisse satışı ile Hollanda firması kendi hissesine düşen satış gelirinin yanı sıra Fintur'un kendisine olan borcuna karşılık Alıcı'dan toplam 16.454.522,65 USD'lik bir ödeme daha almıştır. Aynı şekilde Lüksemburglu şirket de kendi hissesine düşen satış gelirinin yanı sıra Fintur'un kendisine olan borcuna karşılık Alıcı'dan toplam 141.802.429,78 USD'lik bir ödeme daha almıştır. Söz konusu ödemeler Alıcı tarafından, Fintur'a ödenecek hisse satış bedelinden kesinti yapılmak suretiyle gerçekleştirilmiştir.

Her ne kadar taraflar, Fintur'un ortaklarına olan borçları ve diğer yükümlülüklerinin, Alıcı tarafından, satış gelirinden Fintur'un hissesine düşen paydan kesinti yapılmak suretiyle ödenmesi konusu anlaşmaya varmış iseler de, söz konusu borçların ödenebilmesi için öncelikle Fintur'un ortaklarına olan borçlarının ispat edici belgelerle net olarak ortaya konulması gerekmektedir. Bu borç net olarak belirlendikten sonra ancak sözleşme hükümleri uygulanabilir duruma gelecektir ve Alıcı, Fintur'un payına düşen satış gelirinden kesinti yaparak ortaklara olan borçlarını ödeyebilecektir.

Oysa uygulamada, Fintur'un ortaklarına olan borçları ve diğer yükümlülükleri ile ilgili Fon'a herhangi bir kanıtlayıcı belge sunulmadığı halde yukarıda detayları verilen toplam 158.256.952,43 USD'lik tutar, satış bedelinden mahsup edilerek ortaklara (Fintur adına) ödenmiştir. Fintur'un ortaklara borcu olduğunu gösteren herhangi bir kanıtlayıcı olmadan, şirketin ortaklarına borcu olduğu hukuken iddia edilmeyeceğinden; satış bedelinden Fon'a aktarılacak (Fintur'un hissesine düşen paydan dolayı) tutardan kesinti yapılarak diğer ortaklara ödemedede bulunulması mümkün görülmemektedir.

Fintur'un diğer ortaklara olan borçlarını gösteren kanıtlayıcı belgeler olmadan, Digitürk'ün ... Media şirketine satışından elde edilen gelirin Fon payına düşen kısmından kesinti yapılabilmesi mümkün olmadığından; ortaklar adına yapılan 158.256.952,43 USD'lik kesinti tutarının; hangi kanıtlayıcı belgelere göre ve nasıl hesaplandığının Fon tarafından izahı gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; Fon tarafından ... Grubu şirketlerinin ticari faaliyetlerinin devam etmesinin sağlanarak Fon'a olan borçlarını ivedi ve sorunsuz olarak ödemelerini teminen, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 132'nci maddesinin onuncu fıkrası ile 139'uncu maddesi hükümlerince Fon Kuruluna tanınan hak ve yetkilerin kullanıldığı,

Bu hükümlerin, Fon alacaklarının takip ve tahsilinde kolaylık sağlamak üzere Fon'a her türlü tasarrufta bulunma konusunda geniş yetki ve takdir hakkı veren genel düzenlemeler olduğu ve bu hükümlerden Fon'un, kamu alacaklarının tahsilini zorlaştıracak, engelleyecek veya olumsuz etkileyecek hususları değerlendirmek suretiyle uygun göreceği biçimde işlem tesis etme konusunda takdir yetkisi olduğunun anlaşılması gerektiği,

Digitürk'ün diğer ortağı ... – Hisse Oranı: %41,7 + ve ... – Hisse Oranı: %5,00) ile ... şirketleri arasında Digitürk ortaklığı dolayısıyla imzalanmış hissedarlar sözleşmesi uyarınca, ...'in put opsiyonunu (satım opsiyonu) kullanması üzerine önce ...'in Digitürk'teki hisselerinin

değeri 2011 yılında 671 milyon USD olarak belirlendiği, daha sonra ...'nın put opsiyonu yükümlülüklerinde temerrüde düşmesi (yani .....'in hisselerini satın alamaması) üzerine put opsiyon bedeline temerrüt tarihinden itibaren faiz işletildiği ve Ağustos 2016 itibarıyla ...'a olan toplam yükümlülüğün 1.2 milyar USD'in üzerine çıktığı,

Mayıs 2013'te Fon'un Digitürk'ün yönetimine el koyduktan sonra, ... ve ... arasında yapılan görüşmeler ve Fon'un muvafakat etmesi sonucu Digitürk hisselerinin tamamının birlikte satışının yapıldığı, ... ile ...'nın; ...'in put opsiyonuna ilişkin çok yüksek tutarlı faiz alacağından vazgeçmesi ve Digitürk'ün ... Media Şirketine satışından ...'in eline geçecek rakam üzerinde indirim gitmesi (596 milyon USD olarak mutabık kalınmıştır) üzerine, Digitürk'ün büyük bir mali külfetten kurtarılması fırsatının değerlendirilmesi adına satışın zaruri hale geldiği,

Bu çerçevede yaklaşık 938 milyon USD olan Digitürk'ün satış bedelinden ...'in hisselerine normalde isabet etmesi gereken rakam (938 m x %46.7) 438 milyon USD iken, ... bu tutarı 596 milyon USD'ye tamamlamak için kendi payından ...'a (596 m - 438 m) yaklaşık 158 milyon USD ödeme yapılmasına razı olduğu ve karşılığında .....'a olan bütün yükümlülüklerinden (... 'in put opsiyonuna ilişkin 600 milyon USD'yi aşan ek alacağı da dâhil) kurtulduğu, Gerek ..... 'e fiyat indirimi yapılmasının ve gerekse de satış bedelinin ... payından bir kısmının ...'a ödenmesinin Digitürk satışının yapılabilmesi için kaçınılmaz bir zorunluluk olarak görüldüğü,

Digitürk olarak adlandırılan platformun satışının, yukarıda detayı verilen hissedarlar ile alıcı arasında yapılan satış görüşmeleri ve anlaşmaları sonucu Fon'un da onayı alınarak rızai satış şeklinde olduğu, satışa muvafakat verilmesi sayesinde ... Grubunun diğer hissedarlara 1,2 milyar USD'ye ulaşan borcunun 596 milyon USD'ye indiği ve bu şekilde Digitürk'ün satışından Fon'a 121.074.710,91 USD tahsilat sağlandığı,

İfade edilmişse de, Kurum tarafından gönderilen cevabi yazı ekinde, yapılan açıklamaları destekleyecek herhangi bir kanıtlayıcı belge gönderilmemiştir.

Sonuç olarak Kurum tarafından gönderilen cevabi yazıda, ...'in put opsiyonuna ilişkin çok yüksek tutarlı faiz alacağından vazgeçmesi üzerine ve Digitürk'ün büyük bir mali külfetten kurtarılması fırsatının değerlendirilmesi adına satışın zaruri hale geldiği, Digitürk olarak adlandırılan platformun satışının, yukarıda detayı verilen hissedarlar ile Alıcı arasında yapılan satış görüşmeleri ve anlaşmaları sonucu Fon'un da onayı alınarak rızai satış şeklinde

gerçekleştirildiği, satışa muvafakat verilmesi sayesinde ... Grubunun diğer hissedarlara 1,2 milyar USD'ye ulaşan borcunun 596 milyon USD'ye indiği ve bu şekilde Digitürk'ün satışından Fon'a 121.074.710,91 USD tahsilat sağlandığı belirtilse de; Kurum cevabi yazısı ekinde, yapılan bu açıklamayı destekleyen herhangi bir kanıtlayıcı belge gönderilmemiştir. Bu durumda Kurum tarafından yapılan açıklamalar kanıtlayıcı belgelerle desteklenmediğinden, bulgumuz ilişiği de giderilememiştir.

... Grubu'nun, Digitürk'ün diğer ortağı ...'ye ... ve ...'e olan borcunun varlığını ve tutarını gösteren hiçbir kanıtlayıcı belge bulunmadan Digitürk'ün satışından elde edilen gelirin Fon payına düşen kısmından kesinti yapılabilmesi mümkün değildir. Bu itibarla Fon'un payından, hangi belgelere dayanılarak ve nasıl hesaplandığı anlaşılamayan 158.256.952,43 USD tutarında kesinti yapılması suretiyle oluşan Fon gelir kaybının telafi edilmesi gerekmektedir.

BULGU 3: Olması Gerekenden Daha Fazla Özel İletişim Vergisi Kesintisi Yapılması

Digitürk Dijital Yayın Platformu'nun (Digitürk) satışından elde edilen gelirin Fon payına düşen kısmından, Vergi İdaresine ödenmesi gereken Özel İletişim Vergisi (ÖİV) borcundan daha fazla tutarda kesinti yapıldığı tespit edilmiştir.

Digitürk'ün nihai satış bedeli 30.06.2015 tarihli Hisse Alım Sözleşmesini tadil eden ve 02.06.2016 tarihinde imzalanan Tadil Sözleşmesiyle, 937.799.344,36 USD olarak belirlenmiştir. Bu satıştan Fintur'un (Fon'un) payına azami 292.199.344,36 USD (ortaklara olan borçlar ve diğer yükümlülükler düşüldükten sonra kalan tutar) düşmektedir. Hisse Satış Sözleşmesi ile satış bedelinin %60'lık kısmının birinci taksitte, %40'lık kısmının ise ikinci taksitte ödenmesi kararlaştırılmıştır.

Digitürk satışından elde edilen gelirin Fon payına düşen kısmının birinci taksit ödemesinden 81.349.717,37 USD, ikinci taksit ödemesinden ise 54.233.144,92 USD olmak üzere toplamda 135.582.862,29 USD tutarında ÖİV kesintisi yapıldığı görülmektedir. Bu kesintilerin Türk lirası (TL) cinsinden değerini belirleyebilmek için Hisse Satış Sözleşmesinin (Tadil Sözleşmesinde ÖİV kesintisi ile ilgili olarak herhangi bir düzenleme yapılmadığı için konu ile ilgili olarak Hisse Satış Sözleşmesi hükümlerinin esas alınması gerekmektedir) imzalandığı tarihteki USD kurunu bilmek gereklidir. Çünkü ÖİV kesintisi yapılacak tutar, Hisse Satış Sözleşmesinin imzalandığı günkü kurlar esas alınarak kararlaştırılmıştır. Sözleşme'nin

imzalandığı 30.06.2015 tarihindeki Merkez Bankası Efektif Satış Kuruna göre 1 USD= 2,6938 TL olduğuna göre; yapılan kesintinin TL cinsinden değeri 365.233.144,44 TL (135.582.862,29 USD X 2,6938) olmaktadır.

Hisse Satış Sözleşmesinin Ek-2/2 maddesi hükmünde; Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından, Digital Platform Teknolojileri Hizmetleri A.Ş. (DPT)'nin -ki Digtürk Ticari ve İktisadi Bütünlüğü içerisinde yer alan şirketlerden biridir- ÖİV yükümlülükleri ile ilgili olarak 2005 ve 2010 yıllarında düzenlenen 2 adet Vergi İnceleme Raporu'nda belirtilen vergi matrahı farkı ile vergi ziyayı cezasının (VZC) toplam tutarının, satış bedelinin Fintur'un payına düşen kısmından indirilmesi kararlaştırılmıştır.

17.12.2015 tarih ve 2015/25 sayılı Maliye Bakanlığı Merkezi Uzlaşma Kurulu Kararı'na göre; DPT'nin 05/2005 – 05/2015 dönemine ait tüm ÖİV matrah farkı ile VZC toplam tutarının 224.218.586,90 TL olması hususunda uzlaşmıştır. Yapılan uzlaşma, imzalandığı tarih itibariyle, Hisse Satış Sözleşmesinin Ek 2/2 maddesinde geçen 2 adet Vergi İnceleme Raporunu kapsayıcı nitelikte olduğundan; bu sözleşmede kararlaştırılan ÖİV kesintisi tutarının Uzlaşma Komisyonu Kararında uzlaşılan tutarı aşmaması gerektiği konusunda şüphe bulunmamaktadır.

Uzlaşma Komisyonu Kararı ile uzlaşılan ÖİV ve VZC tutarı ile Hisse Alım Sözleşmesine istinaden Fintur'un (Fon'un) payından yapılan kesinti tutarı karşılaştırıldığında fark 141.014.557,54 TL* olup bu fark Fintur'un payından yapılan fazla kesintiyi ifade etmektedir.

Fintur'un payından yapılan kesinti tutarı	:	365.233.144,44 TL
Uzlaşılan ÖİV ve VZC	:	<u>224.218.586,90 TL</u>
*Fark	:	141.014.557,54 TL

Kaldı ki, Digtürk'ün ÖİV ve VZC borcuna istinaden Fintur'un payından kesilen tutarların, Vergi İdaresine aktarılıp aktarılmadığı da belli değildir.

6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu'nun 39'uncu maddesi hükmüne göre verginin mükellefi; aynı maddenin birinci fıkrasında sayılan elektronik haberleşme hizmetlerini sunan işletmecilerdir. 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 8'inci maddesi hükmüne göre; mükellef, vergi kanunlarına göre kendisine vergi borcu terettübeden gerçek veya tüzel kişi iken vergi sorumlusu, verginin ödenmesi bakımından, alacaklı vergi idaresine karşı muhatap olan kişidir. Bu hükme göre, ÖİV'nin mükellefi de vergi sorumlusu da elektronik haberleşme hizmetini

sunan Digitürk'tür (Fintur/Fon). 17.12.2015 tarihli Uzlaşma Komisyonu Kararı'ndan Digitürk'ün birikmiş ÖİV ve VZC borcu bulunduğu da açıktır. Hisse Alım Sözleşmesi ile Digitürk'ün bu borcunun, Alıcı tarafından Fintur'un payından kesinti yapılarak Vergi İdaresine ödenmesi kararlaştırılmıştır.

Oysa yapılan uygulama sonucunda; Fon, vergi borcunun kendi payından kesinti yapılmak suretiyle Alıcı tarafından Vergi İdaresine ödenmesine müsaade etmiş, Alıcı ise uzlaşılan vergi borcunun üzerindeki bir meblağı Fintur'un payından kesmiş; ancak kestiği tutarı Vergi İdaresine yatırarak Digitürk'ün vergi borcunu kapattığına dair Fon'a herhangi bir kanıtlayıcı belge sunmamıştır. Bu uygulamaya başka bir açıdan daha bakarsak; Hisse Alım Sözleşmesinin Ek-2/2 maddesi hükmüne göre Alıcı'nın, Digitürk'ün ÖİV borcunu (Fintur'un payından kesinti yaparak) Vergi İdaresine yatırma yükümlülüğü bulunmaktadır. Alıcı'nın bu yükümlülüğünü yerine getirmemesi durumunda; Hisse Alım Sözleşmesi ile kendisine bir yükümlülüğü de yerine getirmemiş olmaktadır. Bu durumda da Hisse Alım Sözleşmesinin geçerliliğinin kalmadığından bahsedilebilecektir.

Bu itibarla, öncelikle Digitürk'ün ÖİV (+VZC) borcunun, Vergi İdaresine aktarıldığına dair kanıtlayıcı belgelerin tarafımıza sunulması, ayrıca Fintur'un payından fazladan kesilen 141.014.557,54 TL'lik ÖİV kesintisinin Fon'a iade edilmesi gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; Satış bedelinin Alıcı tarafından ödenmesi aşamasında; birinci taksit ödemesinden 81.349.717,37 USD, ikinci taksit ödemesinden 54.233.144,92 USD olmak üzere toplamda 135.582.862,29 USD tutarında ÖİV kesintisinin yapılmış olduğu, yapılan kesintinin TL cinsinden değeri bulunurken raporumuzdaki (Hisse Alım Sözleşmesinin imzalandığı 30.06.2015 tarihindeki) TCMB efektif satış kuru olan 2,6938 TL'nin değil taraflar arasındaki hesap mutabakatında kararlaştırılan kur değeri olan 2,95 TL'nin esas alınması gerektiği, böylece yapılan kesintinin Türk lirası cinsinden değerinin raporumuzda belirtildiği gibi 365.233.144,44 TL değil, $135.582.862,29 \text{ USD} \times 2,95 = 399.969.444,00 \text{ TL}$ olduğu,

Maliye Bakanlığı Merkezi Uzlaşma Komisyonunun 17.12.2015 tarihli uzlaşma tutanağında yer alan 224.218.586,90 TL'lik tutarın (uzlaşma tarihi itibarıyla) ÖİV borcunun sadece anapara kısmı olduğu, faiz dâhil borç tutarının esasen 399.969.444,00 TL olduğu, bu tutarın Boğaziçi Kurumsal Vergi Dairesi Müdürlüğü ve Beşiktaş Vergi Dairesi Müdürlüğü tarafından düzenlenen 19.01.2016 ve 21.01.2016 tarihli 2 adet ödeme emrinin toplamına eşit olduğu, ÖİV borcunun verilen sürede ödenememesi nedeniyle işleyen 22.915.737,00 TL'lik faiz ile birlikte borcunun 422.885.181,00 TL'ye ulaştığı,

Toplam 422.885.181,00 TL'lik ÖİV borcunun da, şirket yönetiminin Ağustos 2016'da alıcıya devredilmesinin ardından, Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılmasına İlişkin 6736 sayılı Kanun kapsamında Alıcı tarafından 29.09.2016 tarihli, toplamı 258.716.626,00 TL olan 2 adet vergi dairesi alındısı tahtında ödendiği,

ÖİV ile ilgili açıklamalarında bahsi geçen evrakların Denetim Ekibimize elden teslim edilmiş olmakla birlikte talep edildiği takdirde yeniden ibraz edilebileceği,

İfade edilmişse de, Kurum tarafından gönderilen cevabi yazı ekinde, yapılan açıklamaları destekleyecek herhangi bir kanıtlayıcı belge gönderilmemiştir.

Sonuç olarak Kurum tarafından gönderilen cevabi yazıda, ÖİV ile ilgili açıklamalarında bahsi geçen evrakın denetim ekibimize elden teslim edildiği, talep edildiği takdirde yeniden ibraz edilebileceği belirtilmektedir.

2017 yılı denetimlerimiz esnasında, Kurum tarafından konu ile ilgili olarak denetim ekibimizin talebi üzerine sadece Hisse Alım Sözleşmesi ve 17.12.2015 tarih ve 2015/25 sayılı Maliye Bakanlığı Merkezi Uzlaşma Kurulu Kararı teslim edilmiştir. DPT'nin ÖİV matrah farkına ilişkin olarak düzenlenen 2 adet Vergi İnceleme Raporunun varlığından; Hisse Alım Sözleşmesi vasıtasıyla haberdar olunmuştur. Kurum cevabında iddia edildiği gibi; söz konusu Vergi İnceleme Raporları, denetim ekibimize teslim edilmiş değildir.

Ekibimize teslim edilen Uzlaşma Kurulu Kararı'nda; DPT'nin 05/2005 – 05/2015 dönemine ait tüm ÖİV matrah farkı ile vergi ziyayı cezasının toplam tutarının 224.218.586,90 TL olması hususunda uzlaşıldığı anlaşılmıştır. Yapılan uzlaşmanın, imzalandığı tarih itibarıyla, Hisse Alım Sözleşmesinin Ek 2/2 maddesinde adı geçen 2 adet Vergi İnceleme Raporunu kapsayıcı nitelikte olduğu düşünüldüğünden (söz konusu 2 rapor Denetim Ekibimize teslim edilmemiş olmasına rağmen), bulgumuza konu edilen fazla kesinti tutarı da bu Uzlaşma Kurulu Kararı esas alınarak hesaplanmıştır.

Kurum tarafından gönderilen cevabi yazıda, bulgu konumuz olan “Digitürk satış bedelinden, olması gerekenden fazla tutarda ÖİV kesintisi yapılması” hususu ile ilgili olarak herhangi bir kanıtlayıcı belge gönderilmemiş, “istenildiği takdirde bu belgelerin yeniden ibraz edilebileceğinden” bahsetmekle yetinilmiştir. Oysa söz konusu kanıtlayıcı belgeler, Bulgumuzun son paragrafındaki ifademizle; “*Bu itibarla, öncelikle Digitürk'ün ÖİV (+ VZC) borcunun, Vergi İdaresine aktarıldığına dair kanıtlayıcı belgelerin tarafımıza sunulması, gerekmektedir.*” denilmek suretiyle zaten Kurum'dan talep edilmişti. Ancak talebimize rağmen

Fon tarafından gönderilen cevabi yazıda denetim ekibimize herhangi bir kanıtlayıcı belge sunulmamıştır.

Öte yandan Kurum cevabi yazısında; satış bedelinin ..... Media (alıcı şirket) tarafından ödenmesi aşamasında, toplamda 135.582.862,29 USD tutarında ÖİV kesintisinin yapılmış olduğu, yapılan kesintinin TL cinsinden değerinin raporumuzda belirtildiği gibi 365.233.144,44 TL değil, 399.969.444,00 TL (135.582.862,29 USD X 2,95) olduğu, ÖİV borcunun verilen sürede ödenememesi nedeniyle işleyen 22.915.737,00 TL'lik faiz ile birlikte 422.885.181,00 TL'ye ulaştığı, bu borcun da, şirket yönetiminin Ağustos 2016'da Alıcı'ya devredilmesinin ardından, Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılmasına İlişkin 6736 sayılı Kanun kapsamında Alıcı tarafından 29.09.2016 tarihli, toplamı 258.716.626,00 TL olan 2 adet vergi dairesi alındısı ile ödendiği belirtilmektedir.

Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılmasına İlişkin 6736 sayılı Kanun, 19.08.2016 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu Kanun'un 1'inci maddesi hükmüne göre; 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamına giren;

1) 30/6/2016 tarihinden (bu tarih dâhil) önceki dönemlere, beyana dayanan vergilerde bu tarihe kadar verilmesi gereken beyannamelere ilişkin vergi ve bunlara bağlı vergi cezaları, gecikme faizleri, gecikme zamları,

2) 2016 yılına ilişkin olarak 30/6/2016 tarihinden (bu tarih dâhil) önce tahakkuk eden vergi ve bunlara bağlı vergi cezaları, gecikme faizleri, gecikme zamları,

3) 30/6/2016 tarihinden (bu tarih dâhil) önce yapılan tespitlere ilişkin olarak vergi aslına bağlı olmayan vergi cezaları,

Hakkında uygulanmış, aynı Kanun'un 2'nci maddesi hükmüne göre ise;

Maliye Bakanlığına bağlı tahsil daireleri tarafından takip edilen alacaklardan bu Kanun'un yayımlandığı tarih itibarıyla (bu tarih dâhil); bu Kanun'da belirtilen süre ve şekilde tamamen ödenmesi şartıyla vergilere bağlı gecikme faizi ve gecikme zammı gibi fer'i amme alacakları ile aslı bu Kanunun yayımlandığı tarihten önce ödenmiş olanlar dâhil olmak üzere asla bağlı olarak kesilen vergi cezaları ve bu cezalara bağlı gecikme zamlarının tamamının tahsilinden vazgeçilmiştir.

Digitürk'ün alıcıya devir işlemleri 26.08.2016 tarihinde tamamlanmıştır. Yani devir işlemi, 6736 sayılı Kanun yürürlüğe girdikten sonra gerçekleştirilmiştir. Bu durumda

Digitürk'ün devrinden önce Alıcı şirketin 6736 sayılı Kanun'dan yararlanabileceğinin bilindiğinden bahsetmek mümkündür.

Alıcı şirket, Digitürk'ün Vergi İdaresine olan eski dönem ÖİV borcuna karşılık, satış bedelinden 399.969.444,00 TL'lik kesinti yapmıştır. Ancak neticede Vergi İdaresine 29.09.2016 tarihinde toplam 258.716.626,00 TL'lik ödeme yapmıştır. Bu durumda Alıcı, 141.252.818.-TL'lik (399.969.444,00 TL - 258.716.626,00 TL = 141.252.818,00 TL) Fon payından fazla kesinti yapmış olmaktadır. Bu tutar, bizim bulgumuzda ulaştığımız 141.014.557,54 TL'lik tutardan da fazladır.

Digitürk'ün devir işlemi 6736 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten sonra gerçekleşmiştir. Ayrıca Fon ile Alıcı arasındaki mevcut ilişki devir ile birlikte hemen sonlanmamış; Alıcı'nın Digitürk satış bedeli ödemeleri, devir tarihinden 1 yıl sonrasına kadar devam etmiştir.

Anılan Kanun'un yürürlüğe girmesi ile birlikte, Alıcı ÖİV borcunu yapılandırmış ve devir tarihinden yaklaşık 1 ay sonra, toplamda 258.716.626,00 TL ödeyerek Digitürk'ten devraldığı ÖİV borcundan kurtulmuştur. Ancak Alıcı, Digitürk'ün satış bedelinden Fon payına düşen kısmından, şirketin ÖİV borcuna mahsuben 399.969.444,00 TL'lik bir kesinti yapmıştır. Bu durumda Fon payından yapılan fazla kesinti tutarı 141.252.818,00 TL olarak gerçekleşmiştir.

Yukarıdaki açıklamalar, Kurum cevabında yazılı iddiaların doğru olduğu kabulü ile yapılmıştır.

Oysa Kurum cevabi yazısında, bulgumuza konu edilen husus ile ilgili olarak sadece yukarıdaki açıklamaların yapılmasıyla yetinilmiş, yazı ekinde bulgumuzun ilişğini giderecek ya da kendi iddialarını destekleyecek hiçbir kanıtlayıcı belge gönderilmemiştir. Kurum tarafından yapılan açıklamalar kanıtlayıcı belgelerle desteklenmediğinden, bulgumuzun ilişğini de giderilememiştir. Dolayısıyla fazla kesinti tutarı olarak bulgumuzda esas alınan 141.014.557,54 TL'lik tutar revize edilmemiştir.

Bu itibarla, Fon payından fazladan kesilen 141.014.557,54 TL'lik ÖİV kesintisinin Fon'a iadesinin sağlanması gerekmektedir.

BULGU 4: Döviz Cinsinden Bakiye Satış Bedelinin Türk Lirasına Çevrilmesi Sonucu TMSF Alacaklarında Eksilmeye Sebep Olunması

Satışı yapılan Ege Dünya Ticaret Merkezi Ticari ve İktisadi Bütünlüğü'nün, ABD doları (USD) türünden bakiye satış bedelinin Türk lirasına (TL) dönüştürülmesi neticesinde TMSF alacaklarında eksilmeye sebep olunduğu görülmüştür.

Ege Dünya Ticaret Merkezi Ticari ve İktisadi Bütünlüğü, 19.01.2016 tarihinde gerçekleştirilen ihale ile 80 milyon USD bedelle ..... Yapı Sanayi ve Ticaret AŞ'ye ihale edilmiş, Fon Kurulu, 24.03.2016 tarihli ve 2016/43 sayılı kararı ile ihaleyi onaylamış ve ihale peşinatı olarak da 10 milyon USD, 28.04.2016 tarihinde ihale alıcısından tahsil edilmiştir.

Akabinde alıcı firmanın 31.05.2017 tarihindeki başvurusu sonucunda, Fon Kurulunun, 08.06.2017 tarih ve 2017/140 sayılı kararı ile söz konusu firmanın bakiye borcu olan 70 milyon USD'nin, Kurulun 01.12.2016 tarihli ve 2016/367 sayılı kararı kapsamında (01.11.2016 tarihli TC Merkez Bankası (TCMB) döviz satış kuru 1 ABD Doları = 3,1037 TL ve yıllık %15 Fon faizi uygulanarak) aynı taksit periyoduyla Türk lirası olarak ödemesine karar verildiği tespit edilmiştir.

Fon Kurulunun, söz konusu bu kararın dayandırıldığı 2016/367 sayılı kararda özetle; “Kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılacak mal ve hizmet ile yapım ihalelerinin ‘TL’ bazında yapılması hakkında yönetmelik değişiklikleri paralelinde piyasalarda finansal istikrarın sürdürülmesi için alınan önlemlere Kurum tarafından katkı sağlanması...” amacı güdüldüğü ve bu çerçevede, “Mevcut yabancı para cinsinden düzenlenen protokol ve sözleşmelerdeki ödeme planlarında yer alan taksit tutarlarının, anapara tutarının 01.11.2016 tarihli TCMB döviz satış kurundan TL'ye dönüldükten sonra, kalan taksit sayısı ve her bir taksit için mevcut taksit/anapara oranında yeniden belirlenmesine,” karar verildiği anlaşılmaktadır.

Ne var ki, burada alınan temel kriter ile yapılan işlem arasında, izahı güç bir çelişki vardır. Gerçekten de, söz konusu karara konu kurum tasarrufu, yani yabancı para biriminden Türk lirasına dönüş ile bu dönüşe gerekçe kabul edilen ve arada paralellik kurulan uygulamanın, yani “kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılacak mal ve hizmet ile yapım ihalelerinin ‘TL’ bazında yapılması hakkında yönetmelik değişiklikleri”, aslında birbirine tam anlamıyla zıtlık teşkil etmektedir. Nitekim, söz konusu yönetmelikler mal, hizmet ve danışmanlık hizmet alımı gibi, devlete bir maliyet yükleyen ve gider olarak bütçeleşen ve bu haliyle de kurdaki artıştan devletin olumsuz etkileneceği satın almalarıdır. Oysaki bahse konu karara esas eylem bir satın

alma değil, bir satıştır ve kurdaki yükselmenin burada ortaya çıkartacağı etki, Fon gelirindeki artış olacaktır. Bunu rakamsal olarak ifade etmek için, 13.04.2018 tarihli TCMB USD satış kuru olan 4,0859 TL ile TMSF'nin söz konusu alacağı 70 milyon USD'nin Türk lirasına dönüştürüldüğü kur olan 3,1037 TL arasındaki farka bakmak yeterli olacaktır. Aradaki fark, 68.754.000,00 Türk lirasıdır. Bu durum, Fon'un yukarıdaki kur hesabıyla, yaklaşık 69 milyon Türk lirası alacağından vazgeçmesi anlamına gelmektedir. Fon alacaklarında oluşan bu muazzam eksilme ve oluşan Fon zararının, piyasalardaki finansal istikrara katkı sağlayacağını iddia etmek, izahtan vareste bir yaklaşım olacaktır.

Söz konusu bu olayı daha anlaşılabilir kılan şey ise, Fon alacağının Türk lirasına dönüştürülmesine dayanak teşkil eden Kurul kararında, söz konusu firmanın ihale şartnamesinde öngörülen ödeme süreci başladıktan sonra, her ay bir taksit ödenecek şekilde 24 eşit taksitle USD olarak ya da Fon Kurulunun 01.12.2016 tarihli ve 2016/367 sayılı karar kapsamında aynı taksit periyoduyla Türk lirası olarak ödemesine karar verilmesidir.

Bu yaklaşımın, Türk lirasına dönülmesine ilişkin 2016/367 sayılı kararda ifade edilen gerekçe ile nasıl bağdaştırıldığını anlamak mümkün olmadığı gibi, bu satışta tezahür eden görüntü, TİB satışından kaynaklı Fon alacağını en yüksek düzeyde gerçekleştirmekten ziyade, alıcının maliyetini düşürmek gibi bir amacın varlığına işaret etmektedir.

Bu bağlamda, Fon alacaklarının teminatını oluşturan hak ve varlıklarda eksilmeye sebebiyet verilmesi, konuyla ilgili çerçeve mevzuat hükümlerine aykırılık teşkil etmektedir.

Kamu idaresi cevabında; Satışa konu Ege Dünya Ticaret Merkezi Ticari ve İktisadi Bütünlüğü'nün İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığınca ihalesinden itibaren başlayan süreci; imar planlarındaki durum, nazım imar planlarında yapılan tadilatlar, bunlara karşı açılan davalar neticesinde bu planların iptal edilmesi hususlarını ayrıntılı biçimde açıklamış, geçen 20 yıla rağmen, söz konusu taşınmazın imar çalışmalarının devam ettiği vurgulanmış ve bu hususun, 10.000.000 USD peşinatı yatıran TIB ihale alıcısını da inşaat başlama noktasında sıkıntıya soktuğu ifade edilmiştir.

Kurum, imarla ilgili açıklamalarının ardından, oluşturulmuş bulunan Ege Dünya Ticaret Merkezi Ticari ve İktisadi Bütünlüğü'nün satışı maksadıyla, zaman içerisinde yapılan ihalelerden bahsetmiş ve bu bağlamda, 2007 yılındaki ilk ihalenin, satış kararına karşı Belediye ve Güç Yapı tarafından açılan davalar nedeniyle durdurulması, ardından 2014 yılında yapılan iki ihalede teklif veren bulunmaması sebebiyle ihalenin gerçekleştirilemediği hususlarına

değınmiş ve nihayet 19.01.2016 tarihinde yapılan ihale ile anılan TİB'in 80 milyon USD bedelle ihale edildiğini belirtilmiştir.

İhale alıcısının, 31.05.2017 tarihli dilekçesi ve bu dilekçe üzerine, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 111 ve 122 inci maddeleriyle Fona verilen yetkiler ile Fon Kurulunun bahse konu kararıyla ödeme planına bağlanmış satış protokolünün TL'ye dönüştürülmesine karar verildiği belirtilmiştir.

Bu çerçevede, aslında Fon Kurulunun bahse konu kararında bir gerekçe ve dayanak olarak yer verilmemiş olan, 23.01.2017 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 683 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 6'ncı maddesi bir gerekçe olarak sunulmuştur.

Öte yandan Kurumca, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 132 ve 139'uncu maddeleri, söz konusu işleme ilişkin yasal dayanak olarak sunulmuş ve "Fon tarafından ... Grubu şirketlerinin ticari faaliyetlerinin devam etmesinin sağlanarak Fona olan borçlarını ivedi ve sorunsuz olarak ödemelerini teminen, Fon Kurulunca Kanun kapsamında tanınan hak ve yetkilerin kullanıldığı şeklinde yorumlanması da hukuken uygundur." denilmiştir.

Verilen cevapta belirtilen diğer bir husus, Sayıştay Kanunu'nun 35'inci maddesine atfen, Sayıştay tarafından yerindelik denetimi yapılamayacağı, idarenin takdir yetkisini sınırlayacak ve ortadan kaldıracak karar alınamayacağı, Sayıştay tarafından Fon nezdinde yapılacak incelemelerde Fon kararlarının yerindelik denetimine tabi tutulamayacağıdır.

Kurumca etkinlik, verimlilik ve azami tasarruf ilkelerine sıkı sıkıya bağlı kalınarak ve bir bütün olarak kamu yararını sağlamaya yönelik ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu ve ilgili diğer mevzuat ile verilen yetkiler dâhilinde faaliyet gösterilmekte olduğu da ifade edilmiştir.

Sonuç olarak Kurum cevabında satışa konu Ege Dünya Ticaret Merkezi Ticari ve İktisadi Bütünlüğü'nün imar durumuna ve bu konuda açılan davalar nedeniyle sürecin uzamasına ilişkin ayrıntılı bir açıklama verilmişse de, bu hususların bulgumuzda yer verdiğimiz hususlarla hiçbir ilgisi yoktur.

TİB satışı yapıldığında, istekliler tarafından verilen fiyat tekliflerinin, mevcut durum ve riskler göz önüne alınarak verildiği hususunda hiç şüphe yoktur. Hatta bu bağlamda, TİB satışının TL olarak değil USD olarak yapılmış olmasının, döviz kuru konusundaki endişeler

nedeniyle, ihaleye katılan istekli sayısı ve verilen fiyat tekliflerini sayıda azlık, teklifte düşüklük yönünde etkilemiş olabileceği değerlendirilmektedir.

İhale Şartnamesinde yer alan ve Fon'nun veya ihaleyi kazananın cayma hakkına ilişkin düzenlemenin de, bulgumuzda yer alan hususla bir ilgisi bulunmamaktadır. İnşaat ruhsatının alınmaması ihtimaline bağlanan cayma hakkının Şartnamede öngörülmüş olması, imarla ilgili sorunların çözülüp de inşaaata başlanması halinde ve böylece cayma hakkının yürürlük kazanmaması durumunda, oluşacak Kurum zararını ne açıklar ne de telafi eder niteliktedir.

Öte yandan 683 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 6'ncı maddesinin, bu TİB satışından yapılacak tahsilat ile ilişkilendirilmesi imkânı da bulunmamaktadır. Zira, "*Türk Lirası ile yapılacak tahsilat*" başlıklı söz konusu 6'ncı maddenin kapsamı, belirli bir zaman sınırı çizmekte ve dönemsel bir önleme matuf bulunmaktadır. Nitekim söz konusu madde, sayılan kurum ve kuruluşların, "*...niteliğine bakılmaksızın yabancı para cinsinden yurtiçi ödeme yükümlülüğü olan alacaklarını, borçlunun talebi üzerine 2/1/2017 tarihinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından açıklanan döviz alış kurundan, 31/12/2017 tarihine kadar Türk Lirası olarak tahsil...*" edebilecekleri hususunu düzenlemiştir. Bu madde kapsamında yapılacak tahsilatların, 31.12.2017 tarihine kadar yapılması, madde hükmünün gereğidir ve madde, ilanihaye uygulanacak bir hüküm vazetmemektedir. Bahse konu satışta ise, satışa ilişkin Kurul kararında belirlenen esasa göre, bakiye ihale bedelinin, İhale Şartnamesi'nin 8.1.2'nci maddesi kapsamında, inşaat ruhsatının alınmasından sonraki 6. aydan başlamak üzere ödenmesine karar verildiği hatırlandığında, yapılan işlemin 683 sayılı KHK kapsamında öngörülen 31.12.2017 tarihi ile ilişkilendirilmesinin ve bu tahsilatın, maddede düzenlenen Türk lirası ile yapılacak tahsilatlar kapsamında mütalaa edilmesinin mümkün olmadığı anlaşılacaktır.

Kaldı ki söz konusu alacağın Türk lirasına dönüştürülmesi için dikkate alınan döviz kuru, 683 sayılı KHK kapsamında belirlenmiş kur olmayıp, bulgumuzda belirttiğimiz gibi 2016/367 sayılı Fon Kurulu Kararına istinaden 01.11.2016 tarihli TCMB döviz satış kurudur. Bunun böyle olmasının sebebi, hiç kuşku yok ki Kurum'un da, söz konusu alacağın anılan KHK kapsamında ele alınamayacağını bilmesidir.

Yapılan hatalı işlemim savunulmasında kullanılan bir diğer argümanın da 5411 sayılı Kanun'un 132 ve 139'uncu maddeleri ile söz konusu hususta tasarruf yetkisi tanındığı yönündedir. Ne var ki anılan Kanun maddelerinin içerdiği hükümlerin kastı, ruhuna dahi temas etmeden lafzından kolaylıkla anlaşılabilir mahiyettedir. Gerçekten de, 132'nci maddenin anılan onuncu fıkrası; "*Fon, takip ettiği alacaklar ile ilgili olarak iskonto da dâhil olmak üzere*

her türlü tasarrufta bulunmaya, sulh olmaya, satmaya, geri almaya, alacağına mahsuben menkul ve gayrimenkul mallar ile her türlü hak ve alacakları belirleyeceği koşullar ile devralmaya ve alacağın yeniden itfa planına bağlanması da dâhil olmak üzere borçlularla anlaşma yapmaya ve borçlularla yaptığı anlaşmalar kapsamında Fon Kurulunca belirlenecek usul ve esaslar dâhilinde muhafaza tedbiri uygulayıp, uygulamamaya, dava açıp açmamaya veya açılmış bulunan hukuk davalarının yapılan anlaşma süresince durdurulmasını mahkemeden istemeye yetkilidir.” hükmünü amir olup, burada Fon’un takip ettiği alacaktan kastın, ... Grubu şirketlerinden olan alacağı olduğu aşikârdır ve bu çerçevede, ... Grubu şirketlerinden olan Fon alacağı, 19.01.2017 tarih ve 2017/23 sayılı Fon Kurul Kararı ile 2016/367 sayılı karar kapsamında Türk lirası olarak zaten belirlenmişti. Yani 132’nci madde bağlamında Fon borçlusu, TİB satışına muhatap ihale alıcısı değil, ... Grubu’dur. Diğer bir ifade ile bulgumuzda bahsettiğimiz husus, 5411 sayılı Kanun kapsamında takip edilen bir alacak olmayıp, satış ihalesine konu ve ihale alıcısından olan alacağa dairdir. Bu nedenle de söz konusu hatalı tasarrufa, 5411 sayılı Kanun’un 132’nci maddesi hükmünün dayanak tutulması mümkün değildir. Burada yapılan açıklama, Kurum cevabında belirtilen 139’uncu madde ile ilgili hususlar için de geçerlidir.

Kurum tarafından verilen cevapta söz konusu bulgunun, 6085 sayılı Sayıştay Kanunu’nun 35’inci maddesine aykırı olduğu da ifade edilmiştir. Ne var ki, yöneldiği amacın tam olarak anlaşılması imkânı bulunmayacak kadar keyfi, Fon alacaklarının tahsilini en üst düzeyde sağlamaktan ziyade, ihale alıcısının maliyetlerini düşürmeyi gözetten bir yaklaşıma dair tespitimizin, “yerindelik denetimi” sayılması izahtan varestedir. Aksine, Fon alacaklarının teminatını oluşturan hak ve varlıklarda eksilmeye sebebiyet verilmesine dair bu tespit, tam anlamıyla hukuka uygunluk denetimi örneğidir. 5411 sayılı Kanun, Fona, bahse konu çerçevede bir takdir yetkisi vermemiştir. Fona verilen yetki, anılan Kanun ile tanımlanan görev bağlamında Fonun alacaklarını, hiçbir eksilmeye sebep olmadan, bu alacakların teminatını oluşturan hak ve varlıklar yoluyla tahsil etmektir. Kanun’un yukarıda zikredilen maddeleri bağlamında Fon borçlusu ile ihale alıcısı kavramları arasındaki farka, ... Grubu’nun Fon’a olan borcunun Türk lirasına dönüştürülerek yapılandırılması bahsinde zaten değinilmişti. Bu husus tekrar edilmeyecek olmakla birlikte belirtmek gerekir ki, Fon’un, Kanun’da belirlenmiş çerçevenin dışına taşan ve bu konuda verilmiş takdir yetkisinin sınırlarını ihlal eden bir keyfilik içinde aldığı kararların hukuka uygunluğunun denetimi yolunu Sayıştaya kapatma gayretine matuf bir değerlendirme yapması da başka keyfiliktir.

Kurum, bu kararıyla da etkinlik, verimlilik ve azami tasarruf ilkelerine sıkı sıkıya bağlı kalınarak ve bir bütün olarak kamu yararını sağlamaya yönelik faaliyet gösterdiğini ifade etmiş bulunsa da, kamu idaresine cevaplandırılmak üzere gönderilen Sayıştay raporunda; 13.04.2018 tarihli kur ile doğan farkın 68 milyon 754 bin Türk lirası olduğu ifade edilmişken bu farkın, 07.06.2018 tarihli TCMB döviz satış kuru dikkate alındığında (4.5571) 101 milyon 738 bin Türk lirasına yükselmesi ile Fon aleyhine tezahür eden bir kaybın “tasarruf” ve “kamu yararı” ilkesiyle ve aynı şekilde, kaynakların iyi kullanılması anlamında genel bir düşüncüyü ifade eden verimlilik kavramı ile bir amacın gerçekleştirilme derecesini ifade eden etkinlik kavramı ile nasıl örtüştürüldüğü de açıklanmaya muhtaçtır.

Kurum, “yönetim ve denetimini elinde bulundurduğu Grup ve şirketlerden Fon alacaklarının daha etkin tahsilini sağlamaya” çalıştığını ifade etmiş olsa da, yukarıda açıklandığı üzere, ihale alıcısı ile yönetim ve denetimi Fon’a devrolunan grup ve şirket ve onlardan olan alacak kavramları bambaşka şeylerdir. Tekrar etmek gerekirse, burada yönetim ve denetimi Fon’a geçen şirketler, ... Grubuna ait şirketler olup, bu şirketlerden olan alacağın etkin bir biçimde tahsilinin, TİB satışından elde edilecek gelirin kur farkı ile oluşan bölümünden vazgeçilmesiyle gerçekleşmeyeceği bellidir. Verilen cevapta ifade edilen, yönetim ve denetimi Fona geçen şirketlerin varlıklarını koruma ve değerlerini arttırma amacı ile bulgumuzda belirtilen ve Fon zararına yol açan işlem, birbirinin zıddı kavram ve işlemlerdir. Bu sebeple de, olayımızda “etkin tahsilat” ve “şirketlerin değerini arttırma” gibi bir çabanın izleri dahi görülemeyip, tek bir yalın gerçek fark edilmektedir, o da bahse konu hususta Fon’un zarara uğratılmasına yol açacak bir tasarrufta bulunulmuş olmasıdır.

Kurum cevabında, “dört kez ihale yoluyla satışa çıkarılması, ihale süreci aşamasında taşınmaza ilişkin imar planı durumunun belli olmaması, ihale sürecinde ilgili taşınmaza tek alıcının talip olması ve eleştiriye konu olan işlemle tek alıcının cayma yetkisinin kullanılarak taşınmazın satış sürecinin sekteye uğrayarak kamu alacağının tahsilinin zora girmesi önlenmek istenmiştir.” denilmiş olmakla birlikte her şeyden evvel bu yaklaşım gerçekçi değildir. Zira söz konusu TİB satışına ilişkin İhale Şartnamesi’nin 8.4.1 maddesinde;

“Kurul”un “Ege Dünya Ticaret Merkezi Ticari ve İktisadi Bütünlüğü” ihalesine onay verdiği tarihten itibaren 24 ay içerisinde “İhaleyi Kazanan”ın kusuru olmaksızın, inşaat ruhsatının alınamaması halinde “Fon”un ve/veya “İhaleyi Kazanan”ın tek taraflı olarak ihaleden cayma hakkı bulunmaktadır.

“Ege Dünya Ticaret Merkezi Ticari ve İktisadi Bütünlüğü” ihalesinin “Kurul” tarafından onaylanması tarihinden itibaren 30 ay geçmesine rağmen “İhaleyi Kazanan”ın kusuru olmaksızın, inşaat ruhsatının alınamaması halinde, “Kurul” tarafından ihale iptal edilecektir” şeklinde cayma hakkı düzenlenmiştir.

Buna göre, ihale alıcısının kusuru olmaksızın 24 ay içerisinde inşaat ruhsatının alınamaması halinde kullanılacak cayma hakkı, sadece ihale alıcısına ait olmayıp, aynı zamanda Fon’a da aittir. Ama Şartnamede bununla yetinilmemiş, inşaat ruhsatı 30 ay geçmesine rağmen alınamamışsa, yine ihale alıcısının kusuru aranmaksızın, Kurul tarafından ihalenin iptal edileceği hükmü getirilmiştir. Düzenlemenin diline dikkat edilecek olursa, cayma hakkı her iki tarafa da kullanabileceği seçimlik bir hak olarak sunulmuş olup her iki taraf da bu hakkı, kullanabileceği gibi kullanmayabilecektir de. Öte yandan, 8.4.1 maddesinin devamında yer alan düzenleme ile Fon’a seçimlik bir hak verilmemiş ve öngörülen süre dolmasına rağmen inşaat ruhsatı alınamaması halinde Kurul tarafından ihalenin iptal edileceği hükme bağlanmıştır. Bu sebeple de, tek alıcı olarak tanımlanan ihale alıcısının cayma hakkını kullanmasından endişe edildiğinin söylenmesi gerçekçi değildir. Kaldı ki, İzmir şehir merkezindeki bu çok müstesna yerle ilgili imar sorunu halledildiğinde, alıcı bulmakta zorluk çekilmeyeceği gibi, belki de Kurum cevabında belirtilen ve istekli çıkmayan ikinci ihaledeki muhammen bedel olan 117 milyon USD ya da eşdeğeri Türk lirasına, hatta belki daha fazlasına ihale edilmesi bile mümkün olabilecektir.

Kurum tarafından bu bulgu ile ilgili olarak verilen cevabın son cümlesi, “...Kaldı ki; borçlu gruplardan olan Fon alacağı devam etmekte olup bunlara ait tüm mal varlıkları üzerinde Fon takyidatları ve yasal takipleri devam etmektedir.” şeklindedir. Yukarıda açıklamaya çalıştığımız şey de zaten, ... Grubu’ndan olan Fon alacağının teminatı niteliğindeki bu mal varlığından elde edilecek gelirin azaltılmış olmasıdır. Bu satışı Fon değil de, ... yapmış olsaydı, hiç kuşku yok ki hedefleyeceği şey daha fazla gelir temin etmek olur ve başlangıçta anlaştığı satış bedelinin 100 milyon Türk lirasından böyle bir sebeple vazgeçmezdi.

Fon alacağının teminatını oluşturan hak ve varlıkların satışından elde edilen gelirden eksilmeye sebebiyet verilmesi 5411 sayılı Kanun ile verilmiş yetkilerle bağdaşır nitelikte olmadığı gibi, bilâkis bu Kanun’a aykırılık da teşkil etmektedir.

BULGU 5: Fonu Zarara Uğratan Fon Personelinin Tamamının Müşterek ve Mütessesil Sorumluluk Kapsamında Takip Edilmemesi

Fon Kurulunun 2017/17 sayılı kararının incelenmesi sonucunda, amme borçlusu olarak tanımlanan ... Yatçılık Turizm ve Tic. A.Ş.'nin, kuruma olan bu borcunun kaynağının ne olduğunun araştırılması neticesinde, bu borcun kaynağının, söz konusu firmaya 2005 ve 2006 yıllarında usulsüz kullandırılan avanslar ile bu avansların kapatılma şekli olduğu ve bu sebeple TMSF Denetim Daire Başkanlığınca bir mütalaa ile iki denetim raporu ve Başbakanlık Teftiş Kurulunca da bir teftiş raporu hazırlandığı, ardından yargı süreçlerinin başladığı anlaşılmiş ve/fakat eylemleri ile Fon'un zarara uğratılmasında doğrudan sorumlulukları bulunduğu halde kimi Fon yöneticilerinin bu soruşturmalarda ifadelerinin dahi alınmadığı ve oluşan Fon zararına, müşterek ve mütessesil sorumlulukları bulunan bu kişilerin ortak edilmediği görülmüştür.

Bahse konu süreçler ve üretilen raporların incelenmesi neticesinde, ... Yatçılık adlı firmaya, Kurul kararı olmaksızın iş yaptırıldığı ve bu sürecin, söz konusu firma sahibinin dönemin TMSF Başkanı AE'ye hitaben yazdığı ve inceleme dosyasında yer alan mektuptan da aşikâr olduğu üzere, AE'nin talimatıyla başladığı anlaşılmaktadır. Gerçekten de, söz konusu firmaya ilk avans kullandırma tarihinin 11.01.2005 ve/fakat firma ile sözleşme yapılmasının uygun bulunduğu, 176 sayılı Fon Kurulu kararı tarihinin 05.05.2005 olduğu görülmektedir. (Fon Kurulunda görüşülen sözleşme taslağında daha sonra ... Yatçılık lehine tahrifat yapılarak, tahrif edilmiş nüsha esas alınarak sözleşme imzalandığı yapılan soruşturmalar esnasında tespit edilmiştir.) Bu sözleşme ile Fon'a borçlu grupların mal varlığında bulunan teknelerin yerlerinin tespiti, Fon'a teslimi, ihale alıcısı adına "Clean Title" olarak tescil edilmesi işlerinin bahse konu firma tarafından yapılması öngörülmüş ve bu karar ve karara istinaden düzenlenen sözleşmede, Uzan Grubu dışındaki Fon borçlularının yatları ile ilgili söz konusu işlemler nedeniyle Fon tarafından herhangi bir komisyon ödenmemesi, bu tekneler için her bir teknenin satış bedeli üzerinden hesaplanacak masraflar dâhil %7 komisyonun, tekne alıcısı tarafından ödenmesi düzenleme altına alınmıştır.

Fakat söz konusu raporlarda da belirtildiği üzere, Toprak Grubu'na ait yatın satışı Fon'un muvafakatı ile Grup tarafından gerçekleştirilmesine rağmen, satışta hiçbir katkısı bulunmayan ... Yatçılık firmasına, Fon bütçesinden 217.350,00 ABD doları tutarında komisyon ödenmiştir.

Gerek TMSF Denetim Daire Başkanlığı gerekse Başbakanlık Teftiş Kurulu raporlarında

göz ardı edilen husus, tam da burada tezahür etmektedir. Şöyle ki, ... Yatçılık firmasına, Toprak Holding'e ait Princess-T isimli yatın satışından dolayı ödenen bu komisyon tutarı, anılan firmaya 11.01.2005 tarihinde kullandırılan 500.000,00 ABD doları tutarındaki avanstın mahsup edilmek suretiyle ödenmiş olup, söz konusu firmaya bu avans dışında 250.000,00 ABD doları ve 300.000,00 Türk lirası daha olmak üzere, 2005 yılında toplam 750.000,00 ABD doları ve 300.000,00 Türk lirası avans kullandırıldığı görülmüştür.

Söz konusu avansların kullandırılması ve komisyonların ödenmesinin, Tahsilat Daire Başkanlığı tarafından Finansman Daire Başkanlığına yazılan ödeme talep yazıları ile sağlandığı anlaşılmaktadır. Bu çerçevede, TMSF Denetim Daire Başkanlığı ve Başbakanlık Teftiş Kurulunca hazırlanan raporlarda, 1. Tahsilat Dairesi eski Başkanı FÇ'inn Finansman Daire Başkanlığına talep yazıları yazmak, Tahsilat Dairesi Grup Koordinatörü TY'nin de bu yazıları paraflemek suretiyle, TMSF zararına yol açtıkları ve ... Yatçılık firması lehine çıkar sağladıkları sonucuna ulaşıldığı; kişiler hakkında ceza ve hukuk davaları açıldığı ve bu davaların derdest olduğu anlaşılmıştır.

Ne var ki, gerek TMSF Denetim Daire Başkanlığı tarafından gerekse Başbakanlık Teftiş Kurulunca yapılan incelemelerde 1. Tahsilat Daire Başkanı FÇ, Tahsilat Dairesi Grup Koordinatörü TY, TMSF eski Başkanı AE ve o zamanki Kurul üyelerinin ifadeleri alınmış olmakla birlikte, Tahsilat Daire Başkanlığınca kendilerine yazılan ödeme talimatlarını bankaya ileterek söz konusu tutarların ödenmesini sağlayan Finansman Daire Başkanı HE, Finansman Daire Başkan Yardımcısı DSA, ilgili mevzuata aykırı tasarruflarına rağmen soruşturmaya dâhil edilmemişlerdir.

Oysaki o tarihte yürürlükte olan TMSF Bütçe Yönergesinin "Harcama Yetkisi" başlıklı 9'uncu maddesi; "*Bütçeye konulan Cari ve Yatırım Harcamaları bölümlerindeki ödeneklerden yine bütçe ile belirlenecek limitler dâhilinde harcama yapmaya ve avans kullandırmaya başkan yetkilidir. Başkan bu yetkisini sınırlarını yazılı olarak belirtmek kaydıyla alt kademelere devredebilir.*" hükmünü amir olup, 2005 yılı için yetki devri, 04.01.2005 tarihli Olur ile yapılmışsa da, devredilen harcama ve avans kullandırma yetkisi sınırı, 150.000,00 TL dir. Ne var ki, 500.000,00 USD doları avansın kullandırıldığı tarihteki kur dikkate alındığında, kullandırılan avans tutarının yaklaşık 700.000,00 TL olduğu ve devredilen yetki sınırının dört kattan fazla aşıldığı görülmektedir.

İşte bu noktada Finansman Daire Başkanlığının, kendilerine Tahsilat Daire Başkanlığı tarafından gönderilen ödeme talep yazılarını, yetki devri ile belirlenen sınır aşıldığı için geri

çevirmesi ve bu talep, TMSF Başkanı tarafından iletilmedikçe de, ödeme talebini bankaya göndermekten imtina etmesi gerekirken, TMSF Bütçe Yönergesi'nin yukarıda anılan açık hükmünün yerine getirilmesini gözetmemeleri nedeniyle, bankaya yazılan ödeme yazılarında imzaları bulunan Finansman Daire Başkanı HE ve Finansman Daire Başkan Yardımcısı DSA Fon'un zarara uğratılmasının asli sorumluları arasındadır.

Bununla birlikte, yukarıda da değinildiği üzere, bu iki Fon yöneticisinin yapılan soruşturmalarda ifadelerinin dahi alınmadığı ve nihayetinde, Fon zararının tazmini için açılan hukuk davalarında da husumet tevcih edilmediği tespit edilmiştir.

Öte yandan, Başbakanlık Teftiş Kurulunca hazırlanan rapor neticesinde, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısının soruşturma izni verilmemesine ilişkin kararının, Danıştay 1. Dairesi'nin 10.11.2010 tarih, 2010/1723 Esas ve 2010/1740 sayılı kararı ile kaldırılması ile soruşturulabilir hale gelen TMSF Başkanı AE'nin de, ... Yatçılık firmasına haksız olarak kullandırılan ve yapmadığı işlerin yapmış gibi gösterilerek firma uhdesinde kalması sağlanan söz konusu 500.000,00 ABD doları avansın kullandırılmasından sorumlu olduğu düşünülmektedir.

Suç işlediği, TMSF Denetim Dairesince ve Başbakanlık Teftiş Kurulunca hazırlanan raporlarda ifade edilen; hakkında açılmış, daha sonra bir kısmı birleştirilen ve sayısı 10'a varan ceza davası ile kullandırılan ve yapılmamış işler yapılmış gibi gösterilerek kapatılan 500.000,00 ABD doları avans nedeniyle oluşan Fon zararının tahsili için açılmış 2 adet hukuk davası bulunan; söz konusu davaların görüldüğü mahkemelerce atanan bilirkişiler tarafından suçlanan ve ilk derece mahkemesince suçu sabit görülen FÇ'nin TMSF içerisindeki pozisyonlarının seyri ve en nihayet, görev süresi dolduğu için 28.01.2010 tarihinde görevden ayrılan TMSF Başkanı AE'den dört iş günü sonra görevden alınmış olması dikkat çekicidir.

Gerçekten de, TMSF eski Başkanı AE'nin 29.01.2004 tarihinde göreve başlamasının ardından 01.07.2004 tarihinde 1. Tahsilat Daire Başkan Yardımcısı olarak ataması yapılan FÇ'nin, daha sonra Dava ve Takip Daire Başkan Yardımcılığına vekâlet ettiği, ardından asaleten Tahsilat Daire Başkanlığına atandığı ve en nihayet 22.06.2007 tarihinden itibaren de Fon Başkan Yardımcılığına atandığı anlaşılmaktadır ki yukarıda değinildiği gibi TMSF Başkanı AE'nin görevden ayrılmasından dört gün sonra görevden alınan FÇ, Başkanlık müşavirliği görevini yürütürken 21.02.2013 tarihinde de memuriyetten çıkartılmıştır.

TMSF eski Başkanı AE'nin Beyoğlu 2. Ağır Ceza Mahkemesinde şüpheli sıfatı ile

verdiği ifadede Toprak Grubu'na ait yatın satışına dair verdiği bilgilerin inceleme raporlarında yer alan bulgularla örtüşmediği anlaşıldığı gibi burada ifade ettiği ve “Fon kararına aykırı şekilde yatın satış bedelinden bu komisyonun ödenmesinin hatalı olduğunu, burada zarar doğurmuyan hatalı işlem olduğunu”na ilişkin sözleri ile Toprak Grubu'nun yaptığı şikâyeti kötü niyetli bulması, mutlak bir çelişkidir. Kaldı ki, “zarar doğurmuyan hatalı işlem” ifadesi de izahtan vareste olup, işlemin hukuksuz ve hatalı olup Fon zararına yol açtığı ortadadır.

Burada anlatılan çıkar sağlama suçunun odağında bulunan ve söz konusu 500.000,00 ABD doları dışında, Uzan Gurubu yatları ile kendisine milyonlarca lira komisyon ve hizmet bedeli ödenen ama bunların önemli bir kısmının yapılmamış işler için ödendiği iddiasıyla hakkında pek çok dava açılan ... Yatçılık firmasının sahibi Celal Sadıkoğlu'nun, dönemin TMSF Başkanı AE'ye yazdığı ve aradaki samimiyetin anlaşıldığı mektup ortadayken, AE'nin İstanbul 8. Ağır Ceza Mahkemesinde tanık sıfatıyla verdiği ifadede, “...ismini hatırlayamadığım ama soyadı Sadıkoğlu olan yetkili ile komisyon karşılığı anlaştık...” demesi, ayrıca suçu yargı kararı ile de sabit hale gelmiş FÇ için sarf ettiği; “Burada arkadaşlarımla sanık olarak yargılanmasından üzüntü duyduğumu belirtmek isterim” ifadeleri dikkat çekicidir.

TMSF Bütçe Yönergesi hükmüne aykırı davranarak, bankaya ödeme talimatı vermek suretiyle Fon'u zarara uğratan, dönemin Finansman Daire Başkanı HE ve Finansman Daire Başkan Yardımcısı DSA hakkında soruşturma ve dava açılmasının, oluşan Fon zararından dolayı müşterek ve müteselsil sorumluluklarının bulunmasından kaynaklı zorunluluk olmakla birlikte, tüm süreçlerden ve ... Yatçılık lehine Fon'un zarara uğratılmasında dahil olan diğer kişilerin de ortaya çıkartılmasına imkân tanıyacağı düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Bütçe Yönergesi'nin, 4389 sayılı Bankalar Kanunu ve Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Yönetmeliği ile Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'na verilen görevlerin yerine getirilebilmesi için yapılması gerekli harcamaların etkililik, verimlilik ve tasarruf ilkeleri de gözetilerek bütçelenmesine ilişkin esas ve usulleri düzenlemek amacıyla hazırlandığı,

Yönerge'nin 2'nci maddesinin kapsama giren işlemleri belirlediğini ve bunların da, bütçeye ödeneği konulan ve doğrudan gider hesaplarından yapılacak cari harcamalar ile bir aktif değer meydana getiren veya mevcut aktif değerini artırıcı nitelikteki yatırım harcamaları olduğunu ve cari harcamaların, bütçeye anında gider yazılan harcama kalemlerini ifade ederken, yatırım harcamalarının da aktif değer meydana getiren veya mevcut aktif değerini artırıcı nitelikteki harcamaları ifade ettiği,

Bahse konu Yönerge'nin 9'uncu maddesi ile Fon Başkanına verilen harcama yetkisinden ve bunun devredilebileceğinden; dayanak mevzuat olarak kabul edilen Bütçe Yönergesi'nin bu maddesini, bütçede ödeneği ayrılmış olan harcamalar açısından değerlendirmek gerekeceğinden bulguya dayanak oluşturamayacağı,

Dolayısıyla bulguda yer alan harcama kaleminin öz itibarıyla, Fonun çözümleme ve geri kazanım faaliyetlerini yürüten Tahsilat Daire Başkanlığınca hâkim ortak borcunun tahsilatı amacıyla yürütülen faaliyetlere ilişkin hizmet alımı niteliğinde olduğu, anılan hizmetin bütçe yılı öncesinde tahmin edilebilir nitelikte bir işlem olmadığı ve dolayısıyla da bütçede ödenek ayrılan bir harcama kalemi olmadığı, bu kapsamda ilgili bütçe yönergesi çerçevesinde değerlendirilmemesi gerektiği,

... Yatçılık'a yapılan ödemelerin, o dönemde yürürlükte olan 15.10.2003 tarihli ve 596 sayılı Fon Yönetim Kurulu Başkanlığı kararı ile yürürlüğe giren TMSF Yetki ve İşlem Limitlerine Dair Yönerge'nin 4 ve 8'inci maddeleri uyarınca, işlemin tutarına göre Yönetim Kurulu (Fon Kurulu) onayını gerektirdiği,

... Yatçılıktan hizmet alan icracı Fon biriminin, I. Tahsilat Daire Başkanlığı olduğu, Finansman Daire Başkanlığının ise ödemeyi gerçekleştiren birim olduğu ve Finansman Daire Başkanlığının ödemeyi gerçekleştirmesi esnasında yaptığı kontrollerin, ödeme talep yazısının TMSF Yetki ve İşlem Limitlerine Dair Yönergesi uyarınca ilgili imza kontrolü ve yazı ekindeki ödemeye mesnet teşkil edecek belgelerin kontrolünden ibaret olduğu ve alınan hizmetin içeriği ve sözleşme şartlarına ilişkin bilgi sahibi olmasının muhtemel olmadığı gibi gerekli de olmadığı düşünülüyor,

İşlem tarihinde ilgili Fon Kurulu Kararının mevcut olmaması kritik edilmiş olmakla birlikte; Fon Kurulu Kararına ilişkin önerge hazırlandığı bilgisinin Daire Başkanlığına üst yönetim makamlarından şifahi olarak iletildiği evrak akış fişlerinde bulunan el yazısı notlarda açıkça görülmekte olup günün şartları ve TMSF'nin yüklendiği görev de dikkate alınarak, işleme uygunluk veren Fon Kurulu Kararının 05.05.2005 tarihinde alınmış olmasının yaşanan süreci doğruladığı,

Denetim Daire Başkanlığı Raporlarında ifade edilmiş, mezkûr ödemelerin usulüne ilişkin tespitlere yer verilerek kullanılan avanslar ve avans kapama işlemleri davaya konu edilmiş olup yargılamaların devam ettiği, yapılan işlemlerle ilgili olarak gerek Başbakanlık ve gerekse Denetim Daire Başkanlığı raporlarında Finansman Dairesi kritik edilmemiş olup, adli

mercilere intikal eden raporlara istinaden açılan davalarda da, gerek savcılık gerekse mahkemenin, sorumluluğu bulunanların genişletilmesini istemediği,

Dolayısıyla bulguda belirtilen iddianın, yukarıda yer verilen gerekçeler doğrultusunda mesnetsiz kaldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak Bahse konu yatçılık firmasından hizmet alınmasına, 05.05.2005 tarihli Fon Kurul Kararından önce başlanıldığı, hatta söz konusu firma sahibinin dönemin Fon Başkanı AE'ye hitaben yazdığı 16.06.2004 tarihli yazıdan da anlaşılacağı üzere 28.05.2004 tarihinde bahse konu işlerin ... Yatçılık tarafından yürütüleceğinin ilgili şahsa, başka bir şahsın huzurunda dönemin Fon Başkanı tarafından ifade edildiği ama yine bu yazıdan ve ilgili firma sahibi ünlü armatörün Başbakanlık müfettişlerine yazdığı yazıdan, 07.10.2002 tarihinden itibaren hizmetinden faydalanıldığı fakat bunun resmi bir hizmet alma sürecine dönüşmediği, en nihayet 2005/176 sayılı Fon Kurulu Kararıyla ilgili firma ile sözleşme yapılmasına karar verildiği, fakat bu sözleşme metninde, Kurul'un kararından sonra tahrifat yapılmak suretiyle Kurul'un karar verdiği ile imzalanan sözleşme arasında Fon aleyhine farklar yaratıldığı anlaşılmaktadır.

Bu özetten sonra ifade etmek gerekir ki, Kurum cevabında belirtilen ve söz konusu harcamanın niteliği ve bu sebeple de TMSF Bütçe Yönergesi kapsamında mütalaa edilemeyeceğine ilişkin değerlendirme kabul edilebilir bir yaklaşım değildir. Zira söz konusu harcama, aslında Fon görevlerinin yerine getirilmesini sağlamak üzere anılan Yönerge'nin 18'inci maddesine kapsamında satın alınan hizmet mahiyetindedir. Bununla birlikte, bu maddede zikredilen, "her türlü hizmet alımı işleri de, aksi kararlaştırılmadığı müddetçe, Yönerge'nin 9'uncu maddesi çerçevesinde belirlenen limitler dâhilinde 'pazarlık usulüyle' yapılır." ifadesindeki limitin, harcama yetkisine ilişkin sınıra değil, satın alma tutarına ilişkin olduğu düşünülmektedir. Aksini iddia etmek ve uygulamak, aslında Fon iradesinin öngörmediği ve üstelik çok yüksek tutarlardaki meblağların, Fon ile hiçbir ilgisi bulunmayan kişilere ödenebilmesi gibi bir suistimal kolaylığını ortaya çıkartacaktır. Nitekim ... Yatçılık ile Fon arasında, 05.05.2005 tarih ve 176 sayılı Fon Kurulu Kararına dayanan sözleşmenin 11.05.2005 tarihinde imzalanmasından aylar önce, 11.01.2005 tarihinde, 500 bin USD tutarındaki avansın ödenmiş olması, Yönerge'nin böyle yorumlanmasının yol açabileceği mahzurlara başlı başına bir örnektir.

Söz konusu hizmet alımının, savunmada belirtilen TMSF Yetki ve İşlem Limitlerine Dair Yönerge kapsamında mütalaa edilmesi gerektiği savını kabul etsek bile, iddia ettiğimiz

şey sonuç itibarıyla değişmeyecektir. Zira anılan Yönerge'nin 4'üncü maddesi, Finansman Dairesi Başkanlığınca verilecek ödeme onayını, “*teknik detayların tamamlanmasına*” ve “*gerekli belgelerin temin edilmesi*” şartına bağlamıştır. Yönerge bununla da kalmamış, bu iki şartın sağlanması halinde verilecek ödeme onayının da, ancak yine aynı maddede öngörülen parasal sınırlar gözetilerek mümkün olacağını hüküm altına almıştır ve bu maddeye göre daire başkanlıklarına verilmiş harcama limiti 25 bin Türk lirasıdır. (Söz konusu Yönerge 2003 yılına ait olup buradaki tutarlar, paradan henüz sıfır atılmamış rakamları ifade etmekte ve 25.000.000.000 TL olarak geçmektedir.) Bu bağlamda Finansman Daire Başkanı ve Başkan Yardımcısı, TMSF Yetki ve İşlem Limitlerine Dair Yönerge'de vazedilen hükümlere de uygun hareket etmemişler ve gerekli belgelerin teminini sağlamadan ve harcama yetkisi üst sınırı 25 bin Türk lirası olan Tahsilat Daire Başkanının ödeme talebini dikkate alarak 500 bin USD avans ödenmesi işlemini sonuçlandırmıştır. Nitekim 500 bin USD avans ödemesinin, ilgili daire başkanlığı yetkisine bırakılan ve Yönerge'nin 4'üncü maddesinde öngörülen 25 bin TL limitini aştığı ve bu tutara ilişkin talimat yetkisinin Yönetim Kurulunda bulunduğu gerekçesiyle ödeme reddedilse veya daha en başta, “*gerekli belgelerin temin edilmesi*” şartı gözetilse ve bu belgeler istenmiş olsa, ödemenin yapıldığı ... Yatçılık ile Fon arasında, mevzuata uygun herhangi bir ilişkinin var olmadığı ve bu nedenle de söz konusu firmaya ödeme yapılması için hiçbir sebep bulunmadığı görülecek ve hiç kuşku yok ki bu tutar ödenmemiş olacaktır.

Kurum cevabında belirtilen, “İşlem tarihinde ilgili Fon Kurulu Kararının mevcut olmamasının kritik edildiğinin ve Fon Kurulu Kararına ilişkin önerge hazırlandığı bilgisinin Daire Başkanlığına üst yönetim makamlarından şifahi olarak iletildiğinin evrak akış fişlerinde bulunan el yazısı notlarda açıkça görüldüğü...”ne dair ifade ise, bahsi geçen Yönerge'nin 4'üncü maddesine aykırı avans ödendiğinin açık ikrarıdır.

Aslında bu inceleme konusu nedeniyle, 5411 sayılı Kanun'da yer alan ve Fon'u zarara uğratan Fon personeli ile ilgili hükümlerin, oluşan zararın tazmini bağlamında yetersiz olduğu da fark edilmiştir. Oysaki 5411 sayılı Kanun Fon alacaklarının tahsili bakımından borçlular aleyhine çok sert hükümler içermekte olup, 108'inci maddesi ile, faaliyet izni kaldırılan veya Fona devredilen bankaların hâkim ortakları ve yöneticileri, bu Kanun'un şahsi sorumluluğa ilişkin hükümleri saklı kalmak kaydıyla, kullandıkları kaynakları ve bu suretle uğranılan zararları Fon tarafından verilecek süre içerisinde iade ve tazmin etmekle mükellef kılınmıştır. Bu madde çerçevesinde, her nasıl yapılmış olursa olsun, doğrudan veya dolaylı olarak kendileri veya başkaları lehine para, mal, her türlü hak ve alacak temini amacıyla kullandıkları veya başkalarına kullandırdıkları banka kaynakları ve varlıkların, dolanlı kaynak olarak kullanılmış

sayılacağı, Fon tarafından verilecek süre içerisinde iade ve tazmin edilemeyen tutarların Fon alacağı haline geleceği ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edileceği düzenlenmiştir.

Kanun'un 134'üncü maddesine göre ise Fon, alacağının tahsili bakımından yarar görmesi hâlinde ve Fona borçlu olup olmadıklarına bakılmaksızın, Fon bankalarının;

- a) Yönetim ve denetimine sahip olduğu iştiraklerinin,
- b) Hâkim ortağı olan tüzel kişilerin,
- c) Gerçek ve tüzel kişi hâkim ortaklarının hâkim ortak olduğu şirketlerin,

d) Yukarıda sayılan kişiler adına hareket eden veya onlar hesabına kendi adına para, mal veya hak edinen şirketlerin ortaklarının sahip oldukları hisselerinin tamamına ve/veya bir kısmına ilişkin temettü hariç ortaklık hakları ile bu şirketlerin yönetim ve denetimini devralmaya ve şirket ana sözleşmesinde belirlenen yönetim, müdürler ve denetim kurulu üyelerinin sayılarıyla bağlı kalmaksızın ve imtiyazlı hisseler dayanılarak atanıp atanmadıklarına bakılmaksızın görevden almak ve/veya üye sayısını artırmak ve/veya eksiltmek suretiyle bu kurullara üye atamaya yetkilidir.

Fon alacakları, bu denli katı hükümlerle güvence altına alınmasına rağmen, Fon personelinden olup da Fonu zarara uğratanlar hakkında benzer hükümler tesis edilmediği gibi, Kanun'un 127'nci maddesinin üçüncü fıkrasına göre; *"Fon Kurulu üyeleri ile Fon personelinin, görevden ayrılmış olsalar dahi, görevleriyle bağlantılı olarak işledikleri iddia edilen suçlardan dolayı başlatılan soruşturma ve kovuşturmalar, ilgili üye veya personelin talebi hâlinde, bunlarla vekâlet akdi yapmak suretiyle görevlendirilecek bir avukat tarafından takip edilir. Söz konusu davalara ilişkin dava giderleri ve Türkiye Barolar Birliğince açıklanan asgarî ücret tarifesinde belirlenen avukatlık ücretinin on beş katını aşmamak üzere avukatlık ücreti, Fon bütçesinden..."* karşılanmaktadır.

Bulguda yer alan gerekçeler ve burada ifade edilen sebeplerle ... Yatçılık lehine Fon'un zarara uğratılmasında dahli olan diğer kişilerin sorumluluğa dâhil edilmemesi nedeniyle, Fon zararının tahsil ve tazmini risk altına sokulduğu gibi, 5411 sayılı Kanun'un 127'nci maddesi hükmüne de aykırı işlem yapılmıştır.

BULGU 6: Hak Sahiplerince On Yıldır Aranmayan Mevduatların Zamanaşımına Uğratılması Sürecinin Mevzuata Uygun Olarak Yürütülmemesi

Hak sahiplerince on yıldır aranmayan mevduatların zamanaşımına uğraması sürecinin mevzuata uygun olarak yürütülmemesi sonucu Fon'un gelir kaybına uğratıldığı tespit edilmiştir.

5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun "Zamanaşımı" başlıklı 62'nci maddesinde; bankalar nezdindeki mevduat, katılım fonu, emanet ve alacaklardan hak sahibinin en son talebi, işlemi, herhangi bir yazılı talimatı tarihinden başlayarak on yıl içinde aranmayanların zamanaşımına tâbi olduğu, zamanaşımına uğrayan her türlü mevduat, katılım fonu, emanet ve alacaklar banka tarafından hak sahibine ulaşılamaması hâlinde, Fona gelir kaydedileceği, uygulama ile ilgili usul ve esasların ise Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunca (BDDK) belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

Anılan madde hükmü doğrultusunda, zamanaşımına uğrayan kıymetlerin Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna (Fon) gelir kaydının yapılması ile ilgili usul ve esaslar, BDDK tarafından çıkarılan ve 1/11/2006 tarihli ve 26333 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Mevduat ve Katılım Fonunun Kabulüne, Çekilmesine ve Zamanaşımına Uğrayan Mevduat, Katılım Fonu, Emanet ve Alacaklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'te düzenlenmiştir.

Anılan Yönetmelik'in "Zamanaşımına uğrayan mevduat, katılım fonu, emanet ve alacaklar" başlıklı 8'inci maddesinde; bankaların emanetinde bulunan her türlü mevduat, katılım fonu, emanet ve alacaklardan hak sahibinin en son talebi, işlemi, herhangi bir yazılı talimatı tarihinden başlayarak hak sahibi veya mirasçıları tarafından on yıl içinde aranmayanların zamanaşımına uğrayacağı belirtilmiştir. Aynı hükmün devamında ise; on yıl boyunca aranmayan kıymetlerin sahiplerine tebligat yapılacağı ve hak sahipleri tarafından bu tebligatlara rağmen 1 Ocak – 15 Haziran döneminde hesaplarını aramamaları durumunda ise bunların faiz ve kâr payları ile birlikte 30 Haziran'a kadar Fon'a devredileceği ve bunların Fon tarafından gelir kaydedileceği belirtilmiştir.

Bu sürece ilişkin olarak yapılan incelemede, Fon'un gelir kaybına uğramasına sebebiyet verebileceği düşünülen riskli hususlar aşağıda sıralanmıştır. Buna göre:

A. On yıl boyunca aranmayan hesaplardan zamanaşımına uğrayarak Fon'a devredilmesi gereken hesapların tamamının devrinin gerçekleştirilip gerçekleştirilmediği,

B. Zamanaşımına uğratılan vadeli hesaplar için; on yıl boyunca aranmayan mevduatların zamanaşımına uğrayacağına hak sahiplerine ilan edilmeye başlandığı 01 Ocak 2017 tarihi ile hak sahipleri tarafından aranmayan mevduatların, Fon'a intikal ettirilmesi gereken son gün olan 30.06.2017 tarihi arasındaki 6 aylık dönem içerisinde mevduat faizi işletilip işletilmediği; diğer bir deyişle zamanaşımına uğrayan vadeli hesapların 6 aylık mevduat faizi ile nemalandırılarak Fon'a aktarılıp aktarılmadığı, hususlarıdır.

Zamanaşımına uğrayan mevduat hesaplarındaki tutarlar, Fon'un önemli bir gelir kaynağı olduğundan, bu sürecin mevduat hükümlerine uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin ve sonuç olarak Fon açısından herhangi bir gelir kaybına sebebiyet verilip verilmediğinin tespit edilebilmesi amacıyla öncelikle mevduat büyüklüğü bakımından en büyük 17 adet banka tespit edilerek çalışmalara başlanmıştır. Daha sonra on yıldır (2006 – 2016 yılları arası) aranmayan ve zamanaşımına uğrama durumunda olan hesaplardan, zamanaşımına uğratılmayan ve Fon'a devri gerçekleştirilmeyen mevduatlar, tutarlarının büyüklüğüne göre (büyükten küçüğe doğru) sıralanarak bir liste oluşturulmuştur. Bu listeden, tutarı 5.000,00 TL veya bu tutara denk gelen döviz hesaplarının seçilmesi suretiyle bir örneklem alınmış ve banka bazında sıralanmıştır. Son olarak, belirlenen 17 bankaya Başkanlığımızca yazı yazılmak suretiyle kendilerinden;

➤ Örneklem olarak seçilen ve Fon'a devredilmediği anlaşılan hesapların, hak sahipleri tarafından arandıklarına dair kanıtlayıcı belgeler; diğer bir deyişle bu hesapların zamanaşımına uğratılmama nedenlerine ilişkin kanıtlayıcı belgeler ile,

➤ 2017 yılı içerisinde Fon'a devri yapılarak zamanaşımına uğratılan tüm vadeli mevduat hesaplarının listesi, bunların ilan edilmesi ile Fon'a intikal ettirilmesi arasında geçen 6 aylık süreçte (01.01.2017-30.06.2017 döneminde) faiz işletilip işletilmediği, işletilmiş ise işleyen faiz tutarını gösteren detay liste istenmiştir.

Bankalardan gelen cevabi yazılar ile eki belgelerin değerlendirilmesi neticesinde:

1. 16 kişinin (mudinin) mevduat hesabı zamanaşımına uğradığı halde bu hesaplardaki tutarların, mevduat sahibinin "18 yaşını doldurmadığı" gerekçesi ile Fon'a devredilmediği tespit edilmiştir.

Mevduat ve Katılım Fonunun Kabulüne, Çekilmesine ve Zamanaşımına Uğrayan Mevduat, Katılım Fonu, Emanet ve Alacaklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Kiralık kasalardaki kıymetler, üzerinde bloke bulunan hesaplar ve ergin olmayanlar adına ve yalnızca bunlara ödeme yapılmak kaydıyla açtırılan hesaplarda zamanaşımı" başlıklı 9'uncu

maddesinin ikinci fıkrasına göre; ergin olmayanlar adına ve yalnızca bunlara ödeme yapılmak kaydıyla açtırılan hesaplarda, zamanaşımı süresi kişinin ergin olduğu tarihte işlemeye başlar.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükmüne göre, ergin olmayanlar adına açılan hesapların zamanaşımı süresinin, kişinin ergin olduğu tarihte başlaması için; ergin olmayan mudiler adına açılan hesabın “yalnızca bunlara ödeme yapılmak kaydıyla açtırılması” gerekmektedir. Ancak bu şartla mevduatın zamanaşımı süresi, mudinin ergin sayılacağı 18 yaşını doldurduğu günden itibaren işlemeye başlayacaktır. Dolayısı ile örneklelimizde yer alan ve bu kaydi şartla açılan mevduatların, zamanaşımı süresi henüz dolmamış olacağından, bunların Fon’a devredilmemesi işlemi de mevzuata uygun olacaktır.

Banka cevabi yazısının ekinde gönderilen belgeler incelendiğinde;

- Mudilerden birinin 01.01.1998 tarihinde, ikisinin 01.04.1999 tarihinde, yedisinin ise 01.01.2000 tarihinde doğduğu, buna göre de hesapların son olarak işlem gördüğü 2006 yılında bu mudilerin 6, 7 ve 8 gibi küçük yaşlarda oldukları,
- Mudilerden beşinin 01.01.2009 tarihinde doğduğu, bu durumda hesapların son olarak işlem gördüğü 2006 yılında mudilerin henüz doğmamış oldukları,
- Mudilerden birinin ise doğum tarihi bilgisi bulunmadığı,
- Mudilerin tamamının MERNİS güncellemelerinin 01.01.1900 yılında yapıldığı, görülmektedir.

Yukarıda, mudilerin doğum ve MERNİS güncelleme tarihleri ile ilgili yapılan tespit ve değerlendirmelerden sonra, Banka’nın, mudilerin doğum tarihlerini doğru şekilde kaydetmediği, bunların doğru tarihler olarak kabul edilmesi durumunda mantığa aykırı bazı sonuçların ortaya çıkacağı aşikârdır. Bu durumda, Banka’nın doğru olmayan veriler üzerinden “mudinin 18 yaşından küçük olduğunu ve reşit olmadığını” iddia ederek, esasen zamanaşımına uğratılması gereken mevduatı zamanaşımına uğratmayarak Fon’a devretmemesi, açıkça mevzuata aykırı bir uygulamadır.

Öte yandan, söz konusu mudilerin hesaplarının zamanaşımı süresinin reşit olduktan sonra başlayabilmesi için diğer bir şart da; söz konusu hesapların “yalnızca bunlara ödeme yapılmak kaydıyla” açtırılmasıdır. Banka tarafından gönderilen kanıtlayıcı belgeler içerisinde, anılan hesapların bu kaydî şart ile açıldıklarına dair herhangi bir kanıtlayıcı belgeye rastlanmamıştır.

Açıklanan sebeplerle, zamanaşımına uğratılarak Fon’a devredilmesi gereken mevduatların mevzuata aykırı olarak devredilmemesi sonucu aşağıdaki tabloda detayları

gösterildiği üzere toplam 206.714,54 TL, 13.034,28 EUR ve 9.684,00 USD tutarında gelir kaybına sebebiyet verilmiştir.

Tablo 5: Mevduat Sahibinin “18 Yaşını Doldurmadığı” Gerekçesiyle Fon’a Devredilmeyen Hesaplar Tablosu

VAKIFBANK T.A.O.						
Sıra No.	Şube Kodu	Hesap Sahibi	Son İşlem Tarihi	Bakiye	Kur	Açıklama
1	22	MESUT BAŞCI	17.12.2006	40.392,98	TRY	Doğum tarihine göre 18 yaş altı hesap olması sebebiyle devredilmemiştir.
2	184	MEHMET ALI OZDEMIR	09.12.2006	35.910,59	TRY	//
3	411	MURAT PURA	27.12.2006	26.799,42	TRY	//
4	411	NACI KAYA USLU	27.12.2006	22.262,98	TRY	//
5	77	UNAL ATAÇ	27.11.2006	21.589,47	TRY	//
6	130	ŞERİF.	31.12.2006	14.079,31	TRY	//
7	12	FAHRETTİN UĞUR	24.03.2006	13.975,11	TRY	//
8	101	ALI SEN	25.04.2006	10.802,52	TRY	//
9	12	AYSE CENNUR KESEBİR	12.06.2006	10.482,54	TRY	//
10	12	EMİNE NURCAN KESEBİR	12.06.2006	10.419,62	TRY	//
11	66	SINAN UNER SALIHA UNER	03.03.2006	6.656,28	EUR	//
12	18	MUSTAFA AK	06.01.2006	3.703,00	USD	//
13	18	NACİYE DEMİR	24.07.2006	3.328,00	EUR	//
14	273	ATABERK KUTLU	17.12.2006	3.088,00	USD	//
15	18	FATMA KOC	30.12.2006	3.050,00	EUR	//
16	330	SABİHA PAZARBAS	07.10.2006	2.893,00	USD	//
TOPLAM				13.034,28 206.714,54 9.684,00	EUR TRY USD	

2. Bazı hesaplara, “mahkeme kararı/talimatı beklendiği”, “kurum talimatı beklendiği” ya da “mahkemenin devam ettiği” gibi gerekçelerle bloke konularak zamanaşımına uğratılmamaları sonucu Fon’un gelir kaybına sebebiyet verildiği tespit edilmiştir.

Mevduatların zamanaşımına uğraması ile ilgili hükümler, Mevduat ve Katılım Fonunun Kabulüne, Çekilmesine ve Zamanaşımına Uğrayan Mevduat, Katılım Fonu, Emanet ve Alacaklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’te düzenlenmiştir. Yönetmelik hükümleri incelendiğinde; mevduatların zamanaşımına uğratılması ile ilgili istisna hükümlerinin, “Kiralık kasalardaki kıymetler, üzerinde bloke bulunan hesaplar ve ergin olmayanlar adına ve yalnızca bunlara ödeme yapılmak kaydıyla açtırılan hesaplarda zamanaşımı” başlıklı 9’uncu maddesinde düzenlendiği görülmektedir. Bu madde hükmüne göre; yetkili merciler tarafından üzerine bloke konulan hesaplarda zamanaşımı süresi blokenin bulunduğu tarihte durur. Zamanaşımı süresi, hesaptaki blokenin kaldırıldığı tarihten itibaren işlemeye devam eder.

Kanun koyucu, anılan düzenlemede; yetkili merciler tarafından hesaba bloke konularak zamanaşımının durdurulabileceğinden bahsetmiş, ancak kamulaştırma davaları nedeniyle ilgililer adına açılan mevduatlara yatırılan paraların zamanaşımına uğramayacağı şeklinde

herhangi bir ibareye yer vermemiştir. Bu durumda, hangi nedenle açılmış olursa olsun, yetkili merciler tarafından bloke konulmadığı sürece tüm mevduatların zamanaşımına tabi olduğunu söylemek mümkündür. Dolayısı ile davanın görüldüğü mahkeme tarafından herhangi bir talimat olmadığı sürece, kamulaştırma bedelinin ödenmesi amacıyla ilgililer adına bankalarda açılan tüm mevduatlar zamanaşımı hükümlerine tabidir. Ancak mevduatın zamanaşımına uğrayacağı 15.06.2017 tarihinden önce, hesabı açan ve ödemeyi yapan kurum/mahkemenin yazılı talimatı olması durumunda “hesabın arandığından” bahsedilebilecek ve bu durumda elbette zamanaşımı süresi kesilecektir.

Banka tarafından gönderilen cevabi yazı ile ekinde gönderilen belgeler incelendiğinde ise; söz konusu hesaplarla ilgili olarak kamulaştırma davalarının görüldüğü mahkemeler tarafından bankaya yazılan (dosyanın derdest olduğuna veya kamulaştırma ödemelerinin devam ettiğine dair) herhangi bir yazı olmadığı; ya da bu yazıların, hesapların zamanaşımına uğradığı 15 Haziran’dan sonraki bir tarihte bankaya intikal ettirildiği anlaşılmaktadır.

Yapılan uygulama sonucunda, Banka, mevzuatın istisna olarak kabul etmediği bir hususu sebep göstererek esasen zamanaşımına uğraması gereken bir mevduata bloke koymuş ve böylece mevduatın zamanaşımına uğrayarak Fon’a devrini engellemiştir. Sonuç olarak da bu durum Fon’a intikal etmesi gereken gelirden bir azalmaya sebebiyet vermiştir.

“Mahkeme kararı/talimatı beklendiği”, “kurum talimatı beklendiği” ya da “mahkemenin devam ettiği” gibi gerekçelerle, esasen zamanaşımına uğratılması gereken hesaplara mevzuata aykırı şekilde bloke konularak esasen Fon’a intikal ettirilmesi gereken tutarın azalmasına sebebiyet verilmiş ve sonuç olarak Fon, aşağıdaki tabloda detayları gösterildiği üzere toplam 1.133.798,51 TL ve 27.117,90 EUR’luk gelir kaybına uğratılmıştır.

Tablo 6: “Mahkeme Kararı/Talimatı Beklendiği”, “Kurum Talimatı Beklendiği” ya da “Mahkemenin Devam Ettiği” Gibi Gerekçelerle Bloke Konularak Fon’a Devredilmeyen Hesaplar Tablosu

VAKIFBANK T.A.O.						
Sıra No.	Şube Kodu	Hesap Sahibi	Son İşlem Tarihi	Bakiye	Kur	Açıklama
1	411	BAHRİ İSMEN	11.10.2006	301.434,06	TRY	Kamulaştırma dosyası olması sebebiyle devredilmemiştir
2	249	NURETTİN MEKİK	18.01.2006	31.572,58	TRY	//
3	187	BAYRAM RIDVANOĞLU	13.12.2006	30.757,57	TRY	//
4	77	HACIKADIROĞLUTURİZMVVETİCARETA	30.09.2006	25.102,00	TRY	//
5	143	SULH HUKUK MAH 2003/2 İZASUYU	15.12.2006	23.207,27	TRY	//
6	122	PANAYAT ARGİRİTADİS	02.03.2006	14.744,64	TRY	//
7	122	MURAT/AHMET ZUBİ	01.12.2006	13.177,67	TRY	//
8	411	KAMİL TEMEL	11.10.2006	13.029,54	TRY	//
9	231	GULLUK GEMİ YAN. İSKELESİ BAG. YOLU KAMULAŞTIRMA BED.	24.04.2006	12.553,26	TRY	//
10	411	FİKRET ÖZCAN	11.10.2006	12.344,16	TRY	//
11	60	SÜLEYMAN OĞLU HÜSEYİN DALKİRANOĞLU	31.12.2006	10.869,42	TRY	//
12	411	AYSEL ÖZTURK	11.10.2006	10.286,83	TRY	//

TOPLAM				499.079,00	TRY	
T.C. ZİRAAT BANKASI A.Ş.						
Sıra No.	Şube Kodu	Hesap Sahibi	Son İşlem Tarihi	Bakiye	Kur	Açıklama
1	403	VELİ KIZI FATMA VELİ KIZI FATMA	04.04.2006	160.384,24	TRY	09.06.2017 tarihinde mahkemeden talimat beklendiği için bloke tanımlanmıştır.
2	403	VELİ KIZI AYŞE VELİ KIZI AYŞE	04.04.2006	160.384,24	TRY	//
3	60	BURSA 4.ASLY HK HAKM.2005 103 GÜLİZAR DİYAROĞLU MİRASÇILARI	08.12.2006	76.247,69	TRY	Mahkeme devam ettiği için hesap zamanasına uğratılmamıştır.
4	35	1.ASLİYE HUK.MAH.2002 878 E.2005 645 K.	12.05.2006	58.078,20	TRY	İstimlak ödemesi ile ilgili mahkeme kararının kesinleşmediği öğrenildiğinden bloke tanımlanmıştır.
5	35	1.ASLİYE HUK.MAH.2002 876 E.2005 644 K.	12.05.2006	44.272,94	TRY	//
6	35	1.ASLİYE HUK.MAH.2002 884 E.2005 647 K.	12.05.2006	12.828,69	TRY	//
7	35	2.ASLİYE HUK.MAH.2004 136 E.2005 677 K.	09.06.2006	10.221,10	TRY	//
8	91	DSİ İSTİMLAK KUMGÖLÜ İTİRAZLI	03.02.2006	23.225,14	TRY	Kamulaştırma yapan Kurum talimatına istinaden zamanasına uğratılmamıştır.
9	16	ELİF BAYLAN	11.04.2006	16.741,64	TRY	//
10	267	DSİ İSTİMLAK HESABI ALANYURT PUSAT	01.09.2006	11.851,32	TRY	//
11	122	KARAYOLLARI	11.05.2006	28.118,76	TRY	Mahkeme devam ettiği için ödeme yapan kurum talimatına istinaden bloke tanımlanmıştır.
12	145	HALİL DİLEK	16.10.2006	32.365,55	TRY	//
TOPLAM				634.719,51	TRY	
T. HALK BANKASI A.Ş.						
Sıra No.	Şube Kodu	Hesap Sahibi	Son İşlem Tarihi	Bakiye	Kur	Açıklama
1	9672	GÜLKADEM GÜRÜF	20.11.2006	27.117,90	EUR	Mevduata, mahkeme kararı ile bloke konulduğu belirtilerek Fon'a devredilmemiştir. Ancak ilgili mahkeme kararında; Gülkadem GÜRÜF'ün adı geçmediği gibi hesaba bloke konulması yönünde herhangi bir ifade de yer almamaktadır.
TOPLAM				27.117,90	EUR	

3. Zamanaşımına uğradıktan sonra Fon'a devredilmesi gerekirken, hak sahiplerine iade edilen ya da sehven Fon'a devredilmeyen mevduatların olduğu tespit edilmiştir.

Mevduat ve Katılım Fonunun Kabulüne, Çekilmesine ve Zamanaşımına Uğrayan Mevduat, Katılım Fonu, Emanet ve Alacaklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'te düzenlenmiştir. Bu Yönetmelik'in "Zamanaşımına uğrayan mevduat, katılım fonu, emanet ve alacaklar" başlıklı 8'inci maddesinin üçüncü fıkrası hükmüne göre, on yıldır aranmayan mevduatlar, zamanaşımı süresinin dolacağı yılın haziran ayının 15'inci gününe kadar hak sahipleri tarafından aranmadıkları takdirde zamanaşımına uğrarlar. 15 Haziran itibariyle zamanaşımına uğrayan mevduatların ay sonuna kadar Fon'un Merkez Bankasındaki hesaplarına devredilmesi gerekmektedir. Başka bir şekilde ifade edecek olursak; hak sahipleri, on yıldır aranmadıkları hesapları ile ilgili olarak, en son 15 Haziran gününe kadar, hesabın bulunduğu bankaya başvurup herhangi bir tasarrufta bulunarak zamanaşımı sürecini kesebilirler. 15 Haziran'dan sonra hesap artık zamanaşımına uğrayacak ve hesapta bulunan tutar "Fon geliri" niteliğini kazanacaktır. Bu tarihten sonra hem hak sahiplerinin hem de bankaların artık (zamanaşımına uğrayarak) Fon'un alacağı haline gelen mevduat üzerinde herhangi bir tasarrufta bulunma yetkileri kalmamaktadır. 15 Haziran ile 30 Haziran arasındaki dönem, sadece bankaların zamanaşımına uğrayan mevduatları Fon'a devretmesi ile ilgili olarak verilen bir süredir. Yoksa bu dönemde bankaların zamanaşımına uğrayan mevduatlarla ilgili olarak Fon'a devir işlemi dışında herhangi bir tasarrufta bulunabilmeleri söz konusu değildir. 15 Haziran tarihinden sonra, hak sahiplerinin mevduatlarının zamanaşımına uğraması ile ilgili herhangi bir itirazlarının bulunması durumunda muhatap, Banka şubesi değil, Fon olmaktadır.

Bu açıklamalar ışığında; mevduat hesabı 15.06.2017 tarihinde zamanaşımına uğramış olmasına rağmen hak sahiplerine iade edilen ya da sehven Fon'a devredilmeyen mevduatlar nedeniyle Fon, devredilmeyen toplam mevduat tutarı olan 35.398,01 TL, 14.453,76 USD ve 3.469,89 EUR'luk gelir kaybına uğratılmıştır.

Tablo 7: Zamanaşımına Uğradıktan Sonra Fon'a Devredilmesi Gerekirken, Hak Sahiplerine İade Edilen ya da Sehven Fon'a Devredilmeyen Mevduatlar Tablosu

VAKIFBANK T.A.O.						
Sıra No.	Şube Kodu	Hesap Sahibi	Son İşlem Tarihi	Bakiye	Kur	Açıklama
1	339	FIRDES AYDIN	05.10.2006	5.033,00	USD	19.06.2017 tarihinde, hesabından 4.985,00 TL tutarında para çekmesine müsaade edilmiştir. Kişinin para çekmesi sonucunda hesabın yeniden aktif hale geldiğinden bahisle hesabın Fon'a devri gerçekleştirilmemiştir.
TOPLAM				5.033,00	USD	
T. HALK BANKASI A.Ş.						
Sıra No.	Şube Kodu	Hesap Sahibi	Son İşlem Tarihi	Bakiye	Kur	Açıklama

1	9339	FIRAT ÖNER	22.04.2006	2.469,86	EUR	21.06.2017 tarihinde hesaptan virman işlemi yapılması nedeniyle zamanaşımının kesildiği belirtilerek hesabın Fon'a devri gerçekleştirilmemiştir.
2	9143	HASAN KART	22.03.2006	17.890,16	TRY	30.06.2017 tarihinde para ödeme işlemi yapıldığından zamanaşımının kesildiği belirtilerek hesabın Fon'a devri gerçekleştirilmemiştir.
3	9793	SELMA ÇOLAK	27.10.2006	6.734,86	USD	21.06.2017 tarihinde hesap kapatılması nedeniyle zamanaşımının kesildiği belirtilerek hesabın Fon'a devri gerçekleştirilmemiştir.
4	9473	PINAR ŞEHRİBAN	09.10.2006	2.685,90	USD	Hak sahibi tarafından iade başvurusu yapılmadığı halde Fon'a devredilmemiştir.
TOPLAM				2.469,86 17.890,16 9.420,76	EUR TRY USD	
KUVEYT TÜRK KATILIM BANKASI A.Ş.						
Sıra No.	Şube Kodu	Hesap Sahibi	Son İşlem Tarihi	Bakiye	Kur	Açıklama
1	13	AYGÜL KULE	03.02.2006	1.518,73	TRY	Hesapta herhangi bir hareket olmadığı (zamanaşımına uğradığı) halde Fon'a devredilmemiştir.
2	28	BURAK İNŞ. BİLGİSAYAR KIRT. TEM. HİZ. LTD. ŞTİ.	31.07.2006	1.836,33	TRY	//
3	23	BEDRETTİN ÖZENGİNÇ	06.08.2006	1.100,25	TRY	//
4	1	OLIVER GARRETT BURTON	16.06.2006	1.000,03	EUR	//
TOPLAM				1.000,03 4.455,31	EUR TRY	
T.C. ZİRAAT BANKASI A.Ş.						
Sıra No.	Şube Kodu	Hesap Sahibi	Son İşlem Tarihi	Bakiye	Kur	Açıklama
1	183	SUNİ TOHURLAMA DEST. PRİMİ	05.09.2006	13.052,54	TRY	Hak sahibi tarafından iade başvurusu yapılmadığı halde Fon'a devredilmemiştir.
TOPLAM				13.052,54	TRY	

4. Hak sahipleri tarafından aranmadığı ya da arandığına dair herhangi bir kanıtlayıcı belge olmadığı halde bazı hesaplara bloke konularak zamanaşımına uğratılmamaları sonucu Fon'un gelir kaybına uğramasına sebebiyet verilmiştir.

Mevduat ve Katılım Fonunun Kabulüne, Çekilmesine ve Zamanaşımına Uğrayan Mevduat, Katılım Fonu, Emanet ve Alacaklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 8'inci maddesi hükmüne göre; on yıldır aranmayan hesapların sahiplerine, "hesabın yasal süreler içerisinde aranmaması durumunda zamanaşımına uğrayacağı" hususunu hatırlatan bir tebligat yapma dışında kanun koyucu, Bankalara hiçbir inisiyatif tanımamıştır. Son başvuru tarihi olan 15 Haziran itibarıyla hak sahipleri tarafından aranmayan hesapların Fon'a devredilmesi yerine; hak sahiplerini belirlemek için hesaba bloke koyarak zamanaşımını sürecini kesen Banka'nın söz konusu uygulaması mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

Yine aynı Yönetmelik hükmüne göre, "hak sahipleri tarafından" on yıl boyunca aranmayan hesaplar zamanaşımına uğramaktadır. Dolayısı ile hak sahibi olmayan ya da hak

sahibi olduğunu ispat edemeyen kişilerin başvuruları ile mevduat zamanaşımı sürecinin kesilmesi mümkün değildir. Hak sahiplerinin başvuruları üzerine hesaba bloke konulabilmesi için bir taraftan kişinin hak sahibi olduğunu kanıtlayan belgeleri (başvuru süresi içinde) banka şubesine sunması gerekirken diğer taraftan da banka şubesinin, kişinin hesabını aradığına dair kanıtlayıcı belgeler sunması gerekmektedir (Ör: Hak sahibi mirasçı ise, bankaya “yasal mirasçılık belgesinin” ibraz etmesi gerekmektedir). Bu iki şartın birlikte sağlanması gerekmektedir.

Yukarıda yapılan açıklamalar dikkate alınarak, denetimlerimiz sonucunda tespit edilen bazı mevzuata aykırı uygulamalar aşağıda sıralanmıştır:

➤ Hasan TOY adına kayıtlı mevduat hesabına banka tarafından 08.06.2017 tarihinde bloke konulduğundan, hesabın zamanaşımına uğratılmadığı görülmüştür. Banka tarafından gönderilen cevabi yazının ekindeki belgelerden anlaşılacağı üzere; 08.06.2017 tarihinde müşteri ile görüşülmüş ancak kimlik teyidi yapılmadığı için anılan hesaba bloke konulmuştur.

Bankanın cevabi yazısı ekinde yer alan belgelerden; Hasan TOY isimli bir şahsın Bankaya bir dilekçe verdiği, dilekçesinde; söz konusu hesabın Hasan TOY adına açıldığını, kendisinin de aynı ismi taşıdığını, hesabın babası tarafından açılmış olabileceğini, yaşadığı ilçede aynı ismi taşıyan diğer akrabalarının böyle bir hesaptan haberdar olmadıklarını, dolayısıyla “muhtemelen” hesap sahibinin kendisi olduğunu ancak bu hususu ispat edebileceği herhangi bir kanıtlayıcı belgesinin bulunmadığını belirtmiştir.

Öte yandan, hesapla ilgili olarak hak sahibi olduğunu iddia eden Hasan TOY’un bankaya yazmış olduğu dilekçenin tarihi 08.08.2017’dir. Bu tarih, hesabın zamanaşımına uğratılması gereken 15.06.2017 tarihinden sonraki döneme denk düşmektedir. Bu tarihe kadar da şahsın bankaya herhangi bir başvurusu bulunmamaktadır. Buradan, mudinin herhangi bir başvurusu olmadığı halde Banka’nın inisiyatif alarak hesaba bloke koyduğu anlaşılmaktadır. Mevduatın zamanaşımına uğratılarak Fon’a devredilmesi gerekirdi.

➤ İsmet UÇARLI adına kayıtlı mevduat hesabına banka tarafından 09.06.2017 tarihinde bloke konulduğundan, hesabın zamanaşımına uğratılmadığı anlaşılmaktadır. Ancak yazının ekindeki belgelerden anlaşılacağı üzere; 09.06.2017 tarihinde, hesap sahibinin, “bakiyenin kendine ait olmadığını bildirdiği” için Banka tarafından, asıl sahibinin bulunana kadar hesaba bloke konulmuştur. Hak sahipleri tarafından 15.06.2017 tarihine kadar başvuru yapılmaması durumunda mevduatın zamanaşımına uğratılarak Fon’a devredilmesi gerekirdi.

➤ Ezgi ERDÖNMEZ adlı mudinin hesabına “15.06.2017 tarihinde Londra da yaşayan müşteriye ulaşıldığı için müşteri talimatına istinaden bloke tanımlanmış” açıklaması ile bloke konularak zamanaşımına uğratılmadığı anlaşılmaktadır. Tarafımıza gönderilen cevabi yazı ve

ekinde; mudinin talebi, işlemi ya da yazılı talimatı olduğuna dair herhangi bir kanıtlayıcı belge bulunmamaktadır. Dolayısı ile mudi tarafından aranmayan hesabın zamanaşımına uğratarak Fon'a devredilmesi gerekirdi.

➤ Muhittin MERTOĞLU adlı mudinin hesabına “hesap sahibinin varislerine ulaşılarak bilgi verildiği için bloke tanımlanmış” açıklaması ile bloke konularak zamanaşımına uğratılmadığı anlaşılmaktadır. Ancak tarafımıza gönderilen cevabi yazı ve ekinde; mirasçıların talebi, işlemi ya da yazılı talimatı olduğuna dair herhangi bir kanıtlayıcı belge bulunmamaktadır. Dolayısı ile mirasçılar tarafından aranmayan hesabının zamanaşımına uğratarak Fon'a devredilmesi gerekirdi.

➤ Mehmet KARAGÖNLÜ adlı mudinin hesabına “Mirasçılarının başvurusu nedeniyle hesabın zamanaşımına uğramaması için bloke tanımlanmış” açıklaması ile Cemil ÖZAYKUT ve Muhlis KAYAOĞLU adlı mudilerin hesaplarına ise “Müşterinin varisine ulaşılmış olup, talebine istinaden zamanaşımına uğratılmamıştır” açıklaması ile bloke konularak zamanaşımına uğratılmadığı anlaşılmaktadır. Ancak tarafımıza gönderilen cevabi yazı ve eki belgelere göre mirasçılar bankaya geçerli bir mahkeme kararı ya da veraset belgesi sunmadığı halde anılan hesaplar bloke konulmuştur. Dolayısı ile yasal mirasçılar tarafından aranmayan hesapların zamanaşımına uğratarak Fon'a devredilmesi gerekirdi.

➤ Ayşegül YALÇIN, Hacı ADAM ve Nikolay Dimi CHEYKOV adlı mudilerin hesaplarının; “kendilerine telefon ile ulaşıldığından son işlem tarihinin güncellendiği” belirtilerek zamanaşımına uğratılmadığı anlaşılmaktadır. Ancak tarafımıza gönderilen cevabi yazı ve eki belgeler içerisinde; anılan mudilerin talebi, işlemi ya da yazılı talimatı olduğuna dair herhangi bir kanıtlayıcı belge bulunmadığı gibi söz konusu konuşmaya dair herhangi bir ses kaydı da bulunmamaktadır. Dolayısı ile hak sahipleri tarafından aranmayan hesapların zamanaşımına uğratarak Fon'a devredilmesi gerekirdi.

➤ Halil BOZOĞLU adına açılan hesabın, “15 Haziran 2017 tarihinde müşterinin talimatı olduğu” gerekçesi ile zamanaşımına uğratılmadığı tespit edilmiştir. Ancak tarafımıza gönderilen cevabi yazı ve eki belgeler incelendiğinde; Halil BOZOĞLU'nun mirasçıları olduklarını belirten 4 kişinin “mirasçılık belgelerini” 22.06.2017 tarihinde noterden almış oldukları, yine vergi dairesi başkanlığından “vergi ilişkisi yoktur yazılarını” da 23.06.2017 tarihinde aldıkları, tüm bu belgeleri 23.06.2017 tarihinde Bankaya sundukları ve aynı gün hesaptaki tüm parayı çektikleri anlaşılmaktadır.

Oysa hak sahiplerinin bankaya başvuru yapabilmeleri için son gün 15 Haziran günüdür. On yıldır aranmayan hesapların hak sahiplerince, 15 Haziran gününe kadar ilgili banka şubesine başvurulmaması halinde söz konusu hesaplar zamanaşımına uğratarak Fon'a devredilmelidir.

Mevzuata aykırı şekilde hesaba bloke konularak zamanaşımı sürecinin kesilmesi sonucunda, esasen zamanaşımına uğrayarak Fon'a devredilmesi gereken toplam 383.227,45 TL, 5.817,27 GBP, 37.703,04 USD ve 17.221,45 EUR'luk mevduat devredilmeyerek Fon'un gelir kaybına uğramasına sebebiyet verilmiştir.

Tablo 8: Hak Sahipleri Tarafından Arandığına Dair Herhangi Bir Kanıtlayıcı Belge Olmadığı Halde Fon'a Devredilmeyen Mevduatlar Tablosu

T.C. ZİRAAT BANKASI A.Ş.						
Sıra No.	Şube Kodu	Hesap Sahibi	Son İşlem Tarihi	Bakiye	Kur	Açıklama
1	183	HASAN TOY	26.12.2006	122.357,98	TRY	08.06.2017 tarihinde gerçek hak sahibinin araştırılması için bloke tanımlanmış.
2	222	İSMET UÇARLI	21.12.2006	36.431,93	TRY	09.06.2017 hesap sahibi bakiyenin kendine ait olmadığını bildirdiğinden bloke tanımlanmıştır.
3	36	EZGİ ERDÖNMEZ	16.08.2006	5.817,27	GBP	15.06.2017 tarihinde Londra da yaşayan müşteriye ulaşıldığı için müşteri talimatına istinaden bloke tanımlanmış.
4	36	MUHİTTİN MERTOĞLU	18.04.2006	173.216,23	TRY	Hesap sahibinin varislerine ulaşılarak bilgi verildiği için bloke tanımlanmış.
5	86	MEHMET KARAGÖNLÜ	31.10.2006	11.252,60	TRY	Mirasçılardan başvurusu nedeniyle hesabın zamanaşımına uğramaması için bloke tanımlanmış ve 23.10.2017 tarihinde hesap bakiyesi ödenmiştir.
6	42	CEMİL ÖZAYKUT	21.09.2006	28.239,57	TRY	Müşterinin varisine ulaşılmış olup, talebine istinaden zamanaşımına uğratılmamıştır.
7	1262	AYŞEGÜL YALÇIN	19.06.2006	5.078,63	USD	Müşteriye telefon ile ulaşıldığı için zamanaşımına uğratılmamıştır.
8	88	HACAR ADAM	03.01.2006	2.917,68	EUR	Müşteriye telefon ile ulaşıldığı için son işlem tarihi güncellenmiştir.
9	1333	NİKOLAY DİMİ CHEYKOV	08.12.2006	11.777,10	EUR	Müşteriye ulaşıldığı için zamanaşımına uğratılmamıştır.
10	1333	NİKOLAY DİMİ CHEYKOV	08.12.2006	25.680,29	USD	Müşteriye ulaşıldığı için zamanaşımına uğratılmamıştır.
11	1333	NİKOLAY DİMİ CHEYKOV	08.12.2006	6.944,12	USD	Müşteriye ulaşıldığı için zamanaşımına uğratılmamıştır.
12	245	MUHLİS KAYAOĞLU	31.12.2006	2.526,67	EUR	Varislerine ulaşıldığı için son işlem tarihi güncellenmiş, 23.06.2017 de para çekilmiş.
TOPLAM				371.498,31 5.817,27 37.703,04 17.221,45	TRY GBP USD EUR	
TÜRK EKONOMİ BANKASI A.Ş.						
Sıra No.	Şube Kodu	Hesap Sahibi	Son İşlem Tarihi	Bakiye	Kur	Açıklama
1	411	HALİL BOZOĞLU	11.12.2006	11.729,14	TRY	Hesap, "15 Haziran 2017 tarihinde müşterinin talimatı olduğu" gerekçesi ile zamanaşımına uğratılmamıştır.
TOPLAM				11.729,14	TRY	

5. Banka tarafından uygulanan hatalı haciz işlemi nedeniyle, zamanaşımı sürecinin kesilerek Fon'a intikal ettirilmeyen bir mevduat hesabı tespit edilmiştir.

Üsküdar Belediyesi tarafından HSBC Bank A.Ş.'ye gönderilen 13.03.2017 tarih ve 18740979-32005/988 sayılı yazıda, ödenmeyen çeşitli vergi borçları nedeniyle ekli listede ismine yer verilen Remod Servis Hizm. Ltd. Şti'ye ait mevduat hesabına haciz işlemi

uygulanması gerektiği belirtilmiştir. Ancak banka tarafından anılan şirkete değil, aynı isimli ancak farklı ticaret unvanına sahip olan Remod Tekstil Tic. Ltd. Şti.'ye ait olan ve 10 yıldır aranmayan hesaba haciz işlemini uyguladığı anlaşılmaktadır. Bu hatalı uygulamaya istinaden de Remod Servis Hizm. Ltd. Şti'ye ait hesabın zamanaşımı süreci kesilmiş ve Fon'a devri gerçekleştirilmemiştir. Bu işlem dışında, bankanın cevabi yazısı ekinde, hesabın hak sahiplerince arandığına dair herhangi bir kanıtlayıcı belge de bulunmamaktadır.

Banka tarafından hatalı hesaba haciz işlemi uygulanması sonucunda Fon'un 492,94 TL'lik gelir kaybına uğramasına sebebiyet verildiği tespit edilmiştir.

6. On yıldır hak sahibi tarafından aranmadığı halde, hesap sahibi dışındaki kişiler tarafından hesaba havale yapıldığı için zamanaşımı süresinin kesildiğinden bahisle Fon'a devredilmeyen mevduat hesabının olduğu tespit edilmiştir.

T.C. Ziraat Bankası A.Ş. mudilerinden Selvi YAMAN adına açılan hesap on yıldır aranmadığı halde, hak sahibi olmayan Mustafa YAMAN tarafından 16.03.2017 tarihinde hesaba havale yapıldığından bahisle zamanaşımına uğratılmamıştır.

Mevduat ve Katılım Fonunun Kabulüne, Çekilmesine ve Zamanaşımına Uğrayan Mevduat, Katılım Fonu, Emanet ve Alacaklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 8'inci maddesinde; "hak sahibinin" en son talebi, işlemi, herhangi bir yazılı talimatı tarihinden başlayarak on yıl içinde aranmayanların zamanaşımına uğrayacağı açık şekilde belirtilmiştir. Buradaki olayda ise; hesaba havale yapan hak sahibi Selvi YAMAN değil, hak sahibi olmayan Mustafa YAMAN'dır. Dolayısı ile hak sahibi tarafından herhangi bir talep, işlem ya da yazılı talep bulunmadığından, hesabın arandığından da bahsetmek mümkün değildir. Hesabın arandığından bahsedebilmek için bizzat hak sahipleri tarafından hesaba ilişkin bir işlem ve eylemlerinin bulunması gerekmektedir. Anılan Yönetmelik'te başka bir istisnaya yer verilmediğinden; hak sahibi olmayan kişi ve kuruluşların hesaba havale yapması hesabın arandığı anlamı taşımadığından söz konusu hesabın zamanaşımına uğratılarak Fon'a gelir kaydedilmesi gerekirdi. Bu durumda Fon, kendisine devredilmeyen mevduat tutarı olan 5.241,50 EUR'luk bir gelir kaybına uğratılmış olmaktadır.

7. Bazı bankaların, zamanaşımına uğratılan vadeli hesaplara, hak sahiplerine bildirimlerin yapılamaya başlandığı 01 Ocak günü ile zamanaşımına uğratılan mevduatların Fon'a iletilmesi gereken son gün olan 30 Haziran arasında kalan 6 aylık dönem için faiz işletilmediği tespit edilmiştir.

Yönetmelik'in 8'inci maddesi hükmünde; on yıl boyunca aranmayan kıymetlerin hak sahiplerine tebligat yapılacağı ve tebligatlara rağmen 1 Ocak – 15 Haziran döneminde hesapların aranmaması durumunda bunların faiz ve kâr payları ile birlikte Fon tarafından gelir

kaydedileceği belirtilmiştir. Bu hükme göre, zamanaşımına uğratılan ve vade dönüşü 01.01.2017 – 30.06.2017 dönemi içerisinde kalan vadeli hesapların nemalandırılarak hesaplanan faiz tutarının anaparaya eklenmesi sonucunda Fon'a devrinin gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Oysa denetimimiz sonucunda; Türkiye İş Bankası A.Ş. ile Burgan Bank A.Ş.'nin zamanaşımına uğratılan ve vade dönüşü 01.01.2017 – 30.06.2017 dönemi içerisinde kalan vadeli hesaplarını, faiz işletmeksizin (6 aylık faiz) Fon'a devri gerçekleştirildiği görülmüştür. Bu durumda Fon, işletilmesi gereken faiz tutarı kadar gelirden mahrum kalmıştır.

Mevzuatımızda zamanaşımını kesen durumlar açıkça belirtilmiştir. Bu durumlardan herhangi birisi mevcut olmadığı halde zamanaşımına uğrama durumunda olan mevduatlara, bankaların inisiyatif olarak bloke koyma ve zamanaşımını kesme yetkileri bulunmamaktadır. Burada bankanın yapması gereken, kendilerindeki mevcut adrese tebligat yapıp, yasal süreler içerisinde hak sahiplerinin şubelerine başvurarak hesapları ile ilgili herhangi bir işlem yapmasını beklemek; 15 Hazirana kadar hak sahiplerinin hesabı sormaması durumunda da hesabı zamanaşımına uğratarak gelir kaydedilmek üzere Fon'a devrini gerçekleştirmektir. Bunun dışında bankanın hesaba bloke koyarak; hesabın esas sahibini araştırma, hak sahiplerine ulaşmaya çalışma ya da ilgili mahkeme ve kamu kurumlarından yazı bekleme gibi bir yetkisi bulunmamaktadır. Hesap zamanaşımına uğradıktan sonra tüm yetki Fon'a geçecek ve hak sahiplerini, hesabın zamanaşımına uğraması ile ilgili itirazlarını yine Fon'a yapacaklardır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalar doğrultusunda, hak sahiplerince on yıldır aranmayan mevduatların zamanaşımına uğratılması sürecinin mevzuata uygun olarak yürütülmemesi sonucu aşağıdaki Tabloda gösterildiği üzere Fon, toplam 1.759.631,45 TL, 66.085,02 EURO, 61.840,80 USD ve 5.817,27 GBP tutarında gelir kaybına uğratılmıştır.

Söz konusu gelir kaybının giderilmesi ve örneklemimiz dışında kalan diğer hesaplarla ilgili çalışma yapılarak bunlardan dolayı Fon'un bir gelir kaybı söz konusu olmuş ise bu kaybın da Fon tarafından giderilmesi gerekmektedir.

Tablo 9: Topulaştırılmış Gelir Kaybı Hesap Tablosu

BANKANIN ADI	ZAMANAŞIMINA UĞRAMASI GEREKEN TUTAR (FON'UN GELİR KAYBI)			
	TÜRK LİRASI (TRY)	EURO (EUR)	ABD DOLARI (USD)	POUND (GBP)
Vakıfbank T.A.O.	705.793,54	13.034,28	14.717,00	
Kuveyt Türk Kat. Bankası A.Ş.	4.455,31	1.000,03		
Halkbank A.Ş.	17.890,16	29.587,76	9.420,76	
Türkiye İş Bankası A.Ş.	Zamanaşımına uğrama durumunda olan vadeli mevduatlara işletilmeyen 6 aylık faiz tutarı			
HSBC Bank A.Ş.	492,94			
Burgan Bank A.Ş.	Zamanaşımına uğrama durumunda olan vadeli mevduatlara işletilmeyen 6 aylık faiz tutarı			
T.C. Ziraat Bankası A.Ş.	1.019.270,36	22.462,95	37.703,04	5.817,27
Türk Ekonomi Bankası (TEB)	11.729,14			
TOPLAM	1.759.631,45	66.085,02	61.840,80	5.817,27
	+ Zamanaşımına uğrama durumunda olan vadeli mevduatlara işletilmeyen 6 aylık faiz tutarları			

Kamu idaresi cevabında; 7 alt başlık halinde düzenlenen bulgumuzun;

2. alt başlıkta yer verilen “bazı hesaplara, ‘mahkeme kararı/talimatı beklendiği’, ‘kurum talimatı beklendiği’ ya da ‘mahkemenin devam ettiği’ gibi gerekçelerle bloke konularak zamanaşımına uğratılmamaları sonucu Fon’un gelir kaybına sebebiyet verildiği” tespitine ilişkin olarak; kamulaştırma davaları devam eden hesapların zamanaşımına uğratılması ile ilgili olarak mevzuatta herhangi bir düzenleme bulunmadığı belirtilerek bulgumuza kısmen iştirak edilmekle birlikte, Kurum görüşü olarak; kamulaştırma bedelinin yatırıldığı hesaplar bakımından zamanaşımı süresinin; taşınmaz malikinin (maliklerinin – hak sahiplerinin) adına açılan hesaba yatırılan kamulaştırma bedelinin, hak sahiplerine ödenmesine ilişkin asliye hukuk mahkemesi kararının bankaya bildirildiği, başka bir ifadeyle hesabın hak sahibi tarafından serbestçe kullanılabilir hale geldiği tarihi izleyen günden itibaren başlatılabileceğinin değerlendirildiği belirtilmiştir.

Geriye kalan 6 alt başlıkta yer verilen tüm bulgulara Kurum tarafından iştirak edilmekle birlikte; “hak sahiplerince 2006 – 2016 yılları arasında on yıldır aranmayan mevduatların zamanaşımına uğratılması sürecinin bankalar tarafından mevzuata uygun olarak yürütülmemesi” hususunda yapılan tespitlerin ancak bankalar nezdinde yapılacak denetim ve incelemeler sonucunda ortaya çıkarılabilecek hususlar olduğu ancak Fon’un, bankaların yapmış olduğu hata ya da eksiklikleri tespitiye yönelik denetleme yetkisi bulunmadığı,

Zamanaşımına uğrayan hesaplarla ilgili düzenleme yapma ve bankalar nezdinde denetleme yetkisi Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumuna (BDDK) ait olduğundan gerek zamanaşımı gerekse sigortalı mevduat tutarlarına ilişkin incelemelerin BDDK denetim elemanları tarafından bankalar nezdinde yapılan denetim süreçlerine dâhil edildiği,

Bu kapsamda, Sayıştay denetim ekiplerince tespit edilen hususlar ile ilgili olarak; BDDK'dan denetim ve inceleme yapılmasının ve sonuçlarının iletilmesinin talep edileceği,

Diğer taraftan, zamanaşımına uğrayan hesapların Fon'a devri ile ilgili mevcut yasal düzenlemelerin günümüz şartlarında yetersiz kaldığı, Kanun ve Yönetmelik'in bazı maddelerinin sektörde farklı yorumlardan kaynaklanan farklı uygulamaları olduğunun bilindiğini, uygulama birliğinin sağlanması açısından zaman zaman TMSF Hukuk İşleri Daire Başkanlığından ve yasal düzenlemeyi yapmakla görevli BDDK'dan görüş sorularak bankalara duyuru yapıldığını,

Bu kapsamda da sektördeki sorunların en aza indirgenmesi, tasarruf sahiplerinin hak ve menfaatlerinin korunması ve yasal mevzuatın uygulamasında yeknesaklığın sağlanması hususunda BDDK yetkilileri ile çalışmaların sürdürüldüğü,

ifade edilmiştir.

Sonuç olarak Bulgumuzun 2. alt başlığında yer verilen “bazı hesaplara, ‘mahkeme kararı/talimatı beklendiği’, ‘kurum talimatı beklendiği’ ya da ‘mahkemenin devam ettiği’ gibi gerekçelerle bloke konularak zamanaşımına uğratılmamaları sonucu Fon’un gelir kaybına sebebiyet verildiği” tespitine ilişkin olarak; konu ile ilgili mevzuatta herhangi bir düzenleme veya herhangi bir BDDK Kararı bulunmadığından bulgumuzun bu kısmı geçerliliğini korumaktadır.

İlişği giderilemediğinden, geriye kalan 6 alt başlıktaki tüm tespit ve değerlendirmelerimiz de geçerliliğini korumaktadır.

Son durumda, hak sahiplerince on yıldır aranmayan mevduatların zamanaşımına uğratılması sürecinin mevzuata uygun olarak yürütülmemesi sonucu Fon, toplam 1.759.631,45 TL, 66.085,02 EURO, 61.840,80 USD ve 5.817,27 GBP tutarında gelir kaybına uğratılmıştır.

Kurum tarafından gönderilen cevabi yazıda, Fon’un, zamanaşımına uğrayan mevduatlar üzerinde herhangi bir inceleme ya da denetleme yetkisinin olmadığı, konu ile ilgili inceleme, denetleme ve düzenleme yapma yetkisinin BDDK’ya ait olduğu, mevduatların zamanaşımına uğratılması sürecinin mevzuata uygun olarak yürütülmemesi sonucu Fon’un gelir kaybına uğratılması sürecinde Fon’un herhangi bir dahlinin olmadığı, dolayısı ile oluşan kayıptan Fon’un sorumlu tutulmamasın gerektiği belirtilmiştir. Bu görüşe tarafımızca iştirak edilmekle birlikte son tahlilde Fon ciddi bir gelir kaybına uğramış durumdadır. Her ne kadar gelir kaybının

oluşması sürecinde Fon'un herhangi bir dahli yoksa bile, oluşan gelir kaybının telafi edilmesi yetkisini haiz bulunduğundan, öncelikle bu gelir kaybının Fon tarafından telafi edilmesi gerekmektedir.

Bulguda tespiti yapılan gelir kaybı hesabı eldeki örneklem verileri üzerinden hesaplanmıştır. Örneklemimizde yer almayan binlerce mevduat hesabında da benzer hatalar yapılarak zamanaşımına uğratılmamış olmaları ihtimal dâhilindedir. Dolayısıyla konunun, gerekli inceleme ve denetimlerin yapılabilmesi için yetkili kurum olan BDDK'ya bildirilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

BULGU 7: Fon Tarafından Devralınan Firmanın Kullandığı Kredinin Geçmiş Dönem Borcu Sayılması

Esbank TAŞ hâkim ortağı Zeytinoğlu Grubunun, Fona olan borçlarının tasfiyesini teminen, Grup ile Fon arasında, 19.01.2005 tarihinde bir Protokol imzalandığı, ancak Protokol edimlerinin Grup tarafından yerine getirilmemesi üzerine, Fon Kurulunun 18.12.2008 tarih ve 2008/388 sayılı kararı ile 19.01.2005 tarihli Protokolün temerrüt hükümlerinin uygulandığı ve aralarında Entil AŞ ile Hapalki AŞ ve Tarkon AŞ'nin de bulunduğu Grup şirketlerinin temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimi Fon tarafından devralındığı bilinmektedir.

Bu defa, 21.04.2016 Tarih ve 2016/68 sayılı Fon Kurulu kararı ile Entil AŞ ve Hapalki AŞ'nin ortaklaşa yürütecekleri yatırım projesinin finansmanı için T. Halk Bankası AŞ tarafından tahsis edilen 6.250.000,00 EUR krediye, kredinin Şirket tarafından kullanılması kaydıyla, söz konusu kredinin geçmiş dönem borcu olarak kabul edilmesi suretiyle onay verildiği anlaşılmaktadır.

5411 sayılı Bankacılık Kanun'u "geçmiş dönem borcu" kavramına, "Fonun alacaklarının tahsiline ilişkin diğer yetkiler" i düzenleyen 134'üncü maddesinde yer vermekte olup bu maddeden, sadece "teknik bilgi, yazılım, donanım, ekipman, mal ve hizmet alımından" doğan borçların geçmiş dönem borcu sayılacağı ve bu borçları, ihale bedelinden ödemeye veya ihale alıcısına ödetmeye Fon Kurulunun yetkili olduğu anlaşılmaktadır.

Hiç kuşku yok ki anılan Kanun hükmü, geçmiş dönem borcu sayılan söz konusu kredinin, Entil AŞ tarafından kullanılmasının sınırını da belirlemektedir.

Ancak yapılan inceleme esnasında, kredinin anılan Şirket tarafından hangi borçların finansmanında kullanıldığına gösteren belgeler istenildiğinde ibraz edilmesi gereken belgeler, şirketin ilgili banka kredisinin bağlandığı banka hesap numarasından yapmış olduğu "teknik

bilgi, yazılım, donanım, ekipman, mal ve hizmet alımları”na istinaden ödemeleri gösteren kanıtlayıcı belgeler olması gerekirken, sadece şirketin 2016 yılı bilanço ve gelir tablosu gibi, sonuç gösteren ve ayrıntısı anlaşılamayan sınırlı belgeler verilmiştir.

Söz konusu kredinin anılan Kanun hükmü gereğince geçmiş dönem borcu sayılabilmesi için kredinin bahse konu hususlar çerçevesinde harcanması gerektiği açık olup, gerçekleşmenin bu çerçeveye uygun olduğunun tevsiki gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; Hukuki gerekçe olarak, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu’nun 132/10 ve 139’uncu maddeleri gösterilmiş ve akabinde de, yasal dayanaktan yoksun bulunan Fon işlemleri için raporun genelinde olduğu gibi, 6085 sayılı Sayıştay Kanunu’nun 35’inci maddesinde yer alan “*Sayıştay tarafından yerindelik denetimi yapılamaz, idarenin takdir yetkisini sınırlandıracak ve ortadan kaldıracak karar alınamaz.*” hükmü ileri sürülerek, Sayıştay tarafından Fon nezdinde yapılacak incelemelerde Fon kararlarının yerindelik denetimine tabi tutulamayacağı ifade edilmiştir.

Fon’un, yönetim ve denetimini elinde bulundurduğu grup ve şirketlerden Fon alacaklarının daha etkin tahsilini sağlamaya çalışırken, bir yandan da grupların ve uhdelerinde bulunan şirketlerin devamlılığını sağlamak ve değerlerini korumak üzere faaliyet gösterdiğini ifade etmişler ve bulgu kapsamındaki şirketlerin faaliyet konusu ve üretimleri ilgili bilgi vermişler, şirketlerin değerini koruması için planlanan üretim artışı için neler yapıldığından ve bu çerçevede kredi kullandırılması için karar alınmasından bahsedilmiştir.

Bu süreçte, Entil AŞ tarafından yatırım çalışmalarına başlanmış olup yapılan yatırımlar çerçevesinde kullanılan kredilerle 6 adet holün inşası, elektrik, basınçlı hava, su, doğalgaz tesisi gibi mekanik işlerin yapımı, vinç, jeneratör alımı, Almanya’dan ağır işleme tezgâh alımı, BMC’den alınan ergitme ocakların yenilenmesi, makine ve ekipmanın İzmir’den ve Almanya’dan getirilmesi, sökülmesi ve montajı işlerinin tamamlandığının, şirket yetkilileri tarafından belirtildiği ifade edilmiştir.

Yine Kurumun verdiği cevapta, Şirket yetkililerine atfen, söz konusu kredilerin, 25.05.2016-14.11.2017 döneminde 26 adette toplam 6.250.000.-EUR olarak kullanıldığı ve bu kapsamda kullanılan kredilerin özetle;

- 3.7 Milyon EUR’luk kısmı, fabrika binasına ek hizmet birimi inşası kapsamında BMC makine taşıma montaj, 6 adet hol inşası, elektrik, mekanik tesisat ve lojistik işleri ile ilgili olarak,

- 1.1 Milyon EUR'luk kısmı makine, tezgâh, ocak, kompresör, vinç vb. demirbaş alımı ile ilgili olarak,
- 1.2 Milyon EUR'luk kısmı fabrikadaki üretim faaliyetlerinin idamesine ilişkin mal ve hizmet alımı ile ilgili olarak,
- Bakiye kısmı ise Halk Bankası kredi masraf ve komisyonları ile ilgili olarak,

Şirketin yatırım ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla kullanıldığını ve söz konusu harcamaların Kurumlarınca da takip ve kontrol edildiğini ifade etmişlerdir.

Tüm bunların yanı sıra, Entil Döküm Ticari ve İktisadi Bütünlüğü ihalesinin ve kredilerin Fon tarafından geçmiş dönem alacağı sayılarak ihale bedelinden alacaklı bankaya ödemesin de yapılmadığı, dolayısıyla Entil AŞ tarafından Halk Bankası AŞ'den kullanılan kredi ile ilgili olarak Fon tarafından geçmiş dönem borcu sayılması nedeniyle teminat noksanlığı ve bir kamu zararının oluşmadığı belirtilmiştir.

Sonuç olarak Bulgumuzda belirttiğimiz hususun 5411 sayılı Kanun'un 132 ve 139'uncu maddeleri ile hiçbir ilgisi yoktur. Nitekim 132'nci madde, Fon alacaklarının takip ve tahsiline ilişkin yetki ve usulleri düzenlerken, 139'uncu madde ise, Fonun iştirakleri ile ilgili yetkileri düzenlemektedir ve yönetim ve denetimi devralınan şirketlerin "...sermaye artırımları da dâhil olmak üzere, yeniden yapılandırma ve Fon alacağının tahsiline yönelik olarak söz konusu şirketlerin mal, hak ve alacaklarının korunması ve değerlendirilmesi amacıyla Fon Kurulunca belirlenecek usûl ve esaslar çerçevesinde malî kaynak sağlamak da dâhil gerekli her türlü tedbiri almaya yetkili..." olduğu hükmünü haizdir.

Bulguya dayanak teşkil eden madde ise, 5411 sayılı Kanun'un 134'üncü maddesi olup, Kurum cevabında bu maddeye ve bu maddenin dayanak gösterildiği tespiti, bu yönüyle hiç değinilmemiştir. Bulguya konu tespitin, 132 ve 139'uncu maddeler çerçevesinde geçersizliğini ileri sürmek, aynı zamanda 134'üncü maddenin de bu iki maddeye aykırılığını ileri sürmek olacaktır. Oysaki yukarıda da belirtildiği üzere ne bulgumuzla söz konusu maddeler arasında bir ilişki kurulabilir ne de maddeler arasında bir uyumsuzluk ya da aykırılıktan söz edilebilir.

Anılan Kanun'un 134'üncü maddesinin altıncı fıkrasının, hangi türden borçların geçmiş dönem borcu sayılması gerektiğine dair hükmü, getirdiği sınırlandırma ile aslında tam da, yönetim ve denetimi devralınan şirketlerin varlıklarının korunması ve değerlendirilmesine hizmet eder mahiyettedir.

Bulgu ile kurumdan beklenen sonuç, kullanılan 6.250.000,00 EUR tutarındaki kredinin, 134'üncü madde çerçevesinde kullanıldığına dair kanıtlayıcı belgelerin sunulmasıyken Sayıştay Kanunu'nun 35'nci maddesi bağlamında itiraz edilmiştir. Bulguda murat edilen şey, idarenin takdir yetkisini sınırlandırmak ve/veya ortadan kaldırmak değil, tam da tanımına uygun olarak hukuka uygunluk denetimidir. Söz konusu işlemin Kanun'un 134'üncü maddesine aykırı olabileceği hususu değerlendirilmiş ve bu yönde açıklama beklenmiş, lakin 6085 sayılı Kanun'un 35'inci maddesine sığınılarak itiraz edilmiştir.

Harcamalara ilişkin olup, ayrıntısı gösterilmeyen ve kanıtlayıcı belgeleri de sunulmayan tutarlardan 3,7 milyon EUR tutarındaki harcamanın ise şu haliyle dahi 5411 sayılı Kanun'un 134'üncü maddesinde yer alan düzenlemeye aykırı olduğu anlaşılmaktadır. Hiç kuşku yok ki kanun koyucunun geçmiş dönem borcuna ilişkin tasarımı, bu şekliyle kabul edilmeli ve herhangi bir sebeple ve daha geniş bir yorumla esnetilmemelidir. Zira kanun koyucu isteseydi, başka türden harcamaları da geçmiş dönem borcu kapsamına dâhil edebilirdi.

Diğer yandan, henüz TİB ihalesinin ve kredilerin Fon tarafından geçmiş dönem alacağı sayılarak ihale bedelinden alacaklı bankaya ödemesinin de yapılmadığı, dolayısıyla teminat noksanlığı ve bir kamu zararının oluşmadığı belirtilmişse de, Fon kararı bu şekilde alınmış ve bu yönüyle anılan madde hükmüne aykırılığı tarafımızca ifade edilmiştir. Zira bu yönde karar alınarak Fon iradesinin bu şekilde ortaya konulmuş olması, bu kararın anılan Kanun hükmüne aykırılığını iddia için yeterlidir.

Fon alacağının teminatını oluşturan hak ve varlıkların satışından elde edilen gelirlerde olduğu kadar, elde edilecek olanlarda da eksilmeye sebebiyet verilmesi 5411 sayılı Kanun'a aykırılık da teşkil etmektedir.

BULGU 8: Gayrimenkul Değerleme Şirketlerinin Tespit Çalışmalarının Sermaye Piyasası Kurulunca Yayınlanmış Tebliğe Uygun Yapılmaması

BDDK'nın 22.07.2016 tarih ve 6947 sayılı kararıyla faaliyet izni kaldırılan Asya Katılım Bankası A.Ş. (Bank Asya/Banka) nezdindeki katılım fonu sahiplerinin hakları ile sigortaya tabi katılım fonlarının hak sahiplerine ödenmesi nedeniyle oluşacak Fon alacağının korunması ve güvence altına alınması amaçları doğrultusunda, 2017/101 sayılı Fon Kurulu kararı ile Bank Asya iştiraki Kanton Metal Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi'ne (Kanton Metal) ait hisselerin tamamının, şirketin maliki olduğu fabrika ile fabrika içerisindeki makine ve ekipmanla birlikte bütün halinde ihale yoluyla satılmasına karar verilmiştir.

Satılmasına karar verilen Kanton Metal'in fabrika arazisi ve binası ile içindeki makina parkına yönelik olarak üç farklı gayrimenkul değerlendirme şirketine rapor hazırlatıldığı ve/fakat bu şirketlerce hazırlanan değerlendirme raporları arasında dikkat çekici farklar bulunduğu görülmüştür. Şöyle ki, fabrika ile içerisindeki makina ve ekipmanın toplam değerinin, ... Gayrimenkul Değerleme A.Ş. tarafından hazırlanan 27.04.2016 tarihli değerlendirme raporunda, 106.716.000,00 TL, ... Gayrimenkul Değerleme A.Ş. tarafından hazırlanan 14.12.2016 tarihli değerlendirme raporunda 33.344.000,00 TL, ... Gayrimenkul Değerleme A.Ş. tarafından hazırlanan 13.02.2017 tarihli değerlendirme raporunda ise, 90.650.000,00 TL olarak tespit edildiği anlaşılmaktadır.

Gayrimenkullerin, gayrimenkul projelerinin veya bir gayrimenkule bağlı hak ve faydaların belli bir tarihteki muhtemel değerinin bağımsız ve tarafsız olarak takdiri, gayrimenkul değerlendirme şirketlerince yerine getirilmekte olup, şirketler bu faaliyetlerini, istihdamını sağladıkları ve haiz bulunmaları gereken şartlar Sermaye Piyasası Kurulunca belirlenmiş "Değerleme Uzmanları" eliyle yürütmektedir.

Gayrimenkul değerlendirme şirketlerine ilişkin hususlar, 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 22'nci maddesinin verdiği görev ve yetkiye istinaden Sermaye Piyasası Kurulunca belirlenmekte olup, tüm esaslar, Kurulun bu çerçevede hazırladığı Sermaye Piyasası Mevzuatı Çerçevesinde Gayrimenkul Değerleme Hizmeti Verecek Şirketler ile Bu Şirketlerin Kurulca Listeye Alınmalarına İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ (Seri: VIII, No: 35) ile belirlenmiştir. Bu Tebliğ ile sermaye piyasası mevzuatı çerçevesinde gayrimenkul değerlendirme hizmeti verecek şirketlerin Kurulca listeye alınmalarına, listeden çıkarılmalarına, bu şirketlerin ortaklarının, yöneticilerinin ve bu şirketlerde çalışacak değerlendirme uzmanlarının niteliklerine ilişkin esaslar belirlenmiş ve bu şirketlerin faaliyetlerini sürdürürken uyacakları kurallar düzenlenmiştir.

Değerleme sırasında yeterli inceleme yapılmaması, sermaye piyasası mevzuatı çerçevesinde belirlenen değerlendirme standartları ve değerlendirme mesleği ile ilgili düzenlemelere uyulmaması, sermaye piyasası mevzuatında gayrimenkul değerlendirme şirketleri için belirlenen düzenlemelere uyulmaması, hatalı, eksik, yanıltıcı ve gerçeğe aykırı rapor düzenlenmesi veya bilgi verilmesi gibi sebeplerin listeden çıkarılma sebebi olması, Tebliğ'in 9'uncu maddesi hükmü gereğidir.

Gayrimenkul değerlendirme şirketlerinde çalışan değerlendirme uzmanlarının değerlendirme görevinin planlanması, yürütülüp sonuçlandırılması ve değerlendirme raporunun hazırlanması safhalarında gerekli mesleki özen ve titizliği gösterme zorunluluğu da yine anılan Tebliğ'in

14'üncü maddesi ile düzenlenmiştir.

Değerin, 106.716.000,00 TL olarak tespit edildiği rapor ile 33.344.000,00 TL olarak tespit edildiği rapor arasında geçen süre yedi buçuk ay olup, ikinci rapor ile değer 90.650.000,00 TL olarak tespit edildiği rapor arasında geçen süre ise iki aydır. İlk rapor ile üçüncü rapor arasındaki fark makul olup, aradaki farkın dikkat çekici bir yanı yoksa da, ikinci rapor ile diğer raporlar arasındaki fark açıklanmaya muhtaçtır. Bu tablo, söz konusu üç gayrimenkul değerlendirme şirketinden birisinin ya da ikisinin, kendilerine tevdi edilen işi yukarıda anılan Tebliğ hükümlerine uygun olarak yapmadığını düşündürmektedir. Zira böyle bir sonucun, ya değerlendirme sırasında yeterli inceleme yapılmamış olmasından ya da belirlenen değerlendirme standartlarına veya bu şirketler için belirlenen düzenlemelere uyulmamış olmasından kaynaklanacağına inanılmaktadır.

Fon tarafından ihale edilmek suretiyle satılacak gayrimenkullerin muhammen bedellerinin, gayrimenkul değerlendirme şirketlerince hazırlanan bu raporlara istinaden belirlendiğinin hatırlanması, hazırlanacak raporların önemini kavramayı kolaylaştıracaktır. Bu sebeple de, ortaya çıkan ve anlaşılması güç bu türden durumlarla karşılaşılmasının, düzenleyici ve denetleyici rolü üstlenen SPK'ya raporlanması gerektiği değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; Sayıştay denetimlerinin sadece “düzenlilik” ve “performans denetimi” başlıkları altında yapılabileceğini, denetim raporlarına konu edilen işlemlerin, aykırılığa gerekçe olabilecek hukuki dayanak gösterilmeksizin sadece “gereklilik” kavramı üzerine eleştiri konusu yapılmasının, denetimin amaç ve kapsamı dışına taşıdığı; Fon ve Fon tarafından yürütülen faaliyetlerin 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu kapsamını belirleyen 2'nci maddesi kapsamında da yer almadığı ifade edilmiştir.

Söz konusu değerlendirme raporlarının, Fon tarafından hazırlanmış raporlar olmayıp, Bank Asya tarafından temin edilerek kendilerine iletilmiş rapor olduğu ve bu raporlara ilişkin olarak Fon tarafından herhangi bir kaynak sarf edilmediğini belirtilmiştir.

Ayrıca, bahse konu değerlendirme raporlarından en düşük olanın daha gerçekçi olduğunu belirtilmiş, bu da ihale sonucu ortaya çıkan fiyata dayandırılmıştır.

Fon tarafından ayrıca, değerlendirme raporlarının içeriğini değerlendirme mevzuatı açısından analiz ederek mevzuata aykırılık içerip içermediğine yönelik bir tespit yapma yükümlülüğü olmadığı gibi, bu kapsamda bir inceleme yapmak için gerekli yetkinliğe sahip personelinin de bulunmadığı ve değerlendirme raporlarından dolayı Fon'un uğradığı herhangi bir zararın da söz

konusu olmadığı ifade edilmiş; dolayısıyla, salt rakamsal farklılıklara dayanılarak şüphe üzerine SPK'ya yapılacak bir bildirim, firmalarla yaşanabilecek hukuki ihtilaflar da göz önünde bulundurulduğunda, Fon'a faydadan çok zarar getirebileceği belirtilmiş, örnek olay çerçevesinde olduğu gibi, değerlendirme mevzuatına aykırı somut bir tespit olmaksızın, salt rakamsal sonuçların doğurduğu algıya dayanarak SPK'ya bildirimde bulunma yükümlülüğünün Fon'un yetki ve sorumluluk alanı kapsamında bulunmadığı söylenmiştir.

Sonuç olarak Bulgumuzda, Fon'un 6362 sayılı Kanun kapsamında olduğu iddia ve ifade edilmemiş olup, hatta söz konusu değerlendirme raporları arasındaki dikkat çekici, makul olmaktan uzak ve özür payının üzerindeki farktan dolayı, Fon'a herhangi bir kusur atfı da yapılmamıştır. Kaldı ki Fon'un bu konuda bir kusuru da bulunmamaktadır.

Bu bulgu, Sayıştayın yaptığı düzenlilik denetimin bir sonucu olup, Fon ile doğrudan olmasa da dolaylı sonuçlar yaratan bir işlemin, 6362 sayılı Kanun kapsamında oluşmuş aykırılığına ilişkindir.

Bulguda da belirtildiği üzere, hazırlanan değerlendirme raporları arasındaki fark, makul ve kabul edilebilir ölçünün çok üzerindedir ve bu, üç gayrimenkul değerlendirme şirketinden birisinin ya da ikisinin, kendilerine tevdi edilen söz konusu işi SPK'nın mezkûr Tebliğ'inde yer alan hükümlere uygun olarak yapmadığını göstermektedir.

Sermaye piyasası mevzuatı çerçevesinde değerlendirme hizmeti verilebilmesi, şirketlerin SPK tarafından listeye alınması ile mümkün olup bunun koşulları, anılan Tebliğ'in 4'üncü maddesinde sayılmıştır. Tebliğ'in 9'uncu maddesinde ise, gayrimenkul değerlendirme şirketinin listeden çıkartılması, yani değerlendirme işini yapmaktan men edilmesi düzenlenmektedir.

Değerleme sırasında yeterli inceleme yapılmaması, sermaye piyasası mevzuatı çerçevesinde belirlenen değerlendirme standartları ve değerlendirme mesleğiyle ilgili düzenlemeler ile sermaye piyasası mevzuatında gayrimenkul değerlendirme şirketleri için belirlenen düzenlemelere uyulmaması, hatalı, eksik, yanıltıcı ve gerçeğe aykırı rapor düzenlenmesi veya bilgi verilmesi gibi sebeplerin listeden çıkarılma sebebi olması, Tebliğ'in 9'uncu maddesi hükmü gereğidir.

Değerin 106.716.000,00 TL olarak tespit edildiği rapor ile 33.344.000,00 TL olarak tespit edildiği rapor arasında geçen süre yedi buçuk ay olup, bu raporla değer 90.650.000,00 TL olarak tespit edildiği rapor arasında geçen süre ise iki aydır. Burada fahiş bir fark göze çarpmakta olup ve bu farkın makul bir izahı bulunmamaktadır. Böyle bir sonucun ya değerlendirme sırasında yeterli inceleme yapılmamış olmasından ya da belirlenen değerlendirme standartlarına

veya bu şirketler için belirlenen düzenlemelere uyulmamış olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Şu halde Tebliğ'in 9'uncu maddesinde öngörülen yaptırımın uygulanması, ancak rapor ürettiren kurum ve kuruluşların bu konuda karşılaşacağı ve şüpheye sevk eden hususların SPK'ya bildirilmesi ile mümkün olabilecektir. Zira SPK'nın bu şirketler ve ürettikleri raporlar üzerinde rutin bir denetimi bulunmayıp, Tebliğ'in 21'inci maddesine göre, listeye alınmış gayrimenkul değerlendirme şirketleri, gerekli görülmesi halinde denetlenmektedir. Bu nedenle de, bu tür raporlar hazırlatan kurum ve kuruluşların, karşılaştıkları normal olmayan hususları, her ne kadar Tebliğ ya da diğer düzenlemelerde buna ilişkin bir hüküm yoksa da, SPK'ya bildirmesi, kamu yararı bakımından elzem bir sorumluluk addedilmektedir.

Kurum cevabında, en düşük değer yer aldığı raporun, ihalede oluşan fiyat nedeniyle daha gerçekçi kabul edilmesi, şeklinde belirtilen gerekçenin üç rapor arasında açıklanabilir olmayan bir farkın bulunması durumunu ortadan kaldırmadığı gibi, ihalede oluşan fiyat ile bu rapor arasında bir illiyet olup olmadığına dair şüphe de mahfuzdur.

Fon tarafından rapor için kaynak sarf edilmediği, raporun Bank Asya tarafından temin edildiği yönündeki itiraz da haklı bulunmamıştır. Zira Fon Kurulunun, BDDK'nın 29.05.2015 tarih ve 6318 sayılı kararına müstenit 2015/134 sayılı kararı ile Bankanın temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetim yetkisi, Fon tarafından kullanılmaya başlanmıştır.

Verilen cevapta, değerlendirme raporlarının içeriğini değerlendirme mevzuatı açısından analiz ederek bu kapsamda bir inceleme yapmak için gerekli yetkinliğe sahip personelinin bulunmadığı ifade edilmiş olsa da bahsettiğimiz husus, uzmanlık derecesinde bilgi gerektirmeyen, sebep sonuç ilişkisinin etkin bir biçimde kurulabilmesi ile ilk anda fark edilen bir duruma ilişkindir.

Hazırlanmış raporla ilgili durumun SPK'nın bilgisine sunulması, hukuki sorun yaratacak türden bir tasarruf olmayıp, Fon'un bu konuda duyduğu ihtiraz, anlamlı değildir. Bu bildirim sonucu SPK'nın, anılan Tebliğ'in 21'inci maddesine göre yapacağı denetimi ardından, Tebliğ'in 9'uncu maddesi kapsamında yaptırım uygulaması ise, Fon için değil ilgili şirket için hukuki sonuçlar doğuracaktır.

Bildirimde bulunma yükümlülüğüne işaret eden yasal bir düzenleme yoksa da bulgu, bir kamu kurumu olan Fon'un, kamu yararını gözetmesi ve karşılaşılan bu dikkat çekici durumu SPK'ya iletmesi gerektiği düşüncesinin sonucudur.

BULGU 9: Kurum Mali Tablolarında Zamanaşımına Uğrayan Kıymetler ile Maddi Duran Varlıklardan Bazılarının İz Bedeliyle Takip Edilmesi

A. Zamanaşımına uğrayarak fona devredilen varlıkların bazılarının mali tablolarda iz değerleri ile takip edildiği görülmüştür.

5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 62'nci maddesi gereğince bankalarda bulunan ve hak sahiplerince 10 yıl boyunca aranmayan mevduatlar ve diğer kıymetler zamanaşımına uğrayarak Fon'a devredilmektedir. Bu şekilde Kuruma devredilen muhtelif varlıklar iz bedeli ile 298/299 Elden Çıkarılacak Varlıklar ana hesabının, 29810/11/12 Zamanaşımına Uğrayan Kıymetler alt hesabında izlenmektedir.

Fon'un aktif büyüklüğü ile ilgili bilgi edinmek isteyen bir mali tablo kullanıcısı, mevcut durumda, zamanaşımına uğrayarak Fon'a devrolan varlıkların gerçek değerleri yerine iz değerleri ile karşılaşacağı ve bu varlıkların esas olarak ne kadarlık bir piyasa değerine sahip olduğunu bilemeyeceği için Fon'un aktif büyüklüğü hakkında da bir fikre sahip olamayacaktır. Bu durum muhasebenin temel ilkelerinden "tam açıklama" ilkesi ile bağdaşmamaktadır.

Uygulamada, zamanaşımına uğrayan kıymetlerden satılanlar olmakta, bunların satış fiyatı aynı zamanda piyasa değerini gösterdiğinden, satışı yapılan kıymetler aynı zamanda gerçek değerleriyle değerlendirilmiş olmaktadır. Bu durumda iz bedeli ile takip edilen kıymetlerden sadece satılanların (borsada ya da diğer piyasalarda) gerçek piyasa değeri mali tablolara yansıtılmış olmaktadır. Satışı yapılamayanlar ise iz bedeli ile mali tablolarda gösterilmeye devam edilmektedir. Her ne kadar TMSF Muhasebe Yönergesi'nde, zamanaşımına uğrayan kıymetlerin değerlemesine yönelik herhangi bir düzenleme bulunmasa da, mali tabloların doğru ve güvenilir veri üretmesinin sağlanması ve Fonun gerçek durumunu yansıtabilmesi için bunların kıymet takdirlerinin hızlı bir şekilde yapılarak mali tablolara aktarılması gerekmektedir. Ancak Fon envanterinde, uzun yıllardan beri iz bedeli ile takip edilen ve herhangi bir kıymet takdir çalışması yapılmamış pek çok varlık bulunmaktadır. Bu şekli ile de zamanaşımına uğrayarak Fon'a devrolunan kıymetlerin gerçek değeri bilinemediğinden Fon mali tablolarının bu yönü ile gerçek durumu yansıttığından bahsetmek mümkün gözükmemektedir.

2013, 2014, 2015 ve 2016 yılları Sayıştay Denetim Raporlarında yer alan bu hususa ilişkin olarak herhangi bir işlem yapılmamış olup ayrıntısı aşağıdaki tabloda gösterildiği üzere devirler itibarıyla konu 2017 yılında da devam etmektedir.

Fon mali tablolarının gerçek durumu yansıtarak, mali tablo kullanıcılarına doğru bilgiler üretebilmesini teminen zamanaşımına uğrayarak iz bedeli üzerinden Kurum'a devredilen mali varlıkların bir an önce kıymet takdirlerinin yapılarak sonucun düzeltme kayıtları ile mali tablolara yansıtılması gerekmektedir.

Tablo 10: 31.12.2017 Tarihi İtibariyle Zamanaşımına Uğrayarak Fona Devredilen Kıymetler Tablosu (Adet)

	2015	2016 yılı	2016 yılı	2016	2017 yılı*	2017 yılı	2017
		Çıkaşlar	Girişler		Çıkaşlar	Girişler	
ALTIN	1.745	- 84	144	1.805	-	-	-
MÜCEVHERAT	5.715	- 958	420	5.177	-	-	-
SENETLER	1	- 106	106	1	-	-	-
DİĞER KIYMETLER	1.725	- 142	150	1.733	-	-	-
KÂĞIT PARA (TL)	4.563	-	396	4.959	-	-	-
KÂĞIT PARA (YP)	1.114	-	20	1.134	-	-	-
MADENİ PARA (TL)	12.323	-	251	12.574	-	-	-
MADENİ PARA (YP)	1.192	-	1	1.193	-	-	-
HESAP CÜZDANI	139	- 201	62	-	-	-	-
EVRAK	304	- 658	686	332	-	-	-
GÜMÜŞ	507	-	68	575	-	-	-
PUL	390	- 4	4	390	-	-	-
SAAT	327	- 2	76	401	-	-	-
ÇAKMAK	39	-	3	42	-	-	-
KALEM	44	-	3	47	-	-	-
HATIRA PARALAR	532	-	16	548	-	-	-
ÇEK	-	- 8	8	-	-	-	-

*2017 Yılında Hareket Bulunmamaktadır

B. Elden çıkarılacak maddi duran varlıkların bazılarının mali tablolarda iz değerleri ile takip edildiği görülmüştür.

298-Elden Çıkarılacak Varlıklar hesabının alt kırılımlarında takip edilen duran varlıkların bir kısmı 2 TL, 1TL ya da 0.01 TL gibi iz değerleri ile ilgili hesaplarda takip edilmektedir. Konu ile ilgili olarak Fon mizanından seçilen birkaç örnek hesap aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 11: Bankalardan Devralınan Binalardan, İz Değeri ile Takip Edilenler (Banka Bazında Düzenlenmiş) Tablo

Hesap Kodu	Hesap Kısa İsmi	Borç Bakiye (TL)	Alacak Bakiye (TL)
2980510	8 DEMİRBANK T.A.Ş.	2	0,00
2980510	6 YAŞARBANK	1	0,00
2980510	1 EGSBANK A.Ş.	0,01	0,00

Fon portföyünde kayıtlı bulunan ve elden çıkarılması düşünülen, 298051 – Binalar Hesabında (elden çıkarılacak binaların takip edildiği hesap) takip edilen gayrimenkullerden bazı detay örnekler aşağıdaki örnek tabloda gösterilmiştir:

Tablo 12: 2980510-Bankalardan Devralınan Binalar Hesabında Takip Edilen Binalardan İz Değeri ile Takip Edilenler Tablosu

Sıra No	Arşiv No	İli	İlçesi	Genel Niteliği	Devir Olduğu Banka	Defter Değeri (TL)	Aktiflere Giriş Tarihleri
1	GP0231İZM	İzmir	Konak	İşyeri	Sümerbank	0,37	12.02.2002
2	GP0231İZM	İzmir	Konak	İşyeri	Sümerbank	0,37	12.02.2002
3	ANK0101İ02	Ankara	Çankaya	İşyeri	Etibank	0,00	6.09.2002
4	DEN0030A04	Denizli	Merkez	Arsa	Kentbank	0,00	3.09.2002
5	GİR0003K99	Giresun	Merkez	Tarla/Ev	Tahsilat	1,00	28.05.2012
6	İST2329A99	İstanbul	Avcılar	Arsa	Tahsilat	0,00	29.07.2013
7	ESK0059A02	Eskişehir	Tepebaşı	Arsa	Etibank	0,00	15.04.2014
8	İZM0530A06	İzmir	Dikili	Arsa	Egsbank	0,00	3.04.2014
9	TEK0116A03	Tekirdağ	Şarköy	Arsa	Demirbank	1,00	3.06.2014
10	İZM0532A03	İzmir	Konak	Arsa	Demirbank	1,00	11.08.2014
11	ANT0133Y13	Antalya	Manavgat	Yol	Pamukbank	1,00	16.09.2014
12	İZM0533A01	İzmir	Menderes	Tarla	Sümerbank	1,00	29.09.2014
13	YAL0028A02	Yalova	Altınova	Arsa	Etibank	1,00	1.10.2014
14	İST2336A13	İstanbul	Sarıyer	Arsa	Pamukbank	1,00	29.09.2014
15	ANT0134A02	Antalya	Alanya	Arsa	Etibank	1,00	13.10.2014
16	ANT0135A02	Antalya	Alanya	Arsa	Etibank	1,00	13.10.2014
17	ANT0136A02	Antalya	Alanya	Kültür Sarayı	Etibank	1,00	13.10.2014
18	MAN0041B08	Manisa	Alaşehir	Bağ	Tahsilat	1,00	16.12.2014
19	MAN0042B08	Manisa	Alaşehir	Bağ	Tahsilat	1,00	16.12.2014
20	ANT0137A99	Antalya	Alanya	Spor Alanı Arsası	Yaşarbank	1,00	8.05.2014
21	ANK0227İ99 GP0405ANK	Ankara	Çankaya	Betonarme Apartman	Etibank	1,00	19.07.2015
22	İZM0537A99	İzmir	Bornova	Arsa	Diğer	0,00	14.06.2017

TMSF Muhasebe Yönergesinin “Maddi Duran Varlıkların Değerlemesi” başlıklı 14’üncü maddesi hükmüne göre, maddi duran varlıklar (Fon aktifinde kayıtlı menkul ve gayrimenkuller) elde etme maliyeti ile değerlendirilmektedir. Bu çerçevede de tapu kayıtlarında değer belirtilmeyen ve/veya Fon tarafından bedelsiz devralınan gayrimenkuller Fon bilançosunda iz bedeli ile izlenmektedir.

Her ne kadar TMSF Muhasebe Yönergesi’nde, devralınan gayrimenkullerin ve diğer maddi duran varlıkların iz bedeli ile bilançoya alınmasına cevaz veren bir hüküm bulunsa da, bu hükümden, bu maddi duran varlıkların ilelebet iz değerleriyle takip edileceği anlamı çıkmamalıdır. Devralınan maddi duran varlıklar elde etme maliyetleri ile bilançoya alınarak aktifleştirildikten sonra bunların gerçek değerlerinin tespiti için kıymet takdir çalışmalarının yapılması gerekmektedir. Mali tabloların doğru ve güvenilir veri üretebilmesi ve Fonun gerçek durumunu yansıtabilmesi için bunların kıymet takdirlerinin hızlı bir şekilde yapılarak mali tablolara aktarılması gerekmektedir. Ancak Fon envanterinde, uzun yıllardan beri iz bedeli ile

takip edilen ve hakkında herhangi bir kıymet takdir çalışması yapılmamış pek çok maddi duran varlık bulunmaktadır.

Kurumun aktif büyüklüğü ile ilgili bilgi edinmek isteyen bir mali tablo kullanıcısı, mevcut durumda, Kurum mali tablolarında elden çıkarılacak maddi duran varlıkların gerçek değerleri yerine iz değerleri ile karşılaşacağı ve bu varlıkların esas olarak ne kadarlık bir piyasa değerine sahip olduğunu bilemeyeceği için Kurumun aktif büyüklüğü hakkında da bir fikre sahip olamayacaktır. Bu durum muhasebenin temel ilkelerinden “tam açıklama” ilkesi ile bağdaşmamaktadır.

Uygulamada, iz değeri ile takip edilen maddi duran varlıklardan sadece satılması düşünülenler için kıymet takdiri yapılmakta ve satış işlemi sonucunda kıymetin satış tutarı (gerçek piyasa değeri) mali tablolara yansıtılmış olmaktadır. Satışı yapılamayanlar ise iz bedeli ile mali tablolarda gösterilmeye devam edilmektedir.

Bu şekli ile de elden çıkarılacak maddi duran varlıkların gerçek değeri bilinemeyeceğinden, Fon mali tablolarının bu yönü ile gerçek durumu yansıttığından bahsetmek de mümkün olamayacağı için, mali tabloların doğru ve güvenilir bilgi verebilmesini teminen, en kısa zamanda bu varlıkların kıymet takdirlerinin yapılarak sonucun düzeltme kayıtları ile mali tablolara yansıtılması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; Zamanaşımına uğrayarak Fona intikal eden varlıkların teslim alınması, değerlemesi, satışı veya nakde tahvil edilmesi, saklanması ve imha edilmesi hususlarının Fon Kurulunun 21.11.2013 tarihli ve 298 sayılı Kararı ile düzenlendiği, gerekli işlemlerin bu düzenleme çerçevesinde gerçekleştirildiği,

Diğer taraftan, TMSF Muhasebe Yönergesi ile TMSF Hesap Planı ve İzahnamesi çerçevesinde elden çıkarılacak maddi duran varlıkların elde etme maliyeti ile kayıtlara alınacağı ve bunlar için yeniden değerlendirilmesinin hükme bağlandığı, nitekim Fon aktifinden elden çıkarılacak maddi duran varlıklar kapsamında değerlendirilen zamanaşımına uğrayarak Fon’a devredilen söz konusu menkuller için herhangi bir elde etme maliyeti bulunmadığından, bu varlıkların “1” TL iz bedel ile aktif girişinin yapılması işlemlerinin söz konusu TMSF mevzuat hükümleri çerçevesinde gerçekleştirildiği,

Bununla birlikte, Sayıştay görüşü dikkate alınarak mevzuat değişikliği yapılmasının da düşünüldüğü,

Bu doğrultuda, 2017 yılında zamanaşımına uğramış varlık devralınmadığı,

Zamanaşımına uğrayan mevduat, katılım fonu, emanet ve alacaklarla ilgili kıymet takdiri yapılabilmesini teminen gerekli mevzuat değişikliği çalışmalarına devam edildiği,

ifade edilmiştir.

Sonuç olarak Kuruma devrolan varlıkların gerçek değerleri yerine iz değerleri ile muhasebeleştirilerek takibinin bu şekilde sürdürülmesi durumunda, mali tablo kullanıcıları bu varlıkların esas olarak ne kadarlık bir piyasa değerine sahip olduğunu bilemeyeceği için Fon'un aktif büyüklüğü hakkında da bir fikre sahip olamayacaktır. Bu durum muhasebenin temel ilkelerinden "tam açıklama" ilkesi ile bağdaşmamaktadır.

Öte yandan, her ne kadar TMSF Muhasebe Yönergesi'nde, devralınan gayrimenkullerin ve diğer maddi duran varlıkların iz bedeli ile bilançoya alınmasına cevaz veren bir hüküm bulunsa da bu hükümden, bu maddi duran varlıkların ilelebet iz değerleriyle takip edileceği anlamı çıkmamalıdır. Devralınan maddi duran varlıklar elde etme maliyetleri ile bilançoya alınarak aktifleştirildikten sonra bunların gerçek değerlerinin tespiti için kıymet takdir çalışmalarının yapılması gerekmektedir. Mali tabloların doğru ve güvenilir veri üretebilmesi ve Fonun gerçek durumunu yansıtabilmesi için bunların kıymet takdirlerinin hızlı bir şekilde yapılarak mali tablolara aktarılması gerekmektedir. Ancak Fon envanterinde, uzun yıllardan beri iz bedeli ile takip edilen ve hakkında herhangi bir kıymet takdir çalışması yapılmamış pek çok maddi duran varlık bulunmaktadır.

Fon mali tablolarının gerçek durumu yansıtarak, mali tablo kullanıcılarına doğru bilgiler üretebilmesini teminen zamanaşımına uğrayarak iz bedeli üzerinden Fon'a devredilen mali varlıkların bir an önce kıymet takdirlerinin yapılarak sonucun düzeltme kayıtları ile mali tablolara yansıtılması gerekmektedir.

BULGU 10: Birleşik Fon Bankası (BFB) Tarafından TMSF, Birleşim Varlık Yönetim A.Ş. ve Yaz Bilgi Sistemleri ve Ticaret A.Ş. Personeline Kredi Kullandırılması

Fon Kurulunun, 13.03.2014 tarih ve 2014/72 sayılı kararıyla, Banka Yönetim Kurulunun uygun göreceği koşullarda ve bankacılık kuralları çerçevesinde, Banka tarafından Fon personeline de aylık net ücretlerinin beş katını aşmamak üzere kredi kullandırılmasına karar verilmiş olmasının ardından bu defa da, 19.04.2017 tarih ve 2017/90 sayılı kararıyla, Fon iştiraklerinden olan Birleşim Varlık Yönetim A.Ş. ile Yaz Bilgi Sistemleri ve Ticaret A.Ş.

personeline, aylık net ücretlerinin beş katını aşmamak üzere tüketici kredisi kullandırılmasına karar verildiği görülmüştür.

Bankaların mensuplarına kredi vermesi, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 50'nci maddesi ile düzenlenmektedir. Bu madde ile temel prensip olarak bankaların, yönetim kurulu üyelerine, genel müdüre, genel müdür yardımcılara ve kredi açmaya yetkili mensupları ile bankanın bunlar dışında kalan mensupları ile bu sayılanların eş ve velâyet altındaki çocuklarına, her ne şekil ve surette olursa olsun nakdî ve gayrinakdî kredi verilemeyeceği hüküm altına alınmışsa da, yine aynı maddede, bankaların mensupları ile bunların eşlerine ve velâyet altındaki çocuklarına, aylık net ücretleri toplamının beş katını aşmamak üzere kredi verilebileceği düzenlenmiştir.

Her ne kadar Fon Kurulu tarafından 2017/90 sayılı ile "...Kanun Hükmünde Kararnameler ile kayımlık görev ve yetkileri Kurumumuza tevdi edilen/edilecek şirketler ile Fon iştirakleri/şirketleri/bankalarıyla sınırlı olmak üzere; kredi kullandırma, mevduat kabul etme ve diğer bankacılık enstrümanları üzerinden kurumsal bankacılık faaliyetleri gerçekleştirebilmesine..." karar verilmişse de, web sayfasındaki bilgilerden BFB'nin, "...kendisine devredilen bankaların risk ve teminatlarını takip ederek riskleri tasfiye etmekte olup, hâlihazırda mevduat toplamamakta, kredi vermeyen, hâlihazırda hesapları olan mudilerle ilgili nakit ödeme ve EFT dışında diğer bankacılık hizmetlerini yapmamakta..." olduğu görülmektedir. Yani BFB talep edenlere ne kredi vermekte, ne mevduatlarını kabul etmekte ne de diğer bankacılık hizmetlerini sunmaktadır.

BFB'nin yönetim, denetim ve temettü hariç ortaklık haklarının TMSF'ye ait olması, TMSF personelinin banka mensubu sayılması, aynı şekilde, Birleşim Varlık Yönetim A.Ş. ile Yaz Bilgi Sistemleri ve Ticaret A.Ş.'nin de %100'ünün TMSF'ye ait olması, bu şirketlerin personelinin de banka mensubu sayılması anlamına gelmeyecektir.

BFB, web sayfalarında da yer verdiği üzere "Bankacılık Etik İlkeleri" ne tabidir. Bankalar, insana saygı temelinden hareketle vazedilen "Tarafsızlık" ilkesi gereği,

"...gerek çalışanları gerekse müşterileri arasında ayırım gözetmez, önyargılı davranışlardan kaçınırlar.

Hizmet sunarken ulus, din, finansal ve toplumsal statü, cinsiyet gibi farklılıklar gözetmezler."

BFB'nin bankacılık hizmeti talep edecek potansiyel kitleye, web sayfası üzerinden yaptığı duyuru ile mevduat toplamamakta ve kredi vermemekte olduğunu ifade etmesine rağmen, banka mensubu olmayan kurum ve şirketlerin personeline kredi vermesi, müşteriler arasında ayırım ve belirli statüdeki kişiler lehine farklılık gözetmek şeklinde bir tezahürle, tarafsızlık ilkesinin ihlalidir.

Bu bağlamda, gerek 2014/72 gerekse 2017/90 sayılı kararları ile Fon Kurulunun, Bankacılık Etik İlkeleri'ni ihlal ettiği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; Sayıştay denetimlerinin “düzenlilik” ve “performans denetimi” olmak üzere iki ana başlık altında sınıflandırıldığı ifade edilmiş olup, bu denetimlerin çerçevesinden bahsedilmiş ve dayanağını Bankacılık Etik Kurallarından alan bir eleştiri konusuna rapor içeriğinde yer verilmesinin Sayıştay denetiminin kapsamı dışına taşan bir yaklaşım olduğu ve eleştiriye konu hususun hangi hukuki düzenlemeye, hangi gerekçelerle aykırılık taşıdığına da rapor içeriğinde açıkça belirtilmediği;

Bankanın bu kapsamda talep eden herkese, kayıtsız ve şartsız kredi kullandıracağı anlamına gelmediğini ve söz konusu kredilerin, taleplerin ön değerlendirmeye tabi tutulmasını müteakiben uygun görülenlere, piyasa şartlarına göre Banka tarafından belirlenen faiz ve geri ödeme koşulları çerçevesinde kullandırıldığı;

Söz konusu kredilerin, Fon Kurulu kararlarının içeriğinden de anlaşılacağı üzere, üst limiti Fon Kurulu tarafından belirlenen tüketici kredisi mahiyetindeki krediler olup, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 50'nci maddesi kapsamında Banka personeli kredisi olarak tasarlanan ve uygulanan krediler olmadığı;

Kullandırılan kredilerin geri ödemeleri, ilgili personelin maaşından kesinti yapılmak suretiyle karşılandığından, kredinin geri dönüşlerinde yaşanması muhtemel risklerin de neredeyse tamamen bertaraf edildiği;

Uygulanan faiz oranlarının, piyasa faiz oranlarının çok altında olmadığı ve kredi kullandırılan personel sayısının, toplam personel sayısının çok altında olduğu,

ifade edilmiştir.

Sonuç olarak Raporun diğer bulgularıyla ilgili itiraz nedeniyle de söylendiği gibi, bu bulguda yer alan husus da, söz konusu Fon uygulamasının, hukuki düzenlemelere aykırılığına ilişkindir.

Kurum tarafından her ne kadar, bulguda yer verilen hususun, hangi hukuki düzenlemeye aykırılık taşıdığına açıkça belirtilmediği ifade edilmiş olsa da, bunun gerçekçi olmadığı, bulgumuzun daha ilk satırlarında fark edilmektedir. Bahse konu hususun, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 50'nci maddesine aykırı olduğu açıktır. Zira bu maddenin birinci fıkrası, bankalar tarafından, pozisyonu ne olursa olsun hiçbir banka çalışanına, her ne şekilde ve surette olursa olsun nakdî ve gayrinakdî kredi verilemeyeceği hususunu düzenler ve son fıkrasında da, bir bankanın yönetim kurulu üyelerine, mensupları ile bunların eşlerine ve velâyet altındaki çocuklarına, aylık net ücretleri toplamının beş katını aşmamak üzere verilecek kredilerin, birinci fıkra hükmüne tabi olmadığını vazedir.

Kurum cevabında, kullanılan kredilerin 5411 sayılı Kanun'un 50'nci maddesinde banka personeli kredisi olarak tasarlanan ve uygulanan krediler olmadığı ifade edilmişse de, BFB tarafından kredi kullanılmasına ilişkin 2017/90 sayılı Fon Kurulu Kararı, "Bilindiği üzere, Birleşik Fon Bankası A.Ş. (Banka/BFB) tarafından, kendi personeline 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 50'nci maddesi ve Bankanın İnsan Kaynakları Yönetmeliğinin ilgili maddeleri kapsamında, aylık net ücretlerinin beş katını aşmamak üzere kredi kullanılmaktadır." diye başlamakta olup dayanağın, 50'nci madde olduğu, itiraz edilemez bir açıklıkla zikredilmiştir.

Zaten bunun mezkûr 50'nci madde kapsamında olmadığını söylemek, aynı maddenin birinci fıkrasında düzenlenmiş olan, "*Bankalar... Her ne şekilde ve surette olursa olsun nakdî ve gayrinakdî kredi veremez.*" hükmüne aykırı işlem tesis edilmiş olacağı anlamına gelecektir.

Öte yandan, Fon tarafından; "dayanağını Bankacılık Etik Kurallarından alan bir eleştiri konusuna rapor içeriğinde yer verilmesinin Sayıştay denetiminin kapsamı dışına taşan bir yaklaşım olduğu" ileri sürülmüş olsa da, söz konusu etik ilkelerin kaynağı, 5411 sayılı Kanun'un 75'inci maddesidir. Bu maddeye göre;

"Bankalar ile bunların mensupları; bu Kanuna, ilgili düzenlemelere, kuruluş amaç ve politikalarına uygun olarak faaliyetlerin icra edilmesini temin etmeye ve yönetimde adalet, doğruluk, dürüstlük ve sosyal sorumluluğu esas almaya yönelik etik ilkelere uymakla yükümlüdürler.

Etik ilkeler, kuruluş birlikleri tarafından Kurulun uygun görüşü alınmak suretiyle belirlenir."

Kanun'un bu maddesi hükmünün öngördüğü etik ilkeler, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu'nun 19 Haziran 2014 Tarih ve 5903 sayılı Kararı ile değiştirilmiş ve Türkiye Bankalar Birliği Yönetim Kurulu'nun 20 Ağustos 2014 tarihli Kararı ile kabul edilmiş ve uygulanmaya başlamıştır.

Kısacası, etik ilkeye aykırılık, apaçık bir şekilde Kanun'a aykırılık anlamına gelecek olduğundan söz konusu Kurul kararları, 5411 sayılı Kanun'un hem 50 hem de 75'inci maddelerine aykırıdır.

BULGU 11: Emekliye Ayrılan Fon Kurulu Üyelerinin Özlük Haklarının Mevzuata Aykırı Olarak Ödenmesine Devam Edilmesi

Fon Kurulu üyeliğine atanan ve görev süresi sona erdiğinde emekliliğe ayrılan Fon Kurulu eski üyelerine, özlük haklarının mevzuata aykırı olarak ödenmesine devam edildiği görülmüştür.

5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun "Fon Kurulu üyelerinin görevden ayrılması" başlıklı 126'ncı maddesinde;

"Fon Kurulu Başkan ve üyeliklerine atananların Fon Kurulunda görev yaptıkları sürece önceki görevleri ile olan ilişkileri kesilir. Ancak, kamu görevlisi iken üyeliğe atananlar, memuriyete giriş şartlarını kaybetmemeleri kaydıyla, görev sürelerinin sona ermesi veya görevden ayrılma isteğinde bulunmaları ve otuz gün içinde eski kurumlarına başvurmaları durumunda atamaya yetkili makam tarafından bir ay içinde mükteseplerine uygun bir kadroya atanır. Atama gerçekleşinceye kadar bunların almakta oldukları her türlü ödemelerin Fon tarafından yapılmasına devam olunur. Bir kamu kurumunda çalışmayanlardan Fon Kurulu Başkan ve üyeliğine seçilip yukarıda belirtilen şekilde görevi sona erenlere herhangi bir görev veya işe başlayıncaya kadar, almakta oldukları her türlü ödemeler Fon tarafından verilmeye devam edilir. Bu maddede belirtilen nedenlerle üyeliği sona erenlere Fon tarafından yapılacak ödeme iki yılı geçemez."

hükmü yer almaktadır.

Madde düzenlemesinin getiriliş amacı Hükümet Gerekçesi'nde;

"Fon Kurulu Başkan ve üyeliklerine atananların görevleri süresince önceki görevleri ile ilişkilerinin kesilmesi, bu sayede tarafsızlıkları hakkında muhtemel şüphelerin önüne geçilmesi, kamu görevlisi iken Kurul üyeliğine atananlardan Kurul üyeliği sona erenlerin geldikleri göreve dönmelerinde, atama işlemlerinde vuku bulabilecek gecikme halinde mağduriyetlerini önlemek üzere üç ayı geçmemek şartıyla Fondaki özlük haklarının devam

etmesi öngörülmektedir. Aynı hüküm, özel sektörde çalışmakta iken üye olarak atanmalar hakkında da uygulanabilecektir.” şeklinde açıklanmıştır. Hükümet Tasarısında 3 ay olarak öngörülen süre 1 yıl olarak kanunlaşmış, bilahare 6300 sayılı Bazı Kanunlar ile Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile değişikliğe uğrayarak 2 yıl olarak bugünkü şeklini almıştır.

Yapılan incelemelerde, görev süresi sona eren Kurul üyelerinin emekliliklerini talep ettiği ve Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından kendisine emekli aylığı bağlandığı tespit edilmiştir. Dolayısıyla anılan Kanun’un 126’ncı maddesi ve Hükümet Gerekçesi birlikte değerlendirildiğinde, görev süresi sonunda emekli olarak çalışma hayatı sona eren ve eski görevine dönme gibi bir durumu söz konusu olmadığı için, atama işlemleri nedeniyle herhangi bir mağduruiyeti de söz konusu olmayan Fon Kurulu eski üyelerine, 5411 sayılı Kanun’un 126’ncı maddesi hükmüne göre ödeme yapılması mümkün değildir.

Bulgu konusu husus, 2014, 2015 ve 2016 yılı Sayıştay Denetim Raporu’nda yer almışsa da idare tarafından rapor yazım tarihine kadar herhangi bir düzeltici işlem ya da tahsilat yapılmadığından Denetim Raporuna tekrar alınmıştır.

Sonuç itibariyle, görev süresi bitiminde emekli sandığından emekliliğini talep ederek ayrılan Fon Kurulu eski üyelerine, 5411 sayılı Kanun’un 126’ncı maddesi hükümlerine aykırı şekilde yapılan toplam 916.514,56 TL’lik ödemenin ilgililerden tahsil edilmesi gerekmektedir.

Tablo 13: Emekliye Ayrılan Üyelere Yapılan Ödemeler Tablosu

Adı-Soyadı/Sicil No	2014	2015	2016	2017	TOPLAM
... / 036	138.604,38-TL	217.810,62-TL	66.621,46-TL	0,00-TL	423.036,46-TL
... / 365			225.198,81-TL	268.279,29-TL	493.478,10-TL
Genel Toplam					916.514,56-TL

Kamu idaresi cevabında; 5411 sayılı Bankacılık Kanunu’nun 126’ncı maddesi hükmü kapsamında yapılacak ödemelerin gerekçelerinden birinin de görevden ayrılan başkan ve üyelerin iki yıllık çalışma yasağının bulunması olduğu,

Mezkûr Kanun hükmüne göre herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emekli aylığı almakta olanların çalıştırılmayacağı veya görev yapamayacağı alanların belirlendiği, yapılan bu ödemelerin Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından 5335 sayılı Kanun hükmündeki “kadro, pozisyon veya görevde çalışma ve görev yapma” anlamında değerlendirilmediği,

Neticede; hem ilgili Kanun maddesinde hem de Bulguda bahsi geçen madde düzenlemesinin getiriliş amacında görüleceği üzere, Fon Kurulu üyeliğinden ayrıldıktan sonra emekli aylığı almaya başlayan üyelerin Fon'dan almakta oldukları mali hakların kesileceğine ilişkin bir hüküm bulunmadığı, dolayısıyla da kanunda yer almayan bir gerekçeyi öne sürerek Fon'dan aldıkları mali hakların durdurulmasının veya yapılan ödemelerin ilgililerden tahsil edilmesinin söz konusu olamayacağı değerlendirildiği

ifade edilmiştir.

Sonuç olarak Bulgu konusu husus ilk kez 2016 yılı Sayıştay Denetim Raporu'na alınmış ancak 2017 Taslak Raporumuzda sehven, bulgu konusu hususunun 2014, 2015 ve 2016 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda yer aldığı ifadesine yer verilmiştir.

Her ne kadar Fon tarafından gönderilen cevabi yazıda; Fon Kurulu üyeliğinden ayrıldıktan sonra emekli aylığı almaya başlayan üyelerin Fon'dan almakta oldukları mali hakların kesileceğine ilişkin bir hüküm bulunmadığı ve kanunda yer almayan bir gerekçeyi öne sürerek emekliye ayrılan üyelerine iki yıl süresince Fon'dan aldıkları mali hakların durdurulmasının söz konusu olamayacağı belirtilmişse de; 5411 sayılı Kanun'un 126'ncı maddesi ve bu maddeye ilişkin Hükümet Gerekçesi göz önünde bulundurulduğunda; görev süresi sonunda, emekli olarak çalışma hayatını sona erdiren Fon Kurulu eski üyeleri için yeniden bir işe atanma durumu söz konusu olmadığından, bunların göreve (eski görevine ya da yeni bir göreve) atanamamalarından kaynaklanacak herhangi bir mağduriyet yaşamaları da söz konusu olmayacaktır. Kanun'un bahse konu maddesiyle öngördüğü mağduriyetin söz konusu olmaması ve Kanun'un 126'ncı maddesi hükmüne göre ödeme yapılmasının koşullarının oluşmaması nedenleriyle, bu kişilere yapılan ödemeler mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

Kaldı ki anılan 126'ncı madde hükmü sadece görevden ayrılma hususunu düzenlemiş olup, emeklilik bahsine aynı Kanun'un 125'inci maddesinde yer verilmiştir. Bu nedenle emekli aylığı almaya başlayan üyelerin Fon'dan almakta oldukları mali hakların kesileceğine ilişkin bir hüküm bulunmaması normal olduğu kadar makuldür de. Kanun koyucu iradenin, emeklilik ve görevden ayrılmayı ayrı tuttuğu gayet sarıh olup, ayrılma halinde, Kurul üyeliği sona erenlerin geldikleri göreve dönmelerinde, atama işlemlerinde vuku bulabilecek gecikme halinde mağduriyetlerini önleme kastıyla hareket ettiği aşikârdır.

Bu itibarla, görev süresi bitiminde emekliliğini talep ederek çalışma hayatını sona erdiren Fon Kurulu eski üyelerine mali haklarının ödenmeye devam edilmesi nedeniyle toplam

916.514,56 TL ödeme yapılmış olup, bu durum 5411 sayılı Kanun'un 125 ve 126'ncı maddelerine aykırılık teşkil etmektedir.

BULGU 12: Ticari ve İktisadi Bütünlük İhale Bedelinden Mevzuata Aykırı Ödemede Bulunulması

Ege Dünya Ticaret Merkezi Ticari ve İktisadi Bütünlüğü (TİB) ihale bedelinden, Fon'un yönetim ve denetiminde bulunmayan ... Grubu bünyesindeki farklı bir şirketin kamu borcunun ödendiği görülmüştür.

Fon Kurulu'nun 24.03.2016 tarih ve 2016/43 sayılı Kararı ile Güçyapı İnşaat Turizm Gayrimenkul Yatırım Sanayi ve Tic. A.Ş.'nin mülkiyetinde bulunan gayrimenkulün de içinde bulunduğu Ege Dünya Ticaret Merkezi TİB'i, 19.01.2016 tarihinde gerçekleştirilen ihale süreci sonunda 80.000.000,00 USD bedelle ... Madencilik Enerji Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye ihale edilmiştir.

5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 134'üncü maddesinin beşinci fıkrasında, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uyarınca haczedilen varlıklar da dâhil olmak üzere diğer tüm hak ve varlıklar bir araya getirilerek TİB oluşturulması ve bu şekilde alıcısına geçişini sağlayacak şekilde satışının yapılması düzenlenmiş; aynı maddenin sekizinci fıkrasında ise, gerçek veya tüzel kişilerin sahip olduğu varlıkların TİB kapsamında veya ayrı ayrı cebri icra yoluyla satışlarından elde edilen bedelden varlıkların ait olduğu şirketlerin geçmiş dönem borçları, kişilerin 6183 sayılı Kanun kapsamındaki kamu borçları ile GSM imtiyaz sözleşmesinden doğan Hazine payı borçları ödendikten sonra kalan kısım, kişilerin diğer kamu kurum ve kuruluşları ile üst kurullara olan borçlarına garameten taksim edilerek ödenebileceği belirtilmiştir.

Buna göre; TİB oluşturulmak suretiyle yapılan satışlardan elde edilen gelirin, bu gelirden öncelikli pay alma hakkına sahip olduğu belirtilen alacaklılara yapılabilecek ödemeler dışında başka bir amaçla kullanılması mümkün değildir.

Yapılan incelemede, yine ... Grubu bünyesinde bulunan ancak söz konusu TİB kapsamında bulunmayan, aynı zamanda Fon'un yönetim ve denetiminde de yer almayan ... Enerji San. ve Tic. A.Ş.'nin, 1.283.631,94 TL tutarındaki kamu borcu taksitinin ödendiği tespit edilmiştir.

Bulgu konusu husus, 2016 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda yer almışsa da idare

tarafından rapor yazım tarihine kadar herhangi bir düzeltici işlem yapılmadığından Denetim Raporuna tekrar alınmıştır.

Ege Dünya Ticaret Merkezi TİB ihale bedelinden 2016 yılı içerisinde toplam 1.283.631,94 TL tutarın Fon'un yönetim ve denetiminde bulunmayan Grup şirketinin kamu borçlarına binaen aktarılması ve Fon alacaklarından yapılacak mahsup miktarında eksilmeye sebebiyet verilmesi 5411 sayılı Kanun hükümlerine aykırılık teşkil ettiğinden bu eksilmenin telafi edilmesi gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; ... Grubu firmaları hakkında yasal takip işlemlerine devam edilmekte iken ... Holding AŞ tarafından Kuruma gönderilen 23.11.2016 tarihli yazıda Grup şirketlerinin 6736 sayılı Kanun kapsamındaki 24.965.765,02 TL tutarındaki toplam borcun taksitler halinde Fon hesaplarında bekleyen, Güçyapı İnş. Turizm Gayrimenkul Yat. San. ve Tic. A.Ş.'nin mülkiyetinde bulunan İzmir İlindeki taşınmazının TİB kapsamındaki satış bedeli peşinatı olan 10.000.000 USD'den karşılanmasını talep edildiği,

Talebin, Fon Kurulu tarafından uygun görülerek 6736 sayılı Kanun Kapsamında yapılandırılan Kamu Borçlarının ilk taksit tutarı olan 1.396.571,29 TL'lik kısmının ilgili Kamu kurumlarına ödendiği, Grubun Fon aleyhinde başlatmış olduğu takip ve alacakları ile açmış olduğu davalardan vazgeçtiğini,

Güç Yapı İnş. Tur. Müh. San. ve Tic. AŞ'nin mülkiyetinde bulunan bahse konu taşınmazın TİB kapsamında 80 milyon USD'a satılmış olması, bu satış bedelinden 40 milyon USD'nin (½ hisse karşılığı) ... Grubu'na isabet edecek olması; yapılacak sıra cetvelinde, bu tutardan ilk olarak Fon Kurulu Kararıyla tespit edilen 85.337.240,62 TL borcunun işleyecek faizi ile birlikte tahsil edilmesi, sonrasında ise kamu ve diğer alacaklılara ödeme yapılmasından sonra bakiye tutarın da gruba iadesi ihtimalinin kuvvetle muhtemel olması gibi sebeplerden dolayı söz konusu ödemenin yapılmış olduğu, bu ödemeye Fon alacaklarında herhangi bir eksilmeye sebebiyet verilmediği gibi yapılan bu işlem ile diğer kamu borçlarının da Fon aracılığıyla tahsilinin sağlandığı,

Yapılan işlemlerin, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun Fon'a vermiş olduğu yetkiler çerçevesinde gerçekleştirildiği,

ifade edilmiştir.

Sonuç olarak 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 134'üncü maddesinin sekizinci fıkrasında, gerçek veya tüzel kişilerin sahip olduğu varlıkların TİB kapsamında veya ayrı ayrı cebri icra yoluyla satışlarından elde edilen bedelden varlıkların ait olduğu şirketlerin geçmiş dönem borçları, kişilerin 6183 sayılı Kanun kapsamındaki kamu borçları ile GSM imtiyaz sözleşmesinden doğan Hazine payı borçları ödendikten sonra kalan kısım, kişilerin diğer kamu kurum ve kuruluşları ile üst kurullara olan borçlarına garameten taksim edilerek ödenebileceği belirtilmiştir. Buna göre; TİB oluşturulmak suretiyle yapılan satışlarda ihale bedelinin, ihale bedelinden öncelikli paya sahip olduğu belirtilen alacaklılara yapılabilecek ödemeler dışında başka bir amaçla kullanılması mümkün değildir.

Bu itibarla, TİB oluşturulmak suretiyle olsun veya olmasın cebri icra satışlarında, ihale bedelinin veya kalan bakiyenin (ihale bedelinden öncelikli olarak ödeme yapılanlar dışında) borçlunun borcuna mahsup işlemi yapılınca kadar başka bir amaçla kullanılması mümkün bulunmadığından, Ege Dünya Ticaret Merkezi TİB İhale bedelinden 2016 yılı içerisinde 1.283.631,94 TL'lik tutarın Fonun yönetim ve denetiminde bulunmayan ... Grubu şirketinin kamu borcu taksitine binaen aktarılması ve Fon alacaklarından yapılacak mahsup miktarında eksilmeye sebebiyet verilmesi 5411 sayılı Kanun hükümlerine aykırılık teşkil etmektedir.

BULGU 13: Fon Alacaklarına Mahsubu Yapılmak Üzere Fon Hesaplarında Bekleyen Tutarlardan Mevzuata Aykırı Ödemede Bulunulması

Fon alacaklarının tahsilini teminen, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu hükümlerinin tatbik edilmesi sonucunda takibi ve tahsilatı yapılmış ve Fon alacaklarına mahsubu yapılmak üzere Fon hesaplarında bekleyen tutarlardan, Fon'un yönetim ve denetiminde bulunmayan ..... Grubu şirketlerinin yapılandırılmış kamu borçları ile sair borçlarına münhasıran Gruba para aktarıldığı ve Fon alacaklarının teminatını oluşturan varlıklarda eksilmeye sebebiyet verildiği görülmüştür.

5411 sayılı Kanun'un 132'nci maddesinin birinci ve üçüncü fıkralarında; Fon alacaklarının takibi ve tahsilinde 6183 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağı; Fon'un 6183 sayılı Kanun'un uygulamasında anılan Kanun'un Maliye Bakanlığı tahsil dairesi ve diğer makam, merci ve komisyonlara verdiği yetkileri kullanacağı hüküm altına alınmıştır.

Yine 5411 sayılı Kanun'un 134'üncü maddenin beşinci fıkrasında, 6183 sayılı Kanun hükümleri uyarınca haczedilen varlıklar da dâhil olmak üzere diğer tüm hak ve varlıkların bir araya getirilerek TİB oluşturulması ve bu şekilde alıcısına geçişini sağlayacak şekilde satışı

düzenlenmiş, aynı maddenin sekizinci fıkrasında ise TİB kapsamında veya ayrı ayrı cebri icra yoluyla satışlarından elde edilen bedelden hangi borçların ödenebileceği tahdidi olarak sayılmıştır. Buna göre, satışa konu varlıkların ait olduğu şirketlerin geçmiş dönem borçları, 6183 sayılı Kanun kapsamındaki kamu borçları ile GSM imtiyaz sözleşmesinden doğan Hazine payı borçları ödendikten sonra var ise kalan kısım, kişilerin diğer kamu kurum ve kuruluşları ile üst kurullara olan borçlarına garameten taksim edilerek ödenebilecektir.

Benzer şekilde, 6183 sayılı Kanun'un 47'nci maddesinin ikinci fıkrasında, "*Amme alacağına karşılık cebren tahsil olunan paralar; önce parayı tahsil eden dairenin, artarsa aynı amme idaresinin takibe iştirak etmiş olan diğer alacaklı tahsil dairelerinin takip konusu alacak aslı ve fer'ilerine orantılı olarak mahsup edilir*" ve 74'üncü maddesinde, "*Satıştan elde edilen bedelden, takip masrafları ve takip edilen amme alacağı düşüldükten sonra geriye kalan kısım borçlunun ödeme zamanı gelmiş veya muacceliyet kesbetmiş borçlarına mahsup edilir (...)*" denildiğinden cebri icra satışlarında; ihale bedelinin -ihale bedelinden öncelikli olarak ödenebilecek borçlar dışında- hiçbir amaçla kullanılmaması gerekmektedir.

Bu nedenle, TİB oluşturulmak suretiyle olsun veya olmasın cebri icra satışlarında, ihale bedelinden öncelikli olarak ödeme yapılanlar dışında kalan bakiyenin ve Fon alacaklarının tahsilini teminen 6183 sayılı Kanun hükümleri uyarınca haczedilen hak ve varlıkların Fon alacağına mahsup işlemi yapılincaya kadar başka bir amaçla kullanılmaması gerekmektedir. Ancak, 6183 ve 5411 sayılı Kanun hükümlerinin tatbik edilmesi sonucunda takibi ve tahsilatı yapılmış ve Fon alacaklarına mahsubu yapılmak üzere Fon hesaplarında bekleyen tutarlardan, Fon'un yönetim ve denetiminde bulunmayan ..... Grubu şirketlerinin yapılandırılmış kamu borçları ile İş Bankası A.Ş.'ye olan borcun ödenmesi için 2016 yılında Grup şirketlerine toplam 196.638.628,29 TL ve 8.305.982,00 GBP aktarıldığı tespit edilmiştir.

Bulgu konusu husus, 2016 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda yer almışsa da idare tarafından rapor yazım tarihine kadar herhangi bir düzeltici işlem yapılmadığından Denetim Raporuna tekrar alınmıştır.

Fon alacaklarının tahsilini teminen, 6183 ve 5411 sayılı Kanun hükümlerinin tatbik edilmesi sonucunda takibi ve tahsilatı yapılmış tutarlardan, 2016 yılı içerisinde ayrıntısı aşağıdaki tabloda gösterilen toplam 196.638.628,29 TL ve 8.305.982,00 GBP tutarlarının Fon'un yönetim ve denetiminde bulunmayan ..... Grubu şirketlerinin yapılandırılmış kamu borçlarına binaen aktarılması ve Fon alacaklarının teminatını oluşturan hak ve varlıklarda eksilmeye sebebiyet verilmesi mevzuat hükümlerine aykırılık teşkil etmektedir. Söz konusu

eksilmenin Fon tarafından telafi edilmesi gerekmektedir.

Tablo 24: Fon'un Yönetim ve Denetiminde Bulunmayan Şirketlere Aktarılan Tutarlar Tablosu

Fonu Kurulu Karar No	Tutar	Transfer Edilen Şirket
2015/317	8.305.982,00 GBP	... A.Ş.
2016/129	16.611.957,95 TL	... A.Ş.
2016/283	161.659.583,71 TL	... A.Ş.
2016/283	18.367.086,63 TL	... A.Ş.

Kamu idaresi cevabında; 5411 sayılı Bankacılık Kanunu ile 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un ilgili hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, Fon'a, TİB ile Gruba ait hisselerin ve diğer varlıkların satışlarından elde edilecek bedellerin, Fon alacaklarının daha ivedi ve ihtilafsız olarak tahsilini kolaylaştırmaya yönelik birden fazla hüküm ihtiva etmekte olduğu ve bu konuda Fon'a genel bir takdir hak ve yetkisi verildiği,

Bu çerçevede, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 132'nci maddesinin onuncu fıkrasının, Fona, alacakların takip ve tahsilinde kolaylık sağlayan, geniş yetki ve takdir hakkı veren hüküm ihtiva ettiği ve Kanun'un 134'üncü maddesinin sekizinci fıkrasında, maddede sayılanlar dışında bir ödeme yapılamayacağına ilişkin bir hüküm bulunmadığı, bu nedenle de Fonun, ... Grubu'ndan olan alacağının tahsilinin zora girmesinin önlenmesi amacıyla ve güçlü teminatlar alınmak suretiyle, gerek ihale ve gerekse hisse satış bedellerinden Grubun kamu borçlarının ödenmesi işleminin, Kanunların Fonun kendisine vermiş olduğu yetkiler dâhilinde gerçekleştirilmiş işlemler olduğu,

Fon tarafından 2016 yılı içerisinde; ... Grubu'nun 6552 ve 6736 sayılı Kanunlar kapsamında yapılandırılmış kamu borçlarının toplam 16.611.957,95 TL ve 180.026.670,34 TL tutarındaki taksitlerinin ihale bedellerinden ödenirken 6552 sayılı, 6736 sayılı, 5411 sayılı ve 6183 sayılı Kanunların ilgili hükümlerinin birlikte değerlendirildiği,

196.638.628,29 TL'lik ödeme ile amme alacaklarının tahsilinin sağlandığı, T. İş Bankası A.Ş.'ye 8.305.982.-GBP karşılığı 35.350.259,39 TL ödeme yapmak suretiyle de adı geçen bankanın ... Holding A.Ş.'yi temerrüde düşürmesinin, dolayısıyla da Fonun alacağını tahsilde zorlanmasının önüne geçildiği,

ifade edilmiştir.

Sonuç olarak Kurum tarafından aksi iddia edilse de, Kanun'un 132'nci maddesinin onuncu fıkrasında sağlanan yetkilerin Fonun takip ettiği alacaklar ile ilgili olduğu açıktır. Bu hüküm, TİB satış ihale bedelinin kullanımına ilişkin yetki vermemektedir. Zira burada, artık

Fon'un takip ettiği bir alacak söz konusu olmayıp, satış ihalesinden elde edilmiş bir tahsilat söz konusudur.

Kamu idaresi cevabında, Kanun'un 134'üncü maddesinin sekizinci fıkrasının, bu fıkra da sayılanlar dışında bir ödeme yapılamayacağına ilişkin bir belirleme ihtiva etmediği belirtilmiş ise de, fıkra da, "*kalan kısmın, kişilerin diğer kamu kurum ve kuruluşları ile üst kurullara olan borçlarına garameten taksim edilerek ödenmesi*" ifadesi yer aldığından ve grubun Fon'a olan borçlarının tamamı henüz ödenmemiş olduğundan ve bu bağlamda, ihale bedelinden kalan tutarın diğer kamu kurum ve kuruluşları ile üst kurullara olan borçları kapsamında Fon'a ödenmesi gerekeceğinden, Fon'a olan borçlarının tamamı kapatılmadığı sürece (borca mahsup işlemi yapılmadan) fıkra da sayılanlar dışında bir ödeme yapılamayacağı aşikârdır. Bu nedenle TİB satış ihale bedelinin kullanımına ilişkin işlemin bu fıkra ya uygun olduğu söylenemez.

Diğer taraftan, kamu idaresi, Kanun'un 134'üncü maddesinin beşinci fıkrasında yer alan "*...ihalenin sair usul ve esasları ile satış şartlarını 6183 sayılı Kanun hükümlerine bağlı olmaksızın belirlemeye yetkilidir.*" hükmüne dayanılarak ihalenin sair unsurları hakkındaki esasları belirlemeye de yetkili olduğu belirtilmiş ise de, sıra cetvelinin oluşturulması ve dağıtımı, ihalenin bir unsuru olmadığından bu kapsamda değerlendirilemez.

5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 134'üncü maddesinin sekizinci fıkrasında, gerçek veya tüzel kişilerin sahip olduğu varlıkların TİB kapsamında veya ayrı ayrı cebri icra yoluyla satışlarından elde edilen bedelden, varlıkların ait olduğu şirketlerin geçmiş dönem borçları, kişilerin 6183 sayılı Kanun kapsamındaki kamu borçları ile GSM imtiyaz sözleşmesinden doğan Hazine payı borçları ödendikten sonra kalan kısım, kişilerin diğer kamu kurum ve kuruluşları ile üst kurullara olan borçlarına garameten taksim edilerek ödenebileceği belirtilmiştir.

Buna göre; TİB oluşturulmak suretiyle yapılan satışlarda ihale bedelinin, ihale bedelinden öncelikli paya sahip olduğu belirtilen alacaklılara yapılabilecek ödemeler dışında başka bir amaçla kullanılması mümkün değildir.

BULGU 14: 631 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Belirlenen Üst Sınırın Aşılarak Ücret Ödenmesi

TMSF'nin, 631 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Mali ve Sosyal Haklarında Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (KHK) kapsamına alındığı 27.12.2005 tarihinden bu yana Fon personeline yapılan maaş ödemelerinde adı geçen KHK ile belirlenen üst sınırın aşıldığı görülmüştür.

631 sayılı KHK'nın 14'üncü maddesi ile; kapsam dâhilinde bulunan kurum personellerinin, ilgili mevzuatları uyarınca belirlenen her türlü maaş, aylık, ücret, ek ücret, prim, zam, tazminat, ikramiye, fazla mesai, kar payı ve her ne ad altında olursa olsun yapılan diğer mali ödemeler ile sosyal hak kapsamında yapılan bütün ayni ve nakdi ödemelerin tümünün altı aylık net ortalaması toplamının, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabi en yüksek Devlet memuruna her ne ad altında olursa olsun fiilen yapılan mali ve sosyal hak niteliğindeki her türlü ödemeler dâhil bulunacak toplamının altı aylık net ortalamasını geçemeyeceği hüküm altına alınmıştır.

5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 01.11.2005 tarihinde yürürlüğe girmesinden sonra çıkarılan 27.12.2005 tarihli 2005/9857 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Fon Kurulu Başkanı ve Kurul üyeleri hariç tüm Fon personeli, 631 sayılı KHK ile ilişkilendirilmiştir.

2005/9857 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 2002/3729 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nın 1'inci maddesine, "üst kurul üyeleri" ibaresinden sonra gelmek üzere "Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu ile Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Kurulu Başkan ve üyeleri hariç" ibaresi; aynı maddede yer alan "dâhil tüm personeli" ibaresinden sonra gelmek üzere "Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ile Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu personeli dâhil" ibaresi eklenmiş ve Fon Kurulu Başkan ve Kurul üyeleri hariç tüm Fon personeli, 631 sayılı KHK kapsamına alınmıştır.

Yukarıdaki hükümlerden açıkça anlaşılacağı üzere; Fon Kurulu Başkanı ve Kurul üyeleri hariç, tüm Fon personeline her ne ad altında olursa olsun yapılan tüm mali ödemelerin, 631 sayılı KHK'ya dayanılarak her yıl Bakanlar Kurulu Kararıyla tespit edilecek ortalama ücret toplamı üst sınırını geçmemesi gerekmektedir. Dolayısıyla Fon personeline yapılan fazla mesai ödemesi, yılda iki defa ödenen performansa dayalı ödüller ve avukatlar lehine hükmolunan vekâlet ücretleri de bu sınıra tabidir.

Söz konusu ücret sınırı, 04.01.2016 tarihli “Mali ve Sosyal Haklara” ilişkin Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü Genelgesi ile 2017 yılının birinci altı aylık döneminde 9.568,09 TL olarak tespit edilmiştir. 04.07.2016 tarihli “Mali ve Sosyal Haklara” ilişkin Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü Genelgesi ile 2017 yılının ikinci altı aylık döneminde ise 10.230,21 TL olarak tespit edilmiştir.

Bulgu konusu husus, 2013, 2014, 2015 ve 2016 yılı Sayıştay Denetim Raporu’nda yer almışsa da idare tarafından rapor yazım tarihine kadar herhangi bir düzeltici işlem yapılmadığından Denetim Raporuna tekrar alınmıştır.

Fon personeline, 631 sayılı KHK’ya dayanılarak Bakanlar Kurulu Kararıyla belirlenen ücret üst sınırına uyulmaması sonucunda ayrıntısı ve hesabı aşağıdaki tabloda gösterildiği üzere 2013-2017 dönemi için toplam 417.373,30 TL tutarında fazla ödemede bulunduğu tespit edilmiştir. Fazla ödemenin ilgililerden tahsil edilmesi gerekmektedir.

Tablo 15: Tavan Ücreti Aşan Tutarlara İlişkin Hesap Tablosu

Sicil No	Ücret Tavanının Aştığı Dönem	TOPLAM Bütün Gelirler (TL)	TAVAN 1. Altı Ay (9.568,09 TL x 6 ay)	TAVAN 2. Altı Ay (10.230,21 TL x 6 ay)	Aşan Tutar (Birinci Altı Ay-TL)	Aşan Tutar (İkinci Altı Ay-TL)
3	Ocak-Haziran	59.575,43	57.408,54		2.166,89	
25	Ocak-Haziran	59.575,40	57.408,54		2.166,86	
37	Ocak-Haziran	59.521,27	57.408,54		2.112,73	
44	Ocak-Haziran	59.575,46	57.408,54		2.166,92	
47	Ocak-Haziran	59.564,82	57.408,54		2.156,28	
69	Ocak-Haziran	59.575,40	57.408,54		2.166,86	
146	Ocak-Haziran	58.982,55	57.408,54		1.574,01	
161	Ocak-Haziran	59.568,85	57.408,54		2.160,31	
186	Ocak-Haziran	58.904,80	57.408,54		1.496,26	
219	Ocak-Haziran	59.601,27	57.408,54		2.192,73	
223	Ocak-Haziran	58.982,86	57.408,54		1.574,32	
233	Ocak-Haziran	58.982,86	57.408,54		1.574,32	
276	Ocak-Haziran	58.362,51	57.408,54		953,97	
299	Ocak-Haziran	59.210,53	57.408,54		1.801,99	
333	Ocak-Haziran	59.575,46	57.408,54		2.166,92	
345	Ocak-Haziran	62.208,01	57.408,54		4.799,47	
368	Ocak-Haziran	59.575,44	57.408,54		2.166,90	
373	Ocak-Haziran	59.575,45	57.408,54		2.166,91	
47	Temmuz-Aralık	61.481,84		61.381,26		100,58
186	Temmuz-Aralık	61.447,94		61.381,26		66,68
223	Temmuz-Aralık	61.447,86		61.381,26		66,60
TOPLAM					37.564,63	233,86
TOPLAM					37.798,49	

Tablo 16: Yıllar İtibariyle Fazla Ödenen Tutarlar Tablosu

Yıllar	Fazla Ödenen Tutar (TL)
2013	77.228,20
2014	217.891,36
2015	42.509,50
2016	41.945,75
2017	37.798,49
GENEL TOPLAM	417.373,30

Kamu idaresi cevabında; 631 sayılı KHK'dan daha sonra çıkmış olan ve bankacılık sektöründe çalışan personel için özel kanun niteliği taşıyan 5411 sayılı Bankacılık Kanunu hükümlerinin, aynı konuda düzenleme yapan genel nitelikli ve eski tarihli 631 sayılı KHK'nın bu konuya dair hükümlerini TMSF ve BDDK personeli açısından zımnen ilga ettiği, bu nedenle de, 5411 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra, bu kurumlarda çalışan personel için 631 sayılı KHK'nın 14'üncü maddesinin uygulanamayacağı,

Öte yandan, TMSF personeline yapılacak ödemelerin de 631 sayılı KHK'nın mezkûr maddesinin kapsamına girdiği kabul edilse dahi; bulguda eleştiri konusu edilen uygulama kapsamında Fon personeline yapılmış bir fazla ödemededen bahsedilmesinin yine mümkün olmayıp olsa olsa (ikinci altı ayda yapılması mümkün olan bir ödemenin erken bir şekilde ilk altı aylık dönemde ödenmesinden mütevellit) bir "erken ödeme"den bahsetmenin söz konusu olacağı,

Fon uygulaması ücret ortalamalarının altı aylık dönemler itibarıyla hesaplanması bakımından 631 sayılı KHK'ya uyumlu hale getirildiği,

Emsal olarak alınabilecek ve Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğü bünyesinde avukat olarak görev yapan davacı tarafından açılan davada Danıştay 11. Dairesinin vermiş olduğu 2010/7141 E.-2011/7028 K. sayılı Kararında, dava sonunda haksız çıkan tarafa yükletilen yasal vekâlet ücretinin yargılama giderlerinden olduğunun vurgulandığı, avukatlık ücretinin, Fon avukatlarının vekil olarak takip ettikleri davaların karşı tarafından kanunen alınan bir karşılık olduğu ve Fon bütçesinden ödenen bir tutar olmadığı,

ifade edilmiştir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında, 5411 sayılı Kanun hükümlerinin, aynı konuda düzenleme yapan genel nitelikli ve eski tarihli 631 sayılı KHK'nın bu konuya dair hükümlerini TMSF ve BDDK personeli açısından zımnen ilga ettiği belirtilmiş ise de 5411 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra çıkarılan 2005/9857 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Fon personelinin kapsama dâhil olduğu açıkça zikredilmiştir.

Kurum, söz konusu ödemeleri 2015 yılı itibariyle 631 sayılı KHK'ya uyumlu hale getirdiğini belirtmiştir. Ancak 631 sayılı KHK uyarınca her yıl Bakanlar Kurulu Kararı'yla tespit edilen ortalama ücret toplamının üst sınır olarak esas alınması gerekirken, 5411 sayılı Kanun'un 125'inci maddesi çerçevesinde Başbakanlık Müsteşarı'nın ücretinin üst sınır olarak esas alınması nedeniyle söz konusu ödemelerde uyum sağlanamadığı görülmüştür.

Diğer yandan, vekâlet ücretlerine ilişkin olarak 5411 sayılı Kanun'un 125'inci maddesinde yer alan hüküm vekâlet ücretlerinin dağıtımının Fon Kurulunca belirlenmesine ilişkin bir yetkinin belirtilmesinden ibaret olup 5411 sayılı Kanun'da belirtilen tavandan ayrı olarak düşünülmemesi gerekmektedir. Yine kamu idaresi cevabında 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda muhtelif maddelerinde mali nitelikteki bu haklara ilişkin hususlar düzenlenirken, avukatlık ücretinin hiçbir düzenlemede "mali hak" olarak kabul edilmediği belirtilmiş ise de, 657 sayılı Kanun'un 659 sayılı KHK ile değiştirilmeden önceki "avukatlık ücretinin" yer aldığı 146'ıncı maddesinin bulunduğu kısım, 657 sayılı Kanun'da "Mali Hükümler" başlığı altında yer aldığından vekâlet ücretlerinin mali ödeme olduğu konusunda herhangi bir şüphe bulunmamaktadır.

Kamu idaresi cevabında, 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun "Avukatlık Ücreti" başlıklı 164'üncü maddesinin birinci fıkrasının "*Avukatlık ücreti, avukatın hukuki yardımının karşılığı olan meblağı veya değeri ifade eder.*" hükmünü ihtiva etmekte olduğu, avukatlık ücretinin "*avukatın hukuki yardımının karşılığı*" olarak ifade edildiği; maddenin son fıkrası ile de dava sonunda kararla tarifeye dayanılarak karşı tarafa yüklenecek vekâlet ücretinin avukata ait olduğu, bu ücretin, iş sahibinin borcu nedeniyle takas ve mahsup edilemeyeceği ve hacedilemeyeceğinin düzenlendiği, yine 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda avukatlık ücretinin yargılama giderleri arasında kabul edildiği belirtilmiştir. Ancak bilindiği üzere, Avukatlık Kanunu'nun 164'üncü maddesi hükmü, iş sahibi ile avukat arasındaki ücret ilişkilerini düzenlemektedir. Söz konusu düzenleme, tamamen mesleklerini serbest olarak ifa eden avukatlar için getirilmiş bir düzenlemedir. Konusu benzer olan 10.07.2012 tarihli Sayıştay Temyiz Kurulu Kararı ile çeşitli idari yargı kararlarında avukatlık ücreti hakkındaki düzenlemelerin kamuda görev yapan avukatlara sınırsız uygulanamayacağı hususuna yer verilmiştir. Kamuda istihdam edilen avukatların statü hukukuna tabi olmaları nedeniyle bunlara sadece avukatlık ücreti değil, kadrolarına bağlı olarak ilgili mevzuatta öngörülen mali, sosyal hak ve yardımlar da her ay herhangi bir dava ile ilişki kurulmaksızın ödenmektedir. Bu nedenle, Fon avukatlarına, avukatlık vekâlet ücretinin dağıtımında 631 sayılı KHK'da belirtilen tavana uyulması gerektiği düşünülmektedir.

Yukarıda belirtildiği üzere mali ödeme olduğu konusunda şüphe bulunmayan, dağıtımı ve ödemesi Fon tarafından yapılan bu ücret kaleminin de 631 sayılı KHK’da yer alan tavana dâhil edilmesi gerekmektedir.

Fon personeline, 631 sayılı KHK’ya dayanılarak ve Bakanlar Kurulu Kararı’yla belirlenen ücret üst sınırı esas alınarak ücret ödenmelidir.

BULGU 15: Alacağın Temliki Yoluyla Devralınan İpotek Bedellerinin KDV Matrahına Dâhil Edilmemesi Nedeniyle Vergi Kaybına Sebebiyet Verilmesi

Alacağın temliki yoluyla devralınan ipotek bedellerinin Katma Değer Vergisi (KDV) matrahına dâhil edilmemesi nedeniyle vergi kaybına neden olduğu görülmüştür.

Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu’nun (Fon) Ticari ve İktisadi Bütünlük (TİB) oluşturulmak suretiyle yaptığı satışların KDV karşısındaki durumu, 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu’nun, istisnaları düzenleyen, 17/4-m maddesine göre belirlenmektedir. Buna göre, satış bedelinden Fon’a intikal eden tutar istisna kapsamında yer alırken, kalan tutar KDV’ye tabi olduğu için Fon tarafından ihale alıcılarından tahsil edilip, ilgili vergi dairesine beyanda bulunularak ödenmesi gerekmektedir. Diğer bir ifadeyle, Fon’un bu türden satışlarında KDV matrahını, satış bedelinden Fona intikal etmeyen tutarlar oluşturmaktadır.

Bu doğrultuda, vergiyi doğuran olayın gerçekleştiği zamanda, Fona intikal etmeyeceği belli olan ipotek alacakları, KDV matrahı kapsamında olan alacaklar statüsünde yer aldığı için ihale alıcılarından ilgili tutarda KDV’nin sorumluluk gereği tahsili gerekmektedir.

Ancak, ... ve ... Baskı Tesisleri TİB satış ihaleleri için bahsi geçen bu usulden farklı bir yöntem izlenmiştir. Buna göre, vergiyi doğuran olay sırasında istisna kapsamında olmayıp KDV matrahına dâhil olan tutarlar (ipotek alacakları), Fon tarafından temlik alınarak sonradan istisna kapsamına dâhil edilmiş ve vergi kaybına neden olunmuştur.

Bulgu konusu husus, 2014, 2015 ve 2016 yılı Sayıştay Denetim Raporu’nda yer almışsa da idare tarafından rapor yazım tarihine kadar herhangi bir düzeltici işlem yapılmadığından Denetim Raporuna tekrar alınmıştır.

Fon tarafından alacağın temliki yoluyla devralınan ipotek bedellerinin KDV matrahına dâhil edilmemesi nedeniyle oluşan ve ayrıntısı aşağıdaki tabloda gösterilen toplam 6.490.628,88 TL tutarındaki KDV kaybının, ihale alıcılarından tahsil edilerek Fon alacaklarına kaydedilmesi ve vergisel sorumluluk gereği ilgili vergi dairesine bildirimde bulunularak

verginin ödenmesi gerekmektedir.

Tablo 17: Alacağın Temlik Yoluya Devralınan İpotek Bedellerinin KDV Matrahına Dâhil Edilmemesi Nedeniyle Oluşan Vergi Kaybı Tablosu

TİB Satışı	İpotek Alacağının Asıl Sahibi	Fon Kurulu Kararı İle İhalenin Kesinleştiği Tarih ve Sayı	Fon Kurulu Kararı İle İpotekli Alacağın Temlik Tarihi ve Sayısı	Temlik Alınan İpotekli Alacak Tutarı (TL)	Eksik Tahsil Edilen KDV Tutarı (TL)
..... TİB satışı	Tasfiye Halindeki T. Emlak Bankası A.Ş.	21.02.2008 - 2008/49	18.08.2011 - 2011/276	11.636.326,00	2.094.538,68
..... Baskı Tesisleri TİB Satışı	T. Halk Bankası A.Ş.	22.07.2007 - 2007/79	25.10.2007 - 2007/538	24.422.723,34	4.396.090,20
Toplam					6.490.628,88

Kamu idaresi cevabında; TİB kapsamında yapılan ihalelerde KDV uygulanacak ve istisna uygulanacak tutarların nihai tespitinin kesinleşen sıra cetvelleri gereğince pay sahibi olan alacaklıların ve alacaklarının kesinleşmesi ile mümkün olabildiği ve yine kesinleşen sıra cetvellerinde yer alan alacaklılar ve alacak tutarları dikkate alınarak KDV tahakkuk ettirilebildiği dikkate alınarak, ihalenin ancak TİB ve sıra cetveliyle ilgili olarak açılan bütün davaların Fon lehine sonuçlanarak sıra cetvelinin kesinleşmesiyle gerçekleştiğinin kabul edilmesi gerektiği,

İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı tarafından gönderilen 03.07.2009 tarihli muktezada; "... 3065 sayılı KDV Kanunu'nun (17/4-m) maddesinde, "Fon'a kalan tutar"dan değil, "Fon'a intikal eden tutar"dan bahsedildiği dikkate alınarak "Fon'a intikal eden tutar" ibaresinden;... "teslim alınan mal ve hakların bedeli olarak Fon'a tamamı ödenmiş olan tutardan, teslim alınan mal ve haklara ilişkin rehin ve ipotek ile ortaklık hakkı dolayısıyla vergiyi doğuran olayın meydana geldiği (satış ihalesinin kesinleştiği) tarih itibarıyla Fon'a intikal etmesine hukuken imkân bulunmadığı belli olan tutar dışında kalan tutarın" anlaşılması icap etmektedir." denildiği,

Temlik işlemleriyle Fon'a kalacağı belli olan ipotek alacağından dolayı KDV tahakkuk ettirilmemesinin hem 3065 sayılı Kanun'un 17/4-m maddesine hem de bahsi geçen muktezalara uygun bir işlem olduğu, Aksi düşüncenin, Fon'un alacak temlikleriyle devraldığı ipotekle teminat altına alınmış bir alacağa KDV tahakkuk ettirilmesi anlamına geldiği, böyle bir durumun 3065 sayılı Kanun'un 17/4-m maddesinin açık hükmüne ve amacına aykırı olacağı,

İpotek bedellerinin, Fon'a intikal etmesine hukuken imkân bulunmadığı belli olan tutarlar olarak ele alınması konusunun da hukuken net olmayıp satışın Fon Kurulu kararıyla kesinleştiği tarih itibarıyla Fon'a kalıp kalmayacağı belirsizlik arzeden bu bedellerin KDV matrahını oluşturmayacağı düşünülüyor,

ifade edilmiştir.

Sonuç olarak TİB satış ihaleleri sırasında, vergiyi doğuran olayın gerçekleştiği zamanda, Fon'a intikal etmeyeceği kesin olan ipotek alacakları, KDV matrahı kapsamında olan alacaklar statüsünde yer aldığı için ihale alıcılarından bulguda belirtilen tutarda KDV'nin Fon tarafından tahsili gerekmektedir. Ancak, ... TİB satış ihaleleri için bahsi geçen bu usulden farklı bir yöntem izlenmiştir. Buna göre, vergiyi doğuran olay sırasında istisna kapsamında olmayıp KDV matrahına dâhil olan tutarlar (ipotek alacakları), Fon tarafından temlik alınarak, sonradan istisna kapsamına dâhil edilmiş ve vergi kaybına neden olunmuştur.

TİB satış ihaleleri sırasında istisna kapsamında olmayıp, KDV matrahına dâhil olan tutarların (ipotek alacakları), Fon tarafından vergiyi doğuran olayın gerçekleşmesinden sonra temlik alınarak istisna kapsamına dâhil edilmesi nedeniyle tahakkuk ettirilmeyen toplam 6.490.628,88 TL KDV'nin, ihale alıcılarından tahsil edilerek Fon alacaklarına kaydedilmesi ve ilgili vergi dairesine bildirimde bulunularak verginin ödenmesi gerekmektedir.

BULGU 16: Fon Personeli ile Bunların Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Tedavi ve İlaç Giderlerinin Bütçeden Ödenmesi

Fon personeli ile bunların bakmakla yükümlü oldukları kişilerin tedavi ve ilaç giderlerinin karşılanması amacıyla Fon bütçesinden Sosyal Güvenlik Kurumuna (SGK) sosyal güvenlik ve sağlık primi işveren payı ödenmesine rağmen, bunların tedavi ve ilaç giderleri için Fon bütçesinden ayrıca ödeme yapıldığı tespit edilmiştir.

5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 125'nci maddesinde; *"Fon Kurulu Başkan ve üyeliklerine atananlar ile başkan yardımcıları, daire başkanları, müdürler, başkanlık müşavirleri ve meslek personeli hakkında 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ile ek ve değişikliklerine ilişkin hükümlerin uygulanacağı"* hüküm altına alınmıştır.

01.10.2008 tarihinde yürürlüğe giren 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun geçici 4'ncü maddesine göre; 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre kesenek ve karşılık ödenmesi gerekenler ile bunların bakmakla yükümlü olduğu kişilerin sağlık

hizmetleri SGK tarafından devralınarak 5510 sayılı Kanun'un genel sağlık sigortasına ilişkin hükümlerinden yararlandırılacağı hüküm altına alınmıştır.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerine göre, Fon mensupları hakkında 5510 sayılı Kanun yürürlüğe girmeden önce 5434 sayılı Kanun, 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra ise hizmet akdi ile çalıştırılanlar (5510/4-a) ve bunların bakmakla yükümlü olduğu kişilere 01.10.2008 tarihinden itibaren, kamu personeli olarak istihdam edilenler (5510/4-c) ile bunların bakmakla yükümlü olduğu kişilere 15.01.2010 tarihinden itibaren 5510 sayılı Kanun hükümleri uygulanacaktır.

SGK Başkanlığı, sağlık hizmetlerine ilişkin kayıt ve işlemlerin 15.01.2010 tarihinden itibaren kurumlardan devralınacağı kararını almış ve bu konuda Kamu Personelinin Genel Sağlık Sigortası Kapsamına Alınması Hakkında Tebliğ'i 18.12.2009 tarihli ve 27436 sayılı Resmî Gazete'de yayımlamıştır. Bu Tebliğ'in 3'üncü maddesinde sağlık hizmeti devralınacak kurum ve kuruluşlar sayılmıştır. Buna göre 5510 sayılı Kanun'un geçici 4'üncü maddesi gereğince 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre kesenek ve karşılık ödenmesi gerekenler ile bunların bakmakla yükümlü olduğu kişilerin sağlık hizmetleri SGK tarafından devralınarak 5510 sayılı Kanun'un genel sağlık sigortasına ilişkin hükümlerinden yararlandırılacaklardır.

Mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, Fon personelinin sağlık hizmetlerinin SGK'ya devredilmesi gerektiği açıktır. Ancak yapılan incelemelerde; 14.06.2007 tarih ve 236 sayılı Fon Kurulu Kararı ile belirlenen Sağlık Yardımı Uygulama Usul ve Esasları'na dayanılarak, Fon tarafından, SGK ile anlaşması olup olmadığına bakılmaksızın özel sağlık kuruluşları ile sözleşme imzalandığı ve bu kapsamda tedavi ve ilaç giderlerinin Fon bütçesinden karşılandığı tespit edilmiştir.

Yukarıdaki açık hüküm karşısında, Fon Kurulu tarafından Kanuna aykırı olarak düzenleyici işlem tesis edilmesi hukuken mümkün bulunmamaktadır. Fonun yetkisi 5411 sayılı Kanun'un "Fon Kurulunun görev ve yetkileri" başlıklı 117'nci maddesinde belirtildiği üzere, Fonun ana stratejisi ile amaç ve hedeflerine uygun olarak hazırlanan bütçe teklifini görüşmek ve karara bağlamakla sınırlıdır. Fonun bağımsız idari otorite olması ve özerk bütçeye sahip olmasının, Kanun'da öngörülenlere aykırı bir takım düzenlemeler yapabileceği ve bu düzenlemeye paralel olarak kendi bütçesine ödenek koyabileceği ve harcama yapabileceği anlamına gelmemektedir.

Bulgu konusu husus, 2014, 2015 ve 2016 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda yer almışsa

da idare tarafından rapor yazım tarihine kadar herhangi bir düzeltici işlem yapılmadığından Denetim Raporuna tekrar alınmıştır.

Bu itibarla, Fon bütçesinden SGK'ya Sağlık Primi ödenmesi dolayısıyla anlaşmalı özel sağlık kurumlarına gidişlerde Sağlık Uygulama Tebliği (SUT) ile belirlenen tutarların SGK tarafından, SUT bedellerini aşan kısmın ise Fon personeli tarafından, anlaşmalı olmayan özel sağlık kurumlarına gidişlerde ise tedavi giderinin tamamının fon personeli tarafından karşılanması gerekirken, özel sağlık kurumları ile yapılan protokoller kapsamında tedavi ve ilaç giderlerinin Fon bütçesinden ödenmesi üzerine 2017 yılında toplam 1.649.022,94 TL tutarında mevzuata aykırı ödeme gerçekleştirilmiştir. Mevzuata aykırı olarak gerçekleştirilen tedavi ve ilaç ödemelerinin ilgililerinden tahsili gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; 5411 sayılı Kanun'un 111, 121 ve 125'inci maddeleri kapsamında, Fon'un özerk bir bütçeye sahip olması, Fon personelinin 657 sayılı Kanun'un sosyal haklara ilişkin hükümlerine tabi olmaması ve 5018 sayılı Kanun'a ekli cetvellerde yer verilmeyerek bu Kanun'a hiçbir şekilde tabi tutulmamış olması karşısında Fon'un, sağlık uygulaması bakımından Kamu Personelinin Genel Sağlık Sigortası Kapsamına Alınması Hakkında Tebliğ'den farklı bir düzenleme yapabileceği ve bu düzenlemeye paralel olarak kendi bütçesine ödenek koyabileceği ve harcama yapabileceği hususunda hukuken bir engel bulunmadığı ve bu bağlamda yapılan sağlık harcamalarının mevzuata aykırı olmadığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak 5510 sayılı Kanun ile birlikte tüm çalışanlar Sosyal Güvenlik Kurumuna tabi hale getirilmiş, 657 Sayılı Kanun'un tedavi yardımına ilişkin maddesi mülga edilmiş ve Kanun kapsamındaki idarelerin bütçelerinden tedavi ve ilaç ödemesi uygulamasına son verilmiştir. Kapsam dâhilindeki idarelerde hizmet akdi ile çalıştırılanlar (5510/4-a) ile bunların bakmakla yükümlü olduğu kişiler 01.10.2008 tarihi itibarıyla, kamu personeli olarak istihdam edilenler (5510/4-c) ile bunların bakmakla yükümlü olduğu kişilerin 15.01.2010 itibarıyla sağlık hizmetlerinin SGK tarafından devralınarak 5510 sayılı Kanun'un genel sağlık sigortasına ilişkin hükümlerinden yararlandırılacakları hüküm altına alınmıştır.

Öte yandan, Kamu İdaresince verilen cevapta; "TBMM tarafından, söz konusu bulguda iddia edildiği şekilde TMSF tarafından yapılan ödemelerin mevzuata aykırı olduğuna ve TMSF'nin mevcut uygulamasının Sayıştay Raporundaki görüş doğrultusunda değiştirilmesine yönelik herhangi bir karar verilmemiştir." denilmişse de, Anayasa'nın 162 ve 164'üncü maddeleri gereğince Komisyonun asli görevi, Merkezi Yönetim Bütçe ve Kesin Hesap Kanun

Tasarılarını görüşmek ve karara bağlamaktır. Bu çerçevede, Sayıştayın hazırlayacağı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu ile kamu idarelerine ilişkin denetim raporları da Plan ve Bütçe Komisyonu tarafından değerlendirilmektedir. Buradaki “değerlendirme”nin bir yargıya varmak, hüküm ihdas etmek ya da karar vermek olmadığı, Komisyonun 07.11.2016 tarihli oturumunda Başkanlık Divanınca yapılan açıklamadan anlaşılmaktadır. Tutanaklara geçen bu açıklamada, “Komisyonun Sayıştay raporlarında yer verilen bulgulara yönelik söz konusu kamu idarelerine doğrudan bir yaptırım uygulama yetkisinin bulunmadığı” ifade edilmiştir. Bu sebeple, TBMM tarafından, Sayıştay Raporu yönünde TMSF uygulamasının değiştirilmesi doğrultusunda karar verilmesinin zaten mümkün olmadığını anlamakta bir güçlük yoktur.

Yukarıda açıklanan gerekçelerle, 5411 ve 5510 sayılı Kanunların açık hükümleri karşısında Fon personeli için TMSF bütçesinden tedavi ve ilaç gideri yapılması hukuken mümkün değildir.

BULGU 17: Mevzuata Aykırı Olarak Borçlulardan Vekâlet Ücreti Adı Altında Para Tahsil Edilerek Fon Personeline Dağıtılması

Borçlular aleyhine mahkemelerce hükmolunan veya icra takibi nedeniyle icra müdürlüğünce tayin edilen herhangi bir vekâlet ücreti bulunmamasına rağmen, Fon tarafından mahkeme veya icra müdürlüğü yerine geçilerek vekâlet ücreti adı altında ücret takdir edildiği, bu tutarın borçlulardan tahsil edilerek vekâlet ücretleri gibi dağıtımına konu edildiği görülmüştür.

Vekâlet ücreti, avukatın 1136 sayılı Avukatlık Kanunu’nun 164’üncü maddesinin son fıkrası uyarınca elde ettiği gelirdir. Bu fıkroda “*dava sonunda, kararla tarifeye dayanılarak karşı tarafa yüklenecek vekâlet ücreti avukata aittir*” denilmektedir. Avukatın elde ettiği bu gelir kalemi, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu (HMK) hükümleri uyarınca vekille takip edilen davalarda kanun gereğince takdir olunacak bir yargılama gideridir.

Genel anlamda yargılama gideri; bir davanın açılmasından (ikame edilmesinden) sonuçlanmasına kadar (bu dava sebebiyle) ödenen paraların tümüdür. 6100 sayılı HMK’da yargılama giderleri düzenlenmiştir.

Anılan Kanunun “Yargılama Giderlerinin Kapsamı” başlıklı 323’üncü maddesinde;

“ğ) Vekille takip edilen davalarda kanun gereğince takdir olunacak vekâlet ücreti” denilmiş,

“Yargılama Giderlerine Hükmedilmesi” başlıklı 332’nci maddesinde ise;

“(1) Yargılama giderlerine, mahkemece resen hükmedilir.

(2) Yargılama gideri, tutarı, hangi tarafa ve hangi oranda yükletildiği ve dökümü hüküm altında gösterilir.

(3) Hükümden sonraki yargılama giderlerini hangi tarafın ödeyeceği, miktarı ve dökümü ile bu giderlerin hangi tarafa yükletileceği, mahkemece ilamın altına yazılır” denilerek bu ücretin mahkemece takdir olunacağı ifade edilmiştir.

HMK'nın 326'ncı maddesine göre yargılama giderlerinin, aleyhine hüküm verilen taraftan alınması gerekmektedir. 330'uncu maddesinde ise vekil ile takip edilen davalarda mahkemece, kanuna göre takdir olunacak vekâlet ücreti, taraf lehine hükmedilir denilmektedir.

Sulh halinde ise HMK 315'inci maddesinde yargılama giderlerine ilişkin bir düzenleme bulunmamakla birlikte, konu hakkında, Yargıtay'ın vermiş olduğu çeşitli kararlarda, dava sulh ile sonuçlansa dahi vekâlet sözleşmesinden doğan avukatlık ücreti (akdi vekâlet ücreti) ile yargılama giderleri arasında bulunan karşı taraf vekâlet ücretinin ödenmesi gerektiğine karar verilmiştir. Bu kararlara bakıldığında, sulh işlemlerinde bir davanın bulunması ve davanın sulh ile sonuçlanması gerektiği açıktır. (Yargıtay 13. Hukuk Dairesi 2012/8005 E. 2012/10315 K. Sayılı ilamı).

Buna karşın, Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun E. 1993/13-810 K. 1994/60 sayılı Kararı'yla, davadan önce sulh olunması halinde, diğer bir deyişle, açılmış bir dava bulunmaksızın sulh olunur ise karşı taraf vekâlet ücretinin söz konusu olmayacağına karar verilmiştir. Bu husus, *“henüz davası açılmayan bir alacakla ilgili olarak sulh olunması durumunda, davada hasma tahmili gereken yargılama gideri niteliğinde bir ücret alacağının varlığından söz edilemez”* şeklinde ifade edilmiş ve devamında, *“Kaldı ki Avukatlık Yasası'nın 165'nci maddesi vekilin müvekkilinden olan ücret alacağının ödenmesinde bu ilişkinin dışında olan üçüncü bir kişinin müteselsil ödeme sorumluluğunu düzenleyen istisnai bir kuraldır. ...anılan madde dava açılmadan sonuçlanan işlerde uygulanamaz.”* denilmiştir.

Benzer şekilde, icra takiplerinde de 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu gereğince icra müdürlüğünce vekâlet ücreti tayin edileceği belirtilmiştir.

Yasal vekâlet ücretinin bir yargılama gideri olduğu, bu giderlere mahkeme tarafından hükmedileceği mevzuatta açıkça yer almasına rağmen bir yargı organı olmayan Fon tarafından takdir edilen bu ücretin vekâlet ücreti olarak değerlendirilmesi ve dağıtımına konusu edilmesinin

yasal dayanağı bulunmamaktadır. Borçlulardan rızaen tahsil edilen söz konusu tutarların mevzuatta açık bir düzenleme olmadan vekâlet ücreti olarak değerlendirilmesi mümkün görülmemektedir.

Bulgu konusu husus, 2013, 2014, 2015 ve 2016 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda yer almışsa da idare tarafından rapor yazım tarihine kadar herhangi bir düzeltici işlem yapılmadığından Denetim Raporuna tekrar alınmıştır.

Dolayısıyla, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu gereğince vekâlet ücreti sayılması mümkün olmayan ve 2013 - 2016 döneminde ilgililerden rızaen tahsil edilen toplam 1.042.719,25 TL'nin Fona gelir kaydedilmesi veya ilgililerin borcundan mahsup edilmesi gerekirken, bu tutarların vekâlet ücreti gibi dağıtımına konu edilmesi mevcut düzenlemelere aykırılık teşkil etmektedir.

Tablo 18: 2013 – 2016 Yılları Arasında İlgililerden Rızaen Tahsil Edilen ve Personele Dağıtılan Tutarlar Tablosu

Borçludan Tahsilatın Yapıldığı Yıl	Personele Dağıtımın Yapıldığı Yıl	Vekâlet Ücreti Tahsilatı Olmadığı Halde Dağıtımına Konu Edilen Tutar
2013	2014	88.944,51 TL
2014	2015	329.051,00 TL
2015	2016	249.597,00 TL
2016	2017	375.126,74 TL
TOPLAM		1.042.719,25 TL

Kamu idaresi cevabında; Hakkında işlem başlatılan borçluların doğmuş/doğacak masraf ve vekâlet ücretlerinden sorumlu olduğunun Avukatlık Kanunu, Hukuk Muhakemeleri Kanunu, Bankacılık Kanunu, Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi (ve ilgili diğer yönetmelikler) gibi yasal düzenlemelerle belirlenmiş olduğu,

Fon avukatları lehine yasalardan doğan vekâlet ücretinin tahsil yetkisinin, borçlularla yapılan protokollerle Fon tarafından yerine getirildiği, Fon'un bu işleminin mahkeme veya icra müdürlüğü kararı olmaksızın vekâlet ücreti takdir edilmesi olarak yorumlanamayacağı,

Yapılan protokollerle borçluların rızası ile karşı taraf masraf ve vekâlet ücretinin tamamen silindiği, buna karşılık Fon avukatları lehine genellikle indirilmiş oranlardan vekâlet ücreti belirlendiği, uzun zaman alacak yargılama ve temyiz süreçleri beklenmeksizin dosyaların kısa zamanda kesinleştirildiği, protokol imzalanmasıyla hem karşı taraf hem de Fon vekâlet ücreti hak sahiplerinin bu husus yönünden ihtilaf çıkarmasının da önüne geçildiği,

Fon'a devredilen bankalardan kaynaklanan kamu alacaklarının etkin ve süratli tahsilini teminen borçlularla, uzun yargı süreçleri beklenmeksizin ve kamu menfaati gözetilerek

protokol yapıldığı, bu protokollerde vekâlet ücreti adı altında yapılan tahsilatların kanuna dayanılarak talep edildiği, dolayısıyla vekâlet ücreti tahsilatının Fon geliri vasfını kazanamayacağı,

Vekâlet ücreti olarak tahsil edilen tutarların Fon geliri olarak muhasebeleştirilmesinin mer'î mevzuata uygun olmadığı, bu tutarların Fon'a gelir kaydedilmesi veya ilgililerin borcundan mahsup edilmesinin Avukatlık Kanunu, İcra ve İflas Kanunu, Türk Borçlar Kanunu, Hukuk Muhakemeleri Kanunu, Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu, Yönerge ve içtihatlarla aykırılık teşkil edeceği,

ifade edilmiştir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında, mahkeme kararı beklenmeden borçlular ile protokoller yapılarak kendilerinden rızaen vekâlet ücreti adı altında para tahsil edildiği, imzalanan protokoller uyarınca borçlular tarafından açılan davalardan feragat edilerek ihtilafların sonlandırılmasının ve dosyaların kesinleştirilmesinin amaçlandığı belirtilmiş ise de, Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 312'nci ve 331'inci maddelerine göre, davalardan feragat edilmesi veya davaların konusuz kalması halinde dahi yargılama giderlerine ancak mahkemelerce takdir edilmesi gerektiğinden, mahkeme yerine geçilerek vekâlet ücreti adı altında para takdir edilmesi mevcut hukuki düzenlemelere aykırılık teşkil etmektedir. Benzer şekilde, icra takiplerinde de 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu gereğince icra müdürlüğünce vekâlet ücreti tayin edilebileceği belirtilmiştir.

Kurum cevabi yazısında, sulh protokollerinin mahkemeye ibraz edilerek mahkeme kararı ile vekâlet ücretinin belirlenmesi yoluna başvurulmamasının nedeni olarak; tarafların masraf ve vekâlet ücretinin tamamen silinmesi, buna karşılık Fon avukatları lehine genellikle indirilmiş oranlardan vekâlet ücreti belirlenmesi, uzun zaman alacak yargılama ve temyiz süreçleri beklenmeksizin dosyaların kısa zamanda kesinleştirilmesi, hem karşı taraf hem de Fon avukatları yönünden vekâlet ücreti kapsamında çıkacak muhtemel ihtilafların önüne geçilmesi, Fon'a devredilen bankalardan kaynaklanan kamu alacaklarının etkin ve süratli tahsilinin temin edilmesi gibi sebepler öne sürülmüştür. Ancak Yargıtay'ın vermiş olduğu çeşitli kararlarda, sulh işlemlerinde vekâlet ücretinin söz konusu olabilmesi için bir davanın bulunması ve davanın sulh ile sonuçlanmasının gerektiğine hükmedilmiştir (Yargıtay 13. Hukuk Dairesi 2012/8005 E. 2012/10315 K. Sayılı ilamı). Bu durumda çeşitli sebeplerle mahkeme huzurunda sulh sözleşmesi yolu tercih edilmeyecek ise bir vekâlet ücretinden de bahsedilemeyecektir. Dolayısı

ile Kurum cevabi yazısında sıralanan tüm avantajlarına rağmen, kurumların mahkeme yerine geçerek vekâlet ücreti takdir edebilmesi hukuken mümkün değildir.

Kurum, avukatlık ücretinin kuruma gelir olarak kaydedilemeyeceğini çeşitli kanun hükümlerine atıfta bulunarak belirtmiş ise de söz konusu karar ve hükümler hukuki dayanağı olan vekâlet ücretleri için geçerlidir. Oysa bulgumuz, kurumun bir yargı veya icra dairesi kararına dayanmayan, bir başka anlatımla hukuka aykırı şekilde vekâlet ücreti adı altında ücret tayini ile ilgilidir. Dolayısıyla vekâlet ücreti olarak değerlendirilmeyecek bu tür tahsilatlar kuruma gelir olarak kaydedilebileceği gibi, ilgililerin borçlarından da düşülebilir.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu gereğince vekâlet ücreti sayılması mümkün olmayan ve 2013 – 2016 döneminde ilgililerden rızaen tahsil edilen toplam 1.042.719,25 TL'nin Fon'a gelir kaydedilmesi veya ilgililerin borcundan mahsup edilmesi gerekirken, bu tutarların vekâlet ücreti gibi dağıtımına konu edilmesi yürürlükteki düzenlemelere aykırılık teşkil etmektedir.

BULGU 18: Ticari ve İktisadi Bütünlük Oluşturularak Yapılan Cebri İcra Satışlarında Vergi Kaybına Neden Olunması

Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu (Fon) tarafından Ticari ve İktisadi Bütünlük (TİB) oluşturularak yapılan satışlarda sıra cetveli kesinleşen ve Fon'a intikal etmeyen tutarlar için Katma Değer Vergisi'nin (KDV) ihale alıcılarından tahsil edilmemesi sonucu vergi kaybına neden olunduğu görülmüştür.

Fon'un TİB oluşturulmak suretiyle yaptığı satışların KDV karşısındaki durumu, 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun, istisnaları düzenleyen 17/4-m maddesine göre belirlenmektedir. Buna göre, satış bedelinden Fon'a intikal eden tutar istisna kapsamında yer alırken, kalan tutar KDV'ye tabi olduğu için Fon tarafından ihale alıcılarından tahsil edilip ilgili vergi dairesine beyanda bulunularak ödenmesi gerekmektedir. Diğer bir ifadeyle Fon'un bu türden satışlarında KDV matrahını, satış bedelinden Fon'a intikal etmeyen tutarlar oluşturmaktadır.

Satış bedelinden Fon'a intikal etmeyen tutarların neler olduğu esas itibarıyla 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 134'üncü maddesi ile 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un 21'inci maddesinde düzenlenmiştir. Söz konusu mevzuat hükümleri çerçevesinde özetle, TİB satışlarında satış bedelinden Fon'a intikal etmeyen kalemler, öncelikle satış masrafları düşülmek suretiyle;

- 1- Taşınmazın aynından doğan amme alacakları,
- 2- Rehinli alacaklar,
- 3- Geçmiş Dönem Borçları,
- 4- Devlete ve sosyal güvenlik kuruluşlarına olan 6183 sayılı Kanun kapsamındaki borçlar,
- 5- GSM imtiyaz sözleşmesinden doğan Hazine payı borçları ile
- 6- Varsa, kalan tutarın garameten taksim edilmesi sonucu Fon dışındaki diğer kamu kurum ve kuruluşları ile üst kurullara ödenecek tutar,

Şeklinde sayılmıştır.

Hal böyle iken, yukarıda yer alan mevzuat ve açıklamalar çerçevesinde, Fon hesaplarında yapılan incelemelerde, TİB satışlarında yalnızca rehin ve ipotek hakkı dolayısıyla Fon'a intikal etmeyen tutarlar için KDV tahakkuk ettirildiği, Fon'a intikal etmeyen ancak KDV matrahına dâhil olması gereken diğer kalemlere yönelik ise herhangi bir işlem yapılmayarak vergi kaybına neden olduğu tespit edilmiştir.

Bulgu konusu husus, 2014, 2015 ve 2016 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda yer almışsa da idare tarafından rapor yazım tarihine kadar herhangi bir düzeltici işlem yapılmadığından Denetim Raporuna tekrar alınmıştır.

Bu itibarla, TİB satışlarında sıra cetveli kesinleşmesi ile Fona intikal etmeyeceği kesin olan tutarlar için satış şartnamesi gereği ihale alıcısından tahsil edilmesi gereken ve aşağıdaki tabloda ayrıntısı gösterilen 13.700.380,77 TL ve 5.144.402,29 USD tutarındaki KDV'nin ihale alıcılarından tahsil edilerek Fon hesaplarına kaydedilmesi ve vergisel sorumluluk gereği ilgili vergi dairesine bildirimde bulunularak verginin ödenmesi gerekmektedir.

Tablo 19: TİB Satışlarında Tahsil Edilmesi Gereken KDV Tablosu

Sıra No	Grup Adı	Ticari ve İktisadi Bütünlüğün Adı	Satış Tarihi	KDV Matrahına Dâhil Olması Gereken Kalemler				Eksik Tahsil Edilen KDV Tutarı (TL)	
				Geçmiş Dönem Borcu		Diğer Kalemler (Vergi, SGK vb.)		TL	USD
				TL	USD	TL	USD		
1	...	Özrt Ticari Ve İktisadi Bütünlüğü	22.06.2006			856.134,59		154.104,23	0,00
2	...	Göztepe Spor Ticari Ve İktisadi Bütünlüğü	20.08.2007			1.305.000,00		234.900,00	0,00
3	...	Derby Lastik Ticari Ve İktisadi Bütünlüğü	19.01.2007				795.699,61	0,00	143.225,92
4	...	Samandıra Baskı Tesisleri Tib	12.02.2007	10.677.925,49		283.728,00		1.973.097,62	0,00
5	...	Rumeli Plaza Ticari Ve İktisadi Bütünlüğü	01.02.2008			151.158,61		27.208,55	0,00
6	...	Kral Tv-Kral Fm Ticari Ve İktisadi Bütünlüğü	18.06.2008				950.000,00	0,00	171.000,00
7	...	Radyo Nostalji Ticari Ve İktisadi Bütünlüğü	27.05.2008				520.000,00	0,00	93.600,00
8	...	Sasbaş Ticari Ve İktisadi Bütünlüğü	09.05.2008			1.266,00	624.841,22	227,88	112.471,41

T.C. Sayıştay Başkanlığı

9	...	Yalova Evleri Ticari Ve İktisadi Bütünlüğü	22.01.2008			3.270.488,61		588.687,94	0,00
10	...	Akmaya Ticari Ve İktisadi Bütünlüğü	29.06.2010			664.249,24		119.564,86	0,00
11	...	Burgaz Alkollü İçecekler Ticari Ve İktisadi Bütünlüğü	07.08.2009				1.512.735,42	0,00	272.292,38
12	...	Toprak İzolasyon Ticari Ve İktisadi Bütünlüğü	24.09.2010			13.323.740,71		2.398.273,33	0,00
13	...	Le Chic Fm Ticari Ve İktisadi Bütünlüğü	29.06.2010			12.618,26		2.271,29	0,00
14	...	Plato Veri Dağıtım Hizmetleri Ticari Ve İktisadi Bütünlüğü	27.01.2011	508.388,44			505.500,00	91.509,91	90.990,00
15	...	Radyo 5 Ticari Ve İktisadi Bütünlüğü	26.04.2010	195.398,46		755.758,26		171.208,21	0,00
16	...	Bursa Tv/Bursa Fm Ticari Ve İktisadi Bütünlüğü	02.08.2010			1.150,47		207,08	0,00
17	...	Cine 5 Tv Ticari Ve İktisadi Bütünlüğü	04.02.2011	8.725.378,24	8.464.267,91	18.233.190,99		4.852.542,46	1.523.568,22
18	...	Türkçe Tv Ticari Ve İktisadi Bütünlüğü	02.04.2010			66,49		11,97	0,00
19	...	Boğazköy Gayrimenkulleri Ticari Ve İktisadi Bütünlüğü	23.01.2012			1.144.653,00		206.037,54	0,00
20	...	Viva Tv / Radyo Viva Ticari Ve İktisadi Bütünlüğü	11.02.2011	645.899,98		749.691,92		251.206,54	0,00
21	...	Kümaş Maneyzit Ticari Ve İktisadi Bütünlüğü	11.01.2012	5.214.750,00	14.381.640,00	40.753,76		945.990,68	2.588.695,20
22	...	Esbeton Eskişehir Gayrimenkulleri Ticari Ve İktisadi Bütünlüğü	13.07.2012			8.756,02		1.576,08	0,00
23	...	Antalya Gizli Bahçe Turizm Tesisi Ticari Ve İktisadi Bütünlüğü	14.02.2012			162.570,16		29.262,63	0,00
24	...	Denizli Alışveriş Merkezi Ticari Ve İktisadi Bütünlüğü	13.01.2012		825.328,70	6.837.920,67		1.230.825,72	148.559,16
25	...	Manavgat Gayrimenkulleri Ticari Ve İktisadi Bütünlüğü	08.02.2013			919.403,42		165.492,62	0,00
26	...	Show Radyo Ticari Ve İktisadi Bütünlüğü	03.05.2013			1.423.186,85		256.173,63	0,00
TOPLAM								13.700.380,77	5.144.402,29

Kamu idaresi cevabında; Fon gerçekleştirilen ihalelerde KDV tahakkukunun nasıl yapılacağına ilişkin yasal düzenlemenin KDV Kanunu'nun 17'nci maddesinin dördüncü fıkrasının m bendinde yer aldığı ve bu hükmün nasıl uygulanacağı konusunda oluşan tereddüt nedeniyle, İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı, Mükellef Hizmetleri Katma Değer Vergisi Grup Müdürlüğünden görüş sorulduğu ve TİB ihalelerine ilişkin KDV tutarları ile istisna tutarlarının, Gelir İdaresi Başkanlığının 05.12.2006 tarih ve 095081 sayılı ve İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı Mükellef Hizmetleri Katma Değer Vergisi Grup Müdürlüğünün 03.07.2009 tarih ve 6597 sayılı yazılarına uygun hesaplandığı,

Muktezada, KDV Kanunu'nun 17/4-m maddesinde, Fon tarafından yapılan satışlarda KDV'den istisna olacak tutarın hesaplanması açısından "Fona kalan tutardan" değil, açıkça "Fona intikal eden tutardan" bahsedildiği ve Fona intikal eden tutar olarak, alıcı tarafından Fona

ödenmiş olan satış bedelinin tamamının esas alınması gerektiği, bununla birlikte, satış bedelinin KDV istisnası uygulanmayacak kısmının belirlenmesi açısından somut ve rasyonel bir kriter ortaya konularak vergiyi doğuran olayın gerçekleştiği, bir başka deyişle ihalenin kesinleştiği tarih itibarıyla “Fona intikal etmesine hukuken imkan bulunmayan tutarların” KDV istisnasının dışında kalacağını ifade edildiği belirtilmiştir.

Muktezada ayrıca, hem 5411 sayılı Kanun hem de 6183 sayılı Kanun hükümleri birlikte dikkate alınarak, vergiyi doğuran olayın gerçekleştiği tarih itibarıyla Fona intikal etmeyeceği hukuken kesinlik arz eden tutarların, teslim konu mal ve haklara ilişkin rehin ve ipotek ile ortaklık hakları bedeli olacağı, bunların dışında kalan ve Sayıştayın eleştirisine konu edilen diğer kalemlerin, satışın kesinleştiği tarih itibarıyla Fona intikal etmeyeceği hukuken kesinlik arz eden tutarlar kategorisinde değerlendirilmesi mümkün olmadığı ifade edilmiş; Fon tarafından TİB oluşturularak yapılan cebri icra satışlarında KDV tutarının belirlenmesinde, Sayıştayın yorumuna değil, muktezada yer alan görüşe iştirak edilmekte olduğu ve Fonun bugüne kadar yaptığı uygulamalarında bu muktezalara uygun hareket edildiği belirtilmiştir.

Sonuç olarak Kurum cevabında, Mükellef Hizmetleri Katma Değer Vergisi Grup Müdürlüğünün 03.07.2009 tarih ve 6597 sayılı yazısı dayanak gösterilerek sarf edilmiş olan, “Muktezada ayrıca, hem 5411 sayılı Kanun hem de 6183 sayılı Kanun hükümleri birlikte dikkate alınarak, vergiyi doğuran olayın gerçekleştiği tarih itibarıyla Fona intikal etmeyeceği hukuken kesinlik arz eden tutarlar...” ifadesi yer alsa da, söz konusu özelgede, ne 5411 sayılı kanun ne de 6183 sayılı Kanun’a bir atıf vardır.

Bahse konu özelgede “Fon’a intikal eden tutar” ve “Fon’a kalan tutar” kavramlarına açıklık getirilirken, özellikle “teslim alınan mal ve haklara ilişkin rehin ve ipotek ile ortaklık hakkı” üzerinde durulmuş olduğu dikkatten kaçmamış, TİB satışlarında satış bedelinden Fon’a intikal etmeyen ve neler olduğu bulgumuzda belirtilen diğer kalemlere ise hiç değinilmemiştir. Bu durum, sadece “mal ve haklara ilişkin rehin ve ipotek ile ortaklık hakkı” bağlamında özelge talebinde bulunduğu düşüncesini uyandırmış, Kurum’dan, söz konusu özelgede ilgi tutulan dilekçe istenmiş ve/fakat ilgide kayıtlı dilekçelerin “TMSF tarafından yazılan yazılar olmadığı, ilgili ihale alıcıları tarafından Maliye’ye verilen dilekçeler olduğu... Bu nedenle, söz konusu yazılara Birim dosyalarımızdan ve evrak sistemimizden ulaşamamıştır.” cevabı alınmışsa da, ihale alıcısının talep ettiği özelgenin, niçin TMSF’ye hitaben verildiği ve bu hitaba atfen, “İlgi kayıtlı dilekçeleriniz” denildiği anlaşılamamıştır. Kaldı ki, Kurum tarafından bulgumuza verilen cevapta yer alan "Kurumumuzca gerçekleştirilen ihalelerde belirtilen hükmün nasıl

uygulanacağı konusunda tereddüt hasıl olduğundan, konuyla ilgili yetkili ve yetkin otorite olarak İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı, Mükellef Hizmetleri Katma Değer Vergisi Grup Müdürlüğünden görüş sorulmuştur." ifadesinden de, söz konusu özelge talebinin Fon tarafından iletildiği anlaşılmaktadır

Özelgeler, kaynağını 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 413'üncü maddesinden alan ve ilgili mükellefe verilen cevap niteliğinde olan ve bu nedenle de yardımcı kaynak vasfı taşıyan yetkili makam görüşleri olup, mükellef tarafından talep edilebildiği gibi, vergi sorumlusu tarafından da talep edilebilmektedir.

Bu nedenle, konunun aydınlatılmasında bakacağımız yer, öncelikli olarak 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun "Sosyal ve Askeri Amaçlı İstisnalarla Diğer İstisnalar"ı düzenleyen 17'nci maddesinin dördüncü fıkrasının m bendidir. Burada yer alan düzenlemeye göre;

"Bankalar Kanunu uyarınca; mal ve hakların Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna teslimi ile bunların Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından (müzayede mahallinde satışı dâhil) teslimi, bu Fonun devraldığı alacakların tahsili amacıyla, bunların teminatını oluşturan mal ve hakların (müzayede mahallinde satışı dâhil) teslimi ve temettü hariç ortaklık haklarıyla yönetim ve denetimleri devralınan şirketlerin aktiflerinin Fon alacaklarının tahsili amacıyla (müzayede mahallerinde yapılan satışlar dâhil) teslimi,

Bu istisna işlem bedelinden Fona intikal eden tutarla orantılı uygulanır."

Madde hükmünden de görüleceği üzere, burada hiçbir şekilde "mal ve haklara ilişkin rehin ve ipotek ile ortaklık hakkı" vurgusu yoktur ve tek kaide, bu istisnanın işlem bedelinden Fona intikal eden tutarla orantılı uygulanacağıdır.

Zaten sadece mal ve haklara ilişkin rehin ve ipotek ile ortaklık haklarının değil, aynı zamanda taşınmazın aynından doğan amme alacaklarının ki mesela taşınmazla ilgili tarh ve tahakkuk etmiş vergilerin, geçmiş dönem borçlarının, Devlete ve sosyal güvenlik kuruluşlarına olan 6183 sayılı Kanun kapsamındaki borçların ya da imtiyaz sözleşmesinden doğan hazine payı borçlarının da Fona intikal etmeyeceği açıktır. Bu nedenle söz konusu özelgede yer alan ifadelerin, belirli bir konuyu açıklamaya matuf olduğu ve burada asıl belirleyici düzenlemenin 3065 sayılı Kanun'un yukarıda yer verilen hükmü olduğu düşünülmektedir.

Bu itibarla, TİB satışlarında sıra cetveli kesinleşenler için satış şartnamesi gereği ihale

alıcsından tahsil edilmesi gereken 13.700.380,77 TL ve 5.144.402,29 USD tutarındaki KDV'nin ihale alıcılarından tahsil edilerek Fon hesaplarına kaydedilmesi ve ilgili vergi dairesine bildirimde bulunularak verginin ödenmesi gerekmektedir.

7. EKLER

EK 1: KAMU İDARESİ MALİ TABLOLARI

TASARRUF MEVDUATI SİGORTA FONU 31.12.2017 TARİHLİ BİLANÇOSU (TL)

AKTİF (VARLIKLAR)	31.12.2017	31.12.2016	Yıllık Değişim	
			Tutar	Yüzde (%)
DÖNEN VARLIKLAR	32.524.922.509	26.808.565.998	5.716.356.511	21
Hazır Değerler	2.304.883.550	3.580.546.259	-1.275.662.709	-36
A T.C. Merkez Bankası	4.398	3.975	423	11
B Yurt İçi Bankalar	2.304.879.152	3.580.542.284	-1.275.663.132	-36
Menkul Değerler	26.531.451.766	20.624.964.413	5.906.487.353	29
A Devlet Borçlanma Senetleri	26.219.122.409	20.143.339.377	6.075.783.032	30
B Gelire Bağlı Senetler	829.818.000	852.138.764	-22.320.764	-3
C Menkul Kıymetler Değer Düşüklüğü Karşılığı (-)	(517.488.643)	(370.513.728)	-146.974.915	40
Hazır Değerler ve Menkul Değerler Gelir Tah. Ve Reesk.	2.793.856.580	1.819.584.399	974.272.181	54
Fonun Esas Faaliyetlerine İlişkin Kısa Vadeli Alacaklar	337.234	961.518	-624.284	-65
Diğer Alacaklar	126.805.891	107.680.537	19.125.354	18
Gelecek Aylara Ait Giderler, Gelir Tahakkuk ve Reeskontları	767.558.198	674.809.981	92.748.217	14
A Ödeme Planına Bağlanan Alacaklar Faiz Gelir Tahakkukları	6.336.247	2.574.878	3.761.369	146
B Sigorta Primi Gelir Reeskontları	640.740.798	571.659.552	69.081.246	12
C Diğer Faiz Gelir Tahakkuk ve Reeskontları	120.481.153	100.575.551	19.905.602	20
Diğer Dönen Varlıklar	29.290	18.891	10.399	55
DURAN VARLIKLAR	3.837.170.607	4.069.919.461	-232.748.854	-6
Takipli Alacaklar	185.682.742	251.689.665	-66.006.923	-26
A Devralınan Takipteki Alacaklar	2.220.058.770	2.175.323.679	44.735.091	2
B Ödeme Planına Bağlanan Alacaklar	4.012.962.196	3.908.926.446	104.035.750	3
C Takipteki Diğer Alacaklar	23.991.987	24.185.903	-193.916	-1
D Takipteki Alacaklar Karşılığı (-)	(6.071.330.211)	(5.856.746.363)	-214.583.848	4
Uzun Vadeli Kredi Alacakları	1.566.588.463	1.514.437.263	52.151.200	3
A Bankalara Verilen Sermaye Benzeri Krediler	1.557.180.000	1.506.640.000	50.540.000	3
B Diğer Bağlı Ortaklıklara Verilen Krediler	377.463	377.463	0	0
C Yönetim ve Denetimi Devralınan Şirketlere Verilen Krediler	9.031.000	7.419.800	1.611.200	22
Fonun Esas Faaliyetlerine İlişkin Uzun Vadeli Alacaklar	610.794.991	974.426.896	-363.631.905	-37
A İzni Kaldırılan Bankalara Verilen Avanslar	610.767.991	974.394.896	-363.626.905	-37
B İflas Masasından Alacaklar	11.571.721.700	11.683.652.111	-111.930.411	-1
C İflas Masasından Alacaklar Karşılığı (-)	(11.571.694.700)	(11.683.620.111)	111.925.411	-1
Mali Duran Varlıklar	572.845.120	111.992.019	460.853.101	412
A Bağlı Ortaklıklar	572.845.101	111.992.000	460.853.101	412
B Vadeye Kadar Elde Tutulacak Menkul Değerler	60.819	60.819	0	0
C Mali Duran Varlıklar Değer Düşüklüğü Karşılığı (-)	(60.800)	(60.800)	0	0
Maddi Duran Varlıklar	5.555.213	5.586.508	-31.295	-1
A Menkuller	9.153.682	8.243.872	909.810	11
B Gayrimaddi Haklar	15.902.757	14.148.483	1.754.274	12
C Birikmiş Amortismanlar (-)	(19.501.226)	(16.805.847)	-2.695.379	16
Elden Çıkarılacak Varlıklar	840.668.131	1.153.036.040	-312.367.909	-27
A Elden Çıkarılacak Bağlı Ortaklık Bankalar	108.056.623	568.578.622	-460.521.999	-81
B Elden Çıkarılacak İştirakler	98.722.503	98.444.533	277.970	0
C Elden Çıkarılacak Diğer Bağlı Ortaklıklar	310.800.810	283.227.957	27.572.853	10
D Elden Çıkarılacak Maddi Duran Varlıklar	449.676.745	329.374.649	120.302.096	37
E Zamanaşımına Uğrayan Kıymetler	86.284	85.113	1.171	1

T.C. Sayıştay Başkanlığı

F Elden Çıkarılacak Varlıklar Değer Düşüklüğü Karşılığı (-)	(126.674.834)	(126.674.834)	0	0
Görev Zararı Hesapları	183.028	183.028	0	0
A Tasfiye Halindeki Bağlı Ortaklık ve İştirakler	16.915.009	16.915.009	0	0
B Tasfiye Halindeki Bağlı Ortaklık ve İştirakler Karşılığı (-)	(16.731.981)	(16.731.981)	0	0
C Bağlı Ortaklık Bankalara Verilen İhtiyatlar	10.584.896.657	10.673.134.229	-88.237.572	-1
D Bağlı Ortaklık Bankalara Verilen İhtiyatlar Karşılığı (-)	(10.584.896.657)	(10.673.134.229)	88.237.572	-1
Diğer Aktifler	54.852.919	58.568.042	-3.715.123	-6
			0	
AKTİF TOPLAMI	36.362.093.116	30.878.485.459	5.483.607.657	18

PASİF (KAYNAKLAR)	31.12.2017	31.12.2016	Yıllık Değişim	
			Tutar	Yüzde (%)
KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	4.879.545.045	4.948.342.183	-68.797.138	-1
Mahsup Edilmeyi Bekleyen ve Emanet Tahsilatlar	4.869.124.358	4.652.506.589	216.617.769	5
A Emanet Tahsilatlar	58.895.776	57.585.452	1.310.324	2
B Mahsup Edilmeyi Bekleyen Tahsilatlar	4.497.607.215	3.837.166.531	660.440.684	17
C Blokeli Hesaplar	312.621.367	757.754.606	-445.133.239	-59
Gelecek Aylara Ait Gelirler, Gider Tah. ve Rees.	1.820.581	1.694.509	126.072	7
B Diğer Gider Tahakkuk ve Reeskontları	1.820.581	1.694.509	126.072	7
Ödenecek Vergi ve Fonlar	1.152.067	1.031.381	120.686	12
A Ödenecek Vergi ve Fonlar	1.024.705	910.170	114.535	13
B Ödenecek Sosyal Güvenlik Primleri	127.362	121.211	6.151	5
Diğer Kısa Vadeli Borçlar	7.156.176	292.965.386	-285.809.210	-98
A Bankalara İade Olacak Paralar	4.610	3.788	822	22
B Personele Borçlar	132.856	81.358	51.498	63
C Maliye Bakanlığına Devredilecek Paralar	151.592	159.300	-7.708	-5
D Diğer Çeşitli Borçlar	6.867.118	292.720.940	-285.853.822	-98
Diğer Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	291.863	144.318	147.545	102
A Diğer Çeşitli Yabancı Kaynaklar	291.863	144.318	147.545	102
UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	1.602.159.078	1.352.091.500	250.067.578	18
Uzun Vadeli Borç ve Gider Karşılıkları	29.135.070	26.525.539	2.609.531	10
A Personel Toplu Ödeme ve Emeklilik Karşılığı	29.135.070	26.525.539	2.609.531	10
Gelecek Yıllara Ait Gelirler, Gider Tah. ve Rees.	252.227.903	170.910.545	81.317.358	48
A Gelecek Yıllara Ait Gelirler	4.661	4.661	0	0
B Diğer Gider Tahakkuk ve Reeskontları	252.223.242	170.905.884	81.317.358	48
Tahsil Edilmemiş Yeniden Ödeme Planı Gelirleri	1.243.746.134	1.103.627.165	140.118.969	13
Diğer Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	77.049.971	51.028.251	26.021.720	51
ÖZKAYNAKLAR	29.880.388.993	24.578.051.776	5.302.337.217	22
Birikmiş Fonlar	24.578.051.776	20.412.139.371	4.165.912.405	20
A Bankalar Tasfiye Fonu Birikimleri	2.939	2.939	0	0
B Güvence Fonu Birikimleri	69.713.294	69.713.294	0	0
C Geçmiş Yıllar Gelir-Gider Farkı	24.508.335.543	20.342.423.138	4.165.912.405	20
Dönem Gelir-Gider Farkı	5.302.337.217	4.165.912.405	1.136.424.812	27
PASİF TOPLAMI	36.362.093.116	30.878.485.459	5.483.607.657	18
Nazım Hesaplar Toplamı	635.291.775.987	564.136.673.890	71.155.102.097	13

BİLANÇO DİPNOTU:

- 1) Fon bilançosunda yer alan menkul kıymetler TMSF Muhasebe Yönergesinde belirtilen esaslar çerçevesinde değerlendirilmiştir. 31.12.2017 tarihi itibarıyla portföyde yer alan Devlet İç Borçlanma Senetleri ve Gelire Bağlı Senetler Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının Resmi Gazete’de günlük olarak açıkladığı fiyatlar üzerinden, Devlet Dış Borçlanma Senetleri ise rayiç değerleri üzerinden mali tablolara yansıtılmıştır. 21 Eylül 2007 tarihi itibarıyla Hazine Müsteşarlığı tarafından TMSF’ye “Bankacılık İşlemleri Yapma ve Mevduat Kabul Etme İzni Kaldırılan Türkiye İmar Bankası Türk Anonim Şirketi’nce Devlet İç Borçlanma Senedi Satışı Adı Altında Toplanan Tutarların Ödenmesi Hakkında Kanun” uyarınca söz konusu tutarların ödenmesinde kullanılmak üzere ihraç edilen DİBS’ler; faiz ödemesiz, nama yazılı ve ikincil piyasada alım satıma konu olmayan senetler olduğundan herhangi bir faiz reeskontu hesaplanmamaktadır.
- (2) Gelecek aylara ait giderler, gelir tahakkuk ve reeskontları hesabına, devralınan takipteki alacaklara ait faiz reeskontları dâhil değildir.
- (3) TMSF Muhasebe Yönergesi hükümleri çerçevesinde Fon bilançosunda Ödeme Planına Bağlanan Alacaklar bakiyesi; ödeme planında yer alan anapara veya faiz alacaklarından herhangi birinin ödenmesinin 90 gün gecikmesi halinde % 25 oranında, 180 gün gecikmesi halinde ise % 100 oranında karşılığa tabi tutulmaktadır. Fonun devir ve temlik almış olduğu Devralınan Takipteki Alacaklar; devralındıkları tarihteki defter değerleri ile muhasebeleştirilmiş olup, bu alacaklara ilişkin olarak devralındığı bankaca ve Fonca ayrılmış olan değer düşüklüğü karşılıkları Fon bilançosunda Takipteki Alacaklar Karşılığı hesabı altında takip edilmektedir.
- (4) 18.12.2008 tarih ve 378 sayılı Fon Kurulu Kararı çerçevesinde Fonun Müflis Türkiye İmar Bankası T.A.Ş. İflas Masasından olan alacakları ile Bağlı Ortaklık Bankalara Verilen İhtiyat alacaklarının tamamı için değer düşüklüğü karşılığı ayrılmıştır.
- (5) Tahsil Edilmemiş Yeniden Ödeme Planı Gelirleri, Fonun yeniden ödeme planına bağladığı kurumsal alacaklara ilişkin karşılık iptal gelirlerini ve tahsil edilmemiş faiz gelirlerini ifade etmektedir.
- (6) Fonun maruz kalabileceği risk unsurlarından; bankalar nezdinde bulunan sigorta kapsamındaki toplam mevduat ve katılım fonu tutarları ile TMSF aleyhine açılmış dava tutarları nazım hesaplarda ayrıca takip edilmektedir.
- (7) Bilançoda 31.12.2017 ve 31.12.2016 tarihlerinde geçerli TCMB döviz alış kurları kullanılmıştır.
- (8) 16.07.2008 tarih ve 5787 sayılı Kanun kapsamında, T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığının Fondan olan toplam 93.292.116.458,83 TL tutarındaki alacağı 23.07.2008 tarihi itibarıyla terkin edilmiştir.

TASARRUF MEVDUATI SİGORTA FONU GELİR TABLOSU (TL)

	31.12.2017	31.12.2016	Yıllık Değişim	
			Tutar	Yüzde (%)
Faiz Gelirleri	2.783.456.088	1.910.325.735	873.130.353	46
Diğer Banka Mevduatlarından Alınan Faizler	60.512.161	175.749.748	-115.237.587	-66
Katılım Bankalarından Alınan Kar Payları	6.754.469	1.361.454	5.393.015	396
DBS'lerden Alınan Faizler	2.660.380.520	1.688.295.680	972.084.840	58
Gelire Bağlı Senetlerden Gelirler	46.983.547	44.702.972	2.280.575	5
Ters Repo Faiz Gelirleri	8.825.391	215.881	8.609.510	3.988
Faiz Giderleri (-)	-	-	-	-
Faiz Dışı Gelirler	4.489.106.307	3.399.793.547	1.089.312.760	32
Fonun Esas Faaliyetlerine İlişkin Gelirler	2.627.851.144	2.369.263.798	258.587.346	11
<i>Sigorta Primi Gelirleri</i>	2.499.568.918	2.234.444.016	265.124.902	12
<i>Zamanaşımına Uğramış Kıymet Gelirleri</i>	82.837.715	93.588.246	-10.750.531	-11
<i>Para Cezası Gelirleri</i>	7.668.851	6.280.628	1.388.223	22
<i>İflas Masası Alacaklarından Alınan Faizler</i>	(0)	87.695	-87.695	-100
<i>İzni Kaldırılan Bankalar İçin Verilen Avanslardan Faizler</i>	27.386.596	(0)	27.386.596	100
<i>Gecikme Zamları</i>	366.164	350.470	15.694	4
<i>Bankacılık Sistemine Girişlerden Alınan Paylar</i>	3.000.000	3.000.000	0	0
<i>Banka Hisse Devirlerinden Alınan Paylar</i>	7.022.900	31.512.743	-24.489.843	-77
Konusu Kalmamış Karşılık İptal Gelirleri	444.565.635	368.415.567	76.150.068	21
Takipli Alacaklardan Gelirler	467.760.197	80.025.475	387.734.722	485
Elden Çıkarılacak Varlıklar Satış Karları	7.950	15.254.412	-15.246.462	-100
Elden Çıkarılan Varlıklar Gelir ve Karları	4.225.518	151.507	4.074.011	2.689
Sermaye Piyasası İşlemleri Karları	2.077	4.420	-2.343	-53
<i>Değerleme Karları</i>	736.881.632	353.684.342	383.197.290	108
<i>İştiraklerimiz ve Bağlı Ort. Alınan Kar Payı Gelirleri</i>	4.411.765	25.000.002	-20.588.237	-82
<i>Diğer Olağan Gelir ve Karlar</i>	133.321.246	179.011.435	-45.690.189	-26
<i>Olağanüstü Gelirler</i>	70.079.143	8.982.589	61.096.554	680
Faiz Dışı Giderler (-)	(1.970.225.178)	(1.144.206.877)	-826.018.301	72
<i>Personel Giderleri (-)</i>	(43.475.437)	(41.372.006)	-2.103.431	5
<i>Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri (-)</i>	(4.159.600)	(3.898.270)	-261.330	7
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri (-)</i>	(20.407.608)	(17.846.111)	-2.561.497	14
<i>Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları (-)</i>	(2.396.830)	(2.291.013)	-105.817	5
<i>Yolluklar (-)</i>	(621.246)	(319.423)	-301.823	94
<i>Görev Giderleri (-)</i>	(115.192)	(102.337)	-12.855	13
<i>Hizmet Alımları (-)</i>	(15.284.388)	(13.331.098)	-1.953.290	15
<i>Temsil ve Tanıtım Giderleri (-)</i>	(56.538)	(45.787)	-10.751	23
<i>Menkul Mal, Gayrimaddi Hak Alım, Bakım ve Onarım Giderleri (-)</i>	(249.662)	(221.171)	-28.491	13
<i>Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri (-)</i>	(34.729)	(5.401)	-29.328	543
<i>Tedavi ve Cenaze Giderleri (-)</i>	(1.649.023)	(1.529.881)	-119.142	8
<i>Fonun Esas Faal. İlişkin Al. ve Yat. Değer Düşüklüğü Karşılık Giderleri (-)</i>	(364.151.449)	(283.537.602)	-80.613.847	28
<i>Diğer Karşılık Giderleri (-)</i>	(0)	(30.035.593)	30.035.593	-
<i>Hazineye Aktarılan Nakit Kaynaklar (-)</i>	(932.976.000)	(361.940.700)	-571.035.300	158
<i>Elden Çıkarılacak Varlıklar Satış Zararları (-)</i>	(1.149)	(0)	-1.149	100
<i>Elden Çıkarılan Varlıklar Gider ve Zararları (-)</i>	(336.210)	(1.341.971)	1.005.761	-75
<i>Amortisman Giderleri (-)</i>	(2.695.379)	(2.527.155)	-168.224	7
<i>Değerleme Zararları (-)</i>	(268.578.421)	(154.695.222)	-113.883.199	74
<i>Sermaye Piyasası İşlemleri Zararları (-)</i>	(95.054.578)	(17.262.203)	-77.792.375	451
<i>Cari Transferler (-)</i>	(4.138.611)	(3.706.067)	-432.544	12
<i>Diğer Olağan Gider ve Zararlar (-)</i>	(225.950.029)	(183.644.511)	-42.305.518	23
<i>Olağanüstü Giderler (-)</i>	(8.300.707)	(42.399.466)	34.098.759	-80
Dönem Gelir- Gider Farkı	5.302.337.217	4.165.912.405	1.136.424.812	27